

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta.

ఈ పుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 115 పటము లున్నవి. శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్రవచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి రూ॥ ౧౧ ౦ ౦
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యాకాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
శ్రీరామకాల్యాయము ౦ ౮ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

ప్రథమ సంవత్సరమునందే మంచి లాభము గిట్టును (155)

ది బెంగాల్ స్పిన్నింగు అండు వీవింగు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

THE BENGAL SPINNING & WEAVING COMPANY, Ltd.

హెడ్ ఆఫీసు, 172, బాబజారు వీధి, కలకత్తా.

మూలధనము రూ॥ 12,00,000 లు (పందెండు లక్షల రూపాయలు)

మూలధనము హెచ్చించుటకు అధికారము గలదు.

పెద్ద కర్మాగారము స్థాపించబడియున్నది. అన్నిరకముల ధోనములు, చీరలు, వర్తింగులు, కోటింగులు, లెడ్జింగులు, తువాలీలు, పలుమదిరీల ఇద్దరు కత్త్రములు తయారు చేయబడుచున్నవి. దినము 1-కి వెయ్యి గజముల గుడ్డ తయారుచున్నది. అప్పుడే చాలావాటాలు గుప్తముగా పుచ్చుకొన బడినవి. మద్రాసు రాజధానికి కొన్ని వాటాలు మాత్రమే ఉంచబడియున్నవి.

వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను.

వివరములు తెలుసుకొన గోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు తెనుగు భాషలో వ్రాసుకొన వలెను.

జి. ఆర్. గుప్త, కొత్తపేటవీధి, బెజవాడ.

G. R. Gupta, Kottapeta Street, BezWada.

మా ఫౌండ్రీ వర్కు-షాపు తయారైనవి

బీడు పోత మెషీనుపనులు యావత్తు చేయబడును.

కోనులు, వెల్లర్లు, యెక్స్‌ట్రీక్కులు, హల్లరు సామానులు

వగైరాలు సిద్ధముగా నుండును.

ప్రాప్తేటరు కాతా సూర్యనారాయణ

ఇండియన్ కామర్స్ అండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ,

40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వచిలు కంపెనీవారి ప్రత్యేకపు ఔషధములు

ఈ క్రింద చెల్లపబడిన ఔషధములు శరీరకాత్మమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాత్మజ్ఞులచే కాత్మప్రతిభానానుసారము యేర్పరుపబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుచేయు కాలలో వలనగా సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అవట మాలికలు వృక్షకాత్మప్రకారము, రసాయన కాత్మప్రకారము, భూ తద్దముగండ గుండ పరిశుద్ధతయవడను. అవట బి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మాలికలుది తయారు చేయును. కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయన్ను, నమ్మకమున్న యేమాత్రమున అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యాస్త్వన్న సిరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేటిక్ కాంపౌండు క్విన్లెను యెట్‌ప్రీక్సియా

ఈసిరపు డాక్టరు యాస్త్వన్నపద్ధతి ననుసరించి విరమణాస్థేటులు, క్విన్లె, స్ప్రిక్సియా యిచ్చియునే దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతిఉష్ణప్రదేశములోగని యిండియాలో నుండుటవలన గలుగుదుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహవాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును, ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

తెల పెద్ద బుడ్డి రు 2.8-0, మీడియం సైజు బుడ్డి రు 1.4-0, చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్స్ షాపు

ఇది ఐరన్, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు.

ఈత్రముగనుండును. అడుగున పుట్టుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెడ్వర్డ్ పారిషుగారు చెప్పిన పాల్స్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియౌషధము. రుచిచాసుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగానించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద సైజు బుడ్డి రు 1.12-0, మీడియం రు 1.0-0, చిన్న సైజు 10 అణాలు.

పవలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు.

N. POWELL & Co, Manufacturing Chemists, Bombay

పాలనుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సనాతుహములు, మేనా పొడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, క్షీణకౌశ్యము, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బీల చాలును.

20 ఈ॥ డబ్బీ 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

కూమ్మండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాళ్లుతీత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డబ్బీ చాలును. 20 ఈ॥ డబ్బీ రు 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

పి. కె. వ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (3851-4) వెంకటేశ్వర్ అండుకో.

Are you in the Full Glory

OF

Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and

Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days)

Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE

Kalpataaru Ayurvedic Works

94 Grey Street, CALCUTTA

అన్నియు మందులేనా?

కలరాకు లెక్క లే నన్ని మందును వాడుచుండుట. అని గుణము యివ్వలేదని అదైత్యపదవలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు గారు తయారుచేసిన "కలరా సంద్బి" కొద్దికాలము లో నా రోగములను రూపుమాపి రోగికి మరణత నిచ్చును. మాటలనవసరము. ఒకసారి వాడుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుడు.

సీసా 1-కి ధర రూ 1-0-0. టిపాఖర్కులు వేరు.

వలయువారు యిట్లు వ్రాసుకునేది:

భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.

కండ్లకలక, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు ఔషధములు దొరకును. క్యాటలాగుకు వ్రాసుకొనుడు.

మలయచందనము

గనేరియా అను పెగరోగమునకు మౌళికము.

పథ్యము లేదు. విచిత్రాంతో పని లేదు. ఎంజుపు, తెలుపు, పచ్చు, అను మామూలు విధముల పె గ రో గ ము ను చూడు భూటలలో మున్నును. శ్రీల బుడును వ్యాసులకు కూడ ఇది రాజౌషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి తెల 2-4-0

గంధర్వ పార్వసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

ఆతంకని గ్రహ ఔషధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ ఔషధాలయపు ప్రసిద్ధి తెందిన

ఆ తంకని గ్రహ మాత్ర లు

వీటిని సేవించి మేలుపొందిన అనేకులు పలుమారు

విడవక కోరుచున్నారు. గాన ప్రతిఫలము మీరు

జూడను పొందవలెను అనుట మాకోరిక - ప్రస్తుతం

తపాలు ఖర్చులు కూడను కోరిక పంపబడు

మాయెక్క చాలితొలకు గాన దయచేసి వ్రాయుడు.

ఆతంకని గ్రహ ఔషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.

అమెరికాదేశమునందు తయారుచేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

జేరు పొందిన సేప్టిమంగల కత్తితో (2)

మీ రేక్షారము చేసికొనుడు

Brownie

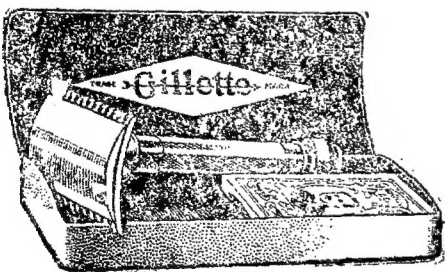
జ్రానీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటె తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడిచి, ఊరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఊరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చిరక

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక

ఊరములకు ఉపయోగ పడును.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్లెటు రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు వైగాయుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకవక్రము (కుండలి) యొక్క నశలుగాని (2) పుట్టినతేది, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకునియొక్కజన్మ నామము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాకు ఉత్తరము వ్రాయునపు యముగాని, ఈమూటితో నేదియో యొకటి మాకు పంపియొడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాశీస్థియ, భవనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంఖ్యలు చాఖరా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంఖ్యలు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జన్మబోవు ప్రతిసంవత్సరములు, అనగా, చువచీత, అంతర్దశాఫలములు గల పూర్వా జాతకము, రాశ్త్రసమృత్తిముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూర్వా జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూర్వాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అధ్యాయము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జన్మబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

దొడవ భాగము. ఇది 800 పేజీలు.

ఇందు లగ్న స్థులము, గ్రహస్థులము, భావస్థులము, వృద్ధులములు, పోడకవర్ణ, అష్టకవర్ణ, తాత్పర్యగమితముగా నుపయోగము 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సలగతులతో మిక్కిలి సులభమైన అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంఖ్యలు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుదుము. ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు ధర్మాస్త్రము : పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల మెంటనే వి. పి. గా పంపెదము దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ. 2-0-0 లు ఆలస్యమైనచో ప్రతులు దొరకవు.

(3512) ఆ కెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి.

గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

కుష్టు, బొల్లి, క్షయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్ఛ, వెత్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నవి పూచీపైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదట సొమ్మిచ్చుట

అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్యములు పర్యత వాసులగు కోడులు వర్గరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపాయములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

మాదగగనండి ఔషధము నేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సొమ్ము ఇయ్యవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరకచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సొమ్మిచ్చుచు నియ్య నవసరములేదు. ఉత్తర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి ఔషధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222) వి. ఎమ్. రాజా.

రామయనిర్మలశాలయము } దీర్ఘ వ్యాధులకుఘనమై
భీమునిపట్టణము. } ఆయుర్యైదవైద్యులు.

నీ కంటేయందు ఏలాటిబాదయైనను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని నిధుల సేత్రవ్యాధులకు నిర్భయమైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొడవైననట్టియు ఔషధముయొక్క గుణములను తెలుపుచట్టి పుస్తకమునకు ఏల వాయుకూడదు?

(3397)

L. H. Saller Dept, 4 Senta Bengal.

ఏల వృధాశ్రమ, నష్టము, ఉరువే పోగొట్టుకొనుట.

చరియొక స్థలమునకు పోవుటకు మునుపు మా మాత్రము ఒక సారి చచ్చి పోగొరకను.

చేసి యిక్కడను. ఒక సారి మావద్ద ఆర్థము యిచ్చినవారు మరెవ్వరైనా మావద్దకే వచ్చరు. లక్ష్మీ జ్యోతియలరీ కంపెనీ, (189) 18/238, వైసాబజారు, మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు

(8) దెనాచెన్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి బహుమూలనివారికి వాకు అత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చినది. ఇప్పుడు నా కావాల్సి లేదు. ఇందుకై వారికి నేను నా కృతజ్ఞతా త్రావ్యమున వందనములు చేయుచున్నాను. బాంబాయి కె. జాన్ సన్, 28-8-20 రైల్వే పింఛను డివి కలెక్టరు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క తక్కువతనము పోగొట్టుట అందుకే వచ్చుక గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాబుక్కు షాపులవద్దగా వంతుబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్ సం 144 ధనవదనాది, బాంబాయి

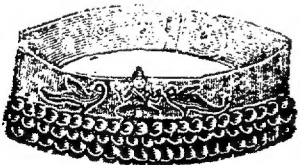
(శ్రమకడ వద్దు. కాపి బిల్లులు వచ్చినద వద్దు)

పాలు చక్కెర కాఫీపాడితో ఆకసరము లేదు.

ఒక కవ వేడి నీళ్లలో ఒక బిల్లి కరిగించిన తుభమైన కాపి త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. అక్షిప్తము, ట్రానిలింగు తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒక సారి పరీక్షించిన తరుకే తెలుసును. ఏజంట్లు కావలెను. 24 బిల్లుల ప్యాక్ రూ 1-4-0. పోస్టేజీ వేరు (207) సత్యాగ్రహ ప్లాస్టు, నెల్లూరు.

రోల్లుగోల్డు ఆభరణములు.

ఇనాం. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము ఇనాం ఇందులో ఏకమతమున మావద్ద కొనువారికి 0-8-0 అణాలు విలువగల 1 ప్యాక్ కెట్లు వివసంజీవి అనేడు తెలుసుండు వుచితముగా ఇక్కడను:—కాల్కటానుకలయువారు 1/2 ప్లాంపు పంపించవలయును.

మేము ఇందు కనపరచిన ప్రకారం లక్ష్మీ విగ్రహము కలిగి 150 గజలు కట్టి నది. వీ ద లు మొదలుకొని గొప్పవారి వాకు కుపయోగించు కోదానికి తగుమయిన మేలు గిట్లు వేయించివున్నది. 8 ఏండ్ల పిల్లలు మొదలుకొని పెద్దవైన వరకు వుపయోగ పరచుకోవడానికి తగుమయిన బెజ్జములు వేయించి వున్నది. ధర మేలరకం 4-8-0 రెండవరకం 3-0-0 స్పీరింగు బిరదావుంచిన అంటిపోగులు జత 1-కి 3-8-0 చిన్న సయిజు ,, 3-0-0 చాలక్కు ,, 1-8-0 తెల్ల రాళ్ల అడ్డగ 20-0-0 నెక్ లెటు చెయిను పోట్ బొమ్మలు కట్టినది 1-కి 2-8-0 పోట్ లేనిది చిన్నది ధర ,, 2-0-0

కె. నాదముని అందు సన్న, 164, వైసాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

భారతీయులు స్వపరిపాలనము కోరుట

ఒక పార్టీ శాసనసభ్యుని అభిప్రాయము

[మాంచెట్టరు గార్డి యను పత్రిక ప్రత్యేక ప్రతినిధి ఆ పత్రికకు ఇట్లు వ్రాసెను]

ప్రేటుకాన్నిలు సభ్యులగు గౌ. ఫిరోజు సేత్నాగారి పరిచయము మీకు కలుగజేయుచున్నాను. సేత్నాగారు పార్టీసభ్యుమునకు చేరినవారు. ఇతరదేశమునం దుండి భరతఖండమునకు వచ్చి పార్టీవారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ఆదరణ క్రింద అభివృద్ధి చెందిరి. కొంతకాలమువరకు వీరు భారతజాతీయోద్యమము పట్ల తటస్థులై యుండిరి. సేత్నాగారిని నేనుసందర్శించితిని. వీరు ఉత్సాహవంతులనియు నూటిగ మాటలాడువారనియు చక్కని ప్రపంచాభివము గలవారనియు గ్రహింపగలిగితిని. మా ఇరువురకు యీక్రింది సంభాషణ జరిగెను.

సేత్నాగారు:— భారతీయులు కోరునది యేమి? ఆంగ్లేయులు వారి ఆశయములకు అనుగుణ్యముగ ప్రవర్తించవలయుననియు, మాగృహమునందు మేమే అధికారులగు సుండవలయుననియు కోరుచున్నాము. సంపూర్ణ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యముండవలెను. ఆంగ్లేయులు స్వామాజ్యాభివృద్ధి వాంఛించువారు. అసహాయవాదులు వేల్పుయ్యువారాజున కొనుగడ ఆదరణల వారెంత యసంతృప్తిచెందిరో వాకు తెలియును.

నేను:— ఈదేశమునందున్న ఆంగ్లేయాధికారులు ఉచితముగ విధమున సానుభూతిగలవారై ప్రవర్తించిన యీ పరిస్థితులు మారగలవా?

సేత్నా:— చట్టమునందు నూచింపబడిన విధమున పది సంవత్సరముల కాలము యీ సంస్కరణములు అమలునం దుండుట లాభకరమని ముందు నేను అభిప్రాయపడుచుంటిని. అర్థిక పరిస్థితు లిట్లుండకపోయిన మీరుచెప్పిట్లు జరిపియుండవచ్చును. రాష్ట్రీయ కేంద్రప్రభుత్వములందు అర్థిక పరిస్థితులు వివమించుచున్నవి. ఎచ్చటలాచినను లోటు కనబడుచున్నది. ఈ విషయమున మాకెట్టి అధికారము లేకున్నది. కావున శీఘ్రకాలములో శాసనసభలు ఎక్కువ అధికారము లివ్వబడును. నైసికకాఖ ఖర్చు దుర్భరముగ పెరిగిపోవుచున్నది. ఆదాయములో మూడవ భాగము నైసికకాఖ మ్రొంగివేయుచున్నది. ఈ ఖర్చును తగ్గించుటకు మాకు అధికారములేదు. నైసిక వ్యవహారముల అనుభవము లేనందున విమర్శించుటకుకూడ వీలులేకున్నది.

నైసికపరిపాలనవివరములు భారతీయులకు చక్కగ తెలియకూడదని ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమై యున్నది. అందుచేతనే నైసికకాఖలో బాధ్యత గల ఉన్నతోద్యోగములు భారతీయులకిచ్చుటలేదు. లా ఆదరవిషయములందు తప్ప ఇతర వ్యవహారములందు దన్నిటియందును రాష్ట్రీయశాసనసభ్యులకు సంపూర్ణాధికారము లుండవలెను. కేంద్రప్రభుత్వమునందు అర్థిక విధానము, వ్యయము మున్నగు విషయములందు సభ్యులకు అధికార ముండవలెను. నేనయందు భారతీయుల సంఖ్యను పెంచించుటకు సంపూర్ణవ్యూహముతో ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించవలెను. ఒక ఆంగ్లేయ నైసిక నకు సంవత్సరమునకు వెయ్యిరూప్యములు జీత మివ్వబడును. భారతీయ నైసికునికి 500 రూప్యములు మాత్రమే ఇవ్వబడుచున్నది. పదివేలమంది ఆంగ్లేయ నైసికులను తీసివేసి పదివేలమంది భారతీయ నైసికులను నియమించిన ఎంత లాభము కలుగునో గమనింపుము?

నేను:— భిలాఫతుసమస్య పరిష్కరింపబడిన దేశములో కాంతి స్థాపింపబడెను. వీమట్ల సంస్కరణములను వృద్ధి చేయు విషయమై ఎవరును అధికమగు శ్రద్ధ వహింపరు. ఈవాదముపై మీ అభిప్రాయ మేమి?

సేత్నా:— ఇట్లేన్నటికి జరుగజాలదు. సంఘములందలి భేదముల నభివృద్ధిపంచి రాజ్యముచేయవలయు నను పాత నూత్రము లిప్పుడు నివృ్తయోజనములు. హిందువులవలెనే మహమ్మదీయులకూడ జాతీయోద్యమమునకై పాటుపడ దిత్తి వహించి యున్నారు. భిలాఫతుసమస్య పరిష్కరించుటచే యీఆకాంతి అంతమొందజాలదు

నేను:— నేటిదినము భారతదేశమున జాతీయభావము ప్రధానమైనదని పలువురు చెప్పుచున్నారు. ఇది యథార్థమేనా?

సేత్నా:— యథార్థమే. ఎట్టి సందేహము లేదు. పార్టీలను చూడుము. కొంతకాలమువరకు వీరు విదేశీయుల వలె నుండిరి. నేటి దినము మేము భారతీయులమై యున్నాము. ఇదే విధమున దక్షిణదేశమున భారత క్రైస్తవులలో కూడ జాతీయ భావము వృద్ధిచెందినది.

మూలకారణము

నేను:— ఆకాంతి ఏదికారణము? జాతీయ ఆశయమున ఫలము కాకుండుటయూ లేక అర్థికపరిస్థితులు చక్కగ లేకుండుటయూ?

సేత్నా: జాతీయఆశయములు ఫలము కాకుండుటయే ప్రధాన కారణము. ఆసంతృప్తికరమగు అర్థిక పరిస్థితులలో కాంతి మరింత ప్రబలుచున్నది. పరిస్థితులయందు మార్పు కలుగజేయుటకు మాకు సంపూర్ణాధికారమున్న కొంత బాగుండెడిది. సర్వాధికారములు మీ చేతులో నున్నవి. నిజము చెప్పుచున్నాను. మీరు ధ్వంసము చేసివారు. ఒక విషయము మీరు చక్కగ తెలిసికొనవలెను. విషయమగు అర్థికపరిస్థితులు అంతమొందినను, మారకపులేలుసమముగ నున్నను, వ్యాపారము అభివృద్ధిగాంచినను, ఆదాయవ్యయ పత్రములందు లోటులేకున్నను, వర్షములు చక్కగ కురిసి, పంటలు బాగుగపండి, ధరలు తగ్గినను, మరియేమైనను సరే, మా గృహమును మేమే చక్క తెట్టుకొనవలయునను పట్టుదల మే మెన్నటికిని వదలము.

నేను:— మీరు అధికారము వచ్చిన ఆంగ్లేయులు, వారి భవము, వ్యాపారముల సంగతి యేమి?

సేత్నా:— అవి భద్రముగ నేయుండును. రాజకీయాధికార మెవరిది అను సమస్య ప్రస్తుతము శీఘ్రముగనున్నది. ఈసమస్య అంత మొందువరకు భేదభావము, మనస్ఫుర్ణ అధికముగ నుండును. ప్రాణాపాయము కూడ కలుగవచ్చును. కావున కొంతకాలము బ్రిటిషునైసికులను మీరు యుక్తనవలసి యుండును. ఈ సమస్య పరిష్కరింపబడిన, ఒక్క బ్రిటిషునైసికుడు యీదేశమునం దుండ నక్కరలేదు. మీప్రాణములకును, ధనమునకు ఎట్టి అపాయము సంభవించదు. ఎప్పటివలెనే మాకు బ్రిటిషువారి ధన సహాయము, బుద్ధిహాయము కావలసియుండును. వెనుకటివలె కాక సంతోషముతో మేము వారి సహాయము పుచ్చుకొనుచుండగలము.

ఈ మాటలు అసహాయవాది చెప్పింది కావు. ఇవి పార్టీ సంఘమునకు చేరిన గొప్పవర్తకుని అభిప్రాయము. కావున యీ విషయములు మీగుల ముఖ్యమైనవి. భారతదేశమునందు పరిస్థితు లిట్లున్నవి. బాంబాయిలో ప్రతిష్ఠితముతో సంబంధము కలిగిన ఒక గౌరవముగల లంకొమైరు వాస్తవ్యులకూడ ఇట్టి అభిప్రాయములనే పకటించివారు.

వెల సులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ. రూ 16,500 లకు లాటరీ చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు ఆద్యులారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మున్సిసిపల సం 143 రు కలిగినటువంటిన్ని రెం డంకనులు గలిగిన నామేడను ఆద్యాల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ మాలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాత్రుత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేదీ పత్రికలలో ప్రచురపంచి రేలూరుపట్టణములో ఘరానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీచేయబడును. గనుక ప్రతివారూ వారి వారి యభ్యుప్తముల నిర్ణయించుకొని కిది మంచిచిరుణము. త్వరపడుడు. తరుణము మించివీరి తరువాత పక్కాత్రాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమయిన తిలినీళ్లున్న, వివరములున్న కోరువారు మా యేజంట్లవల్లగాని నేరుగా వాకు వాసిగాని తెలుసుకోవలయును. ఈ చీట్లవల్ల కనూలు ఆయ్యో సామ్మ కృష్ణాజిల్లా రేలూరు పెంట్లో కో ఆపరేటివు బ్యాంకిలో నుంచబడును.

2. ప్రతిగామమునందును మంచి యేజంట్లు కావలయును. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు యీక్రింద సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చిగాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

ఏలూరు మాటూరి సర్వేశం, కృష్ణాజిల్లా. 1-7-1922. } తేడ నామ్మదారుడు

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు కార్పొరేషన్:—సాధారణ సమాజ శ్రమ 18 వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రం 5-15 గంటలకు రిఫ్రెస్కేషన్లను జరుగును.

అబ్దుల్ హింద్ కేసు:—జి.హింద్ ఉరుచుపత్రికా సంపాదకులను మద్రాసు పట్టణ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు మహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజ్ ఘేరూజ్ అమీరాల్ గార్లపై 12½ ఎ. వి. పి. సి. సెక్షన్ల కింద తేబడిన కేసు జూలై 28 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

అల్యూమినియం కంపెనీ సమ్మె:—ఈ సమ్మె ప్రారంభమై రెండు నెలలైనను యంతరీకం యజమానులతో రాజీ తుడవలేదు. కార్మికులు ప్రావిడెంటు ఫండు నియమని నిన్నుకోరగా, కంపెనీ వారి యంతరీకం భాగమిచ్చుట లేదనినట్లు ల దెలియుచున్నది. వారు ఫండును పుచ్చుకొనక వెళ్లిరి. కంపెనీ డైరెక్టర్లకు అప్పీలు జేసికొన నుద్దేశించిరి.

చెన్నపురి తపాలా బంట్ల తుల సంఘము:—ఈ సంఘమువారు జూలై 11 వ తేదీ సాయంత్రం మొక సాధారణ సభ గావించి యందు యాక్రింది తీర్మానమును గావించిరి :

“మద్రాసులో ఆగస్టు 5, 6 తేదీల యందు జరుగబోవు చెన్న రాజధానితపాలా బంట్ల తుల ద్వితీయ మహాసభకు వెళ్లుటకుగా నుద్దేశించిన డెలిగేటులకు నెలపు నిచ్చుటకు తగినయే ర్పాటుల జేయుటకు యీ సంఘమువారు పోట్లమాన్యు జనరలుగారిని కోరుచున్నారు.

రైల్వే ఫనివారు - సాంకేతిక విద్య

రైల్వే ఫనివారికి సాంకేతికవిద్య కలపుటకై తగు ఏర్పాటులు చేయవలయునని జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు గారు సామాజ్యకానసభలో ఒక తీర్మాన ముపపాదించి యుండిరి. ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము సంగీకరించిరి. తదనంతరముగ యీ విషయమై పరిశీలన మొనర్చి ప్రభుత్వమువారికి సలహానిచ్చుటకై హెచ్. యల్. కోలుగారు ప్రత్యేకాధికారిగ నియమింపబడిరి. (ప్రచురణ సంఘము)

ప్రభుత్వ నియామకములు

పి. సి. లాబోగారు మధుర సబ్ జడ్జినినుండి కృష్ణాజిల్లా జడ్జిగ మార్పబడిరి. ఇదివరలో జేసిన కర్నూలు నియామకము కొట్టివేయబడినది.

టి. వి. గుప్తగారు నెలవునుండి రాగానే కృష్ణాజెనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

వి. వెంకటేశ్వయ్య పంతులుగారు నెలవునుండి రాగానే వికాఖపట్నం జెనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

యల్. గోకులదాసుగారు నెలవునుండి రాగానే గంజాం జెనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంగము

కార్యనిర్వాహక వర్గసభ

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోప సంఘ కార్య నిర్వాహకసభ యీనెల 20 వ తేదీన తిరుపతిలో జరుగును.

కార్యక్రమము:—(1) పల్నాడు సంగతులు విచారించుటకు క్రొత్తకమిటి యేర్పాటుచేయుట. (2) ఆజ్ఞోల్లంఘన కమిటివారియెదుట సాక్ష్యము చెప్పుటకు సాక్షులను ఏర్పాటు చేయుట. (3) రాష్ట్రములో ఖాదీనిర్మాణమునకు ఉపసంఘము ఏర్పాటుచేయుట. (4) పంచమహిళా విద్య విషయమై. (5) ఇతరవిషయములు (కార్యదర్శి).

రాట్న దానము.—దేశభిమానులను, దేశభక్తులను దేశము పారితోక్తమునుండి విముక్తిగాంచుటకు రాటమే ముఖ్య సాధనమని యెల్లదిశలమ్రాగున ట్టుపదేశకుడును, ముప్రసిద్ధుడైన అగు కె. సంపత్కుమార అయ్యంగారు (38 ఇరలప్పవీధి పార్కుటౌను) వైమాకళాకాలకు దయచేసి యిచ్చుట నేర్పుచున్న మూలనడుతుట, నేతచేయుట, బట్టలు కట్టుట, పెట్టులచేయుట మొదలగు కళలను చూచి, సంతసించి క్రొత్త రకపురాటును నొకదాని నొసగి ముక్తజ్ఞతా పూర్వకమందనములకు పాత్రులైరి. ఇటులనే దేశభక్తత్వరూ రాట్న మగ్గ విరాళము లొసగి మాకు తోడ్పడవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.—గంటి నూర్యనారాయణశాస్త్రి మేనేజరు.

వి. సి. యస్. పరీక్షలు:—1928 సంవత్సరము జనవరి నెలలో ఆలహాబాదునందు జరగనున్న ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసు పోటీపరీక్షలకు సంబంధించిన వివరములు జూలై 11 వ తేదీన ప్రచురింపబడిన పోర్టునెంటుజార్జి గజెటు మొదటిభాగము నందు ప్రకటింపబడినవి. పరీక్షాగ్రంథములు మరె ఇతర వివరములు రాబోవువారపు గజెటునందు ప్రకటింపబడును. నిబంధనలు తెలిసికొనగోరువారు, ప్రచురణసంఘాధికారికి వ్రాసి కొనవలెను. దరఖాస్తుపాత్రములుకూడ వీరిగద్ద దొరకగలవు. ఆలహాబాదులో 1922 సంవత్సరమున జుగి-పరీక్షలో ఇరవైబది ప్రశ్నలు గ్రంథరూపముగ ప్రకటింపబడుచున్నవి. ఆగస్టునెల 1 వ తేదీనుండి యీ ప్రశ్నములు లాంఛనునున్న గ్రీన్ కంపెనీవారి వద్ద దొరకగలవు. (ప్రచురణ సంఘము)

న్యాయస్థాన వార్తలు.

కాపీరైటు కేసు

‘రాజాంబాల్’ అను చిమిశనవల్లగ్రంథకర్తయగుజే.ఆర్. రంగరాజుగారు “కద్దరు విజయము” అనునాటకమును రచించి ట్టి కృష్ణస్వామి పుటలారై కాపీరైటు కాజేసినని ఫిల్మివెసి డెన్సి మేజస్ట్రేటువద్ద కేసుజేయగా అది నిన్న విచారణకువచ్చెను. నిడితుని పక్షమున ఉచ్చిత రావుసాహెబు పి. సాంబాసంధ మొదలగువారు నాటకమునకును రాజాంబాలు చలనచిత్రము యెట్టి సంబంధమును లేదని వాదించిరి. నాటకోద్దేశము గూడ భిన్నముగ నుండుటచే కాపీరైటు, కాజేయుట యేమియును లేదని చెప్పిరి. వి. యల్. కుప్పురావుగారు ప్రతికూలముగ వాదించిరి. మేజస్ట్రేటుగారు సమతుల నిర్ణయము ఉత్తమపు జేసిరి.

స్వదేశీయ ప్రదర్శనశాల

చెన్నపురి దేశీయసమాజము

ఆబ్దులు హమీదు ఖాన్ గారు మాట్లాడుచున్నారు:—చెన్నపురి దేశీయసమాజ భవనమున స్వదేశీయప్రదర్శన ప్రదర్శించవలయునని తీర్మానింపబడినది. భారతదేశమునందెట్టి వస్తువులు తయారగుచున్నదో దక్షిణదేశములకు తెలుపుటయే యీ ప్రదర్శనపు ముఖ్యోద్దేశము.

ఈ ప్రదర్శనశాల సంవత్సరమంతయు తెరువబడియుండును. భారతదేశమునందు తయారగుచున్న వస్తువు లిట్టి యుం చుబును. కావున మదిరికవస్తువులను ఎల్లరు పంప ప్రార్థింతులు. ధరలు, పరిశ్రమచరిత్ర మున్నగువివరములు తెలిపిన, నశించుచున్న చరిత్రకు దేశీయసమాజమువారు తగు సహాయ మొసగుటకు వీలుండును. అవసరమగుచో ఇట్టి సహాయము ఇచ్చుచుండ వలయునని సమాజమువారు దేక్షించుచున్నారు.

ఈ ప్రదర్శనశాలయందే నక్షాభాగము లుండును. ప్రదర్శనకు పంపబడు వస్తువులు ప్రదర్శనశాల సొమ్ము అగును. ఈదేశము నందు తయారగుచున్న వస్తువులకు సంబంధిన వివరములు మనవానికి బాగుగ తెలియవు. కావున విదేశీయులనుండి భాగ్యపదార్థములను తెప్పించుకొనవలసిన అవశ్యకత ఏర్పడినది. ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన పరిశ్రమలు ప్రదర్శనమునందుంచబడును.

- (1) చేతితో వదుకబడిననూలు (2) ఖద్దరు, (ప్రత్తిట్టు) ఉన్ని, (3) లోహపదార్థములు, (4) కొయ్యపనులు, (5) ఆభరణములు, (6) జుట్టుపనులు, (7) తివాసీలు, (8) పింగాణి సామానులు, (9) యంత్రములు, (10) వానసప్రవృత్తులు, సబ్బులు, (11) మందులు, (12) కాకితములు, వాతపరికరములు, (13) గాజుసామానులు, (14) మృణ్మయసాత్రలు, (15) రబ్బరు, జనవార, నాళ, చక్కెర, ఇతర పరిశ్రమలు.

ఈ విషయమై వివరములు తెలిసికొన గోరువారు యీ క్రింది చిరునామాకు వ్రాసికొనవలెను.

ఆబ్దులు హమీదుఖాన్ కార్యదర్శి, కన్వీయరు మ్యూజియము, చెన్నపురి దేశీయసమాజము, 317 లింగిశెట్టివీధి, మద్రాసు.

కార్యకపటాలమునకు సంబంధించిన కొందరు ఇండియన్ సిపాయిలకును పోలీసువారికి జగడము కలిగెను. ఆ కారణముచే ఇరుపక్షములయందు 12 గురు తీవ్రముగ తురగాతులైరి. పువ్వుల నమ్మువాడికి సిపాయికిని దబ్బు సిపాయి ఇత్యనందులకు తగవు జరుగుచుండ దానిని పరిష్కరించుటకు పోలీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొనిరి. 18 గురు సిపాయిలు అరెస్టుచేయబడినట్లు తెలియుచున్నది.

చెన్నపురి నగర కాంగ్రెసుసంఘము

ఆజ్ఞోల్లంఘనవిచారణ సంఘమువారికి స్వాగతము

చెన్నపురినగర కాంగ్రెసుసంఘమువారికి బుధవారము సాయంత్రం 7 గంటలకు జరిగెను. శ్రీమ. త. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. ఈ క్రిందితీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి.

(1) యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారికోరిక ననుసరించి ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణ సంఘమువారికి కనుస్వాగత మిచ్చు ప్రయత్నములందు తోడ్పడుటకు యీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

(2) వై విచారణసంఘమువారు చెన్నపురికి వచ్చినపుడు ఆ కళ్యులకు వసతిసౌకర్యము లేవ్వరుచుటకు ఖిలాఫతుసంఘమువారు ప్రయత్నములు గావించుచున్నారు. ఇందులకు సంఘమువారు అంగీకరించిరి.

(3) విచారణ సంఘమువారు మహాజనసభాభవనమున సాక్షులను విచారించెదరు.

(4) 25, 26, 27 వ తేదీలను బహిరంగసభలు జరిపి విచారణసంఘసభ్యు లుసన్యాసము లిచ్చుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలెను.

(5) ఈ వివరములను సంఘాభ్యుత్స లగు హాకింబజ్జులు ఖాన్ గారికి తెలుపవలెను.

(6) 25 వ తేదీన విచారణ సంఘసభ్యులకు స్నేహనంద్ద తగుస్వాగత మిచ్చుటకు ఏర్పాటులు చేయవలెను.

(7) సహాయసంఘములవారు కాంగ్రెసు సభ్యులను అధికముగ చేర్చవలయును. ఈవిషయమై యస్. సత్యమూర్తిగారు పరమశాకమునందును, చక్కెరశెట్టిగారు ఎక్కువనందును, భూమరస్వామి శెట్టిగారు జార్జిటవునందును తగుప్రయత్నములు చేయ నియమింపబడిరి.

(8) శ్రీలను సభ్యులుగ చేర్చవలయునని శ్రీమతి బాలాంబాలవారిని సంఘమువారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(9) కె.గ్యాభారతీయుల పట్ల చచ్చిలగా రవలంబించిన విధానమును ఖండించుటకై ఈనెల 28 వ తేదీ ఉదవారంసాయంత్రం మొక బహిరంగసభ జరుపవలెను. ఈసభయందు ఆమోదింపబడవలసిన తీర్మానముల చిత్తు తయారచేయుటకై యీ క్రిందపేర్కొనబడినవారికి ఉపసంఘముగ నియమింపబడిరి. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, యస్. సత్యమూర్తి, ఎ.రంగస్వామి అయ్యంగారు, టి. వి. వెంకట్రాయయ్య, వి. చక్కెర శెట్టిగారు.

(10) నిమ్మజాతుద్ధరణమునకై 3000 రూప్యములు గ్రాంటు కావలయునని జయశేలుగారు పంపినదరఖాస్తు ఆమోదింపబడినది. గ్రాంటు ఇయ్యవలయుననియు, ఖర్చు వివరములను కాంగ్రెసు సంఘము వారికి తెలుపబడుచుండవలయుననియు, తీర్మానింపబడినవి.

ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణసంఘమువారికి స్వాగత మిచ్చు విషయమై వివరములు మున్ముందు ప్రకటింపబడును.

తమలో ప్రబలుచున్న త్రాగుడును, అంతఃకలహములను జంపుకొనుడని జె. జె. మెహతాగారు బొంబయి కార్మికుల సభ యందు కార్యకలకు హిందోగారి. తమ కార్యకపరిస్థితులను యభివృద్ధిజేసికొనుటకు మాత్రమ మునిసిపలు చట్టము ప్రకారము సభ్యత్వమునకు ప్రయత్నించుడని హెచ్చరించెను.

ఒక మోసము కేసు

కలకత్తాలో డర్బీన్స్ ఫుటిక్ క్లబ్బును డాక్టాసీ అథ్లెటిక్ క్లబ్బులో కొనవలసినదని జె. హెచ్. (కాపు) అనునతడు గడ్డ సతి (ఒకడప్టి మేజస్ట్రేటు భార్య)ని ప్రోత్సహపరచగా మీరు కొని తెండు నేను పిమ్మట సొమ్మిచ్చెదనని ఆమెచెప్పెను. అతడు కొని మేనెల 29 వ తేదీన దానిని తెచ్చి ఆమెకిచ్చెను. ఆనాడే టిక్లెట్లను కలుపుదనము. ఆసాయంకాలమే అతడు మరల వచ్చి టిక్లెట్లుఖరీదు సొమ్మును పుచ్చుకొని ఏదోవంక వెట్టి టిక్లెట్లుగూడ తీసికొనిపోయెనుగాని దానిని మరల తెచ్చి యియ్యలేదు. అత డాటిక్లెట్లుమీదనున్న ఆమెపేరు కొట్టి జేసి తన భార్యపేరు వేసవనియు ఆ టిక్లెట్లు లాటరీలో 3496 లు రాగా అత డపహరించెననియు ఆమెకు తెలిసినందున ఆమె కలకత్తాలో కేసుచేసినది.

దేశీయ వార్తలు

గుజరాతుజాతీయకళాశాలలో పిక్టాలుగారి ఉపన్యాసము
 బి అమృతగురును మహమ్మదాల్ బేగముగారును కరాచీలో నువన్యసించుట
 సర్ అబ్దుల్ హుసేన్ గారు చెరసాలల పరిశీలనమును వదలుట—వదంతి.
 లాహారులో ప్రతాపపత్రిక ఆపీలువిచారణ
 సాధు మోహనగోకులీగారిని వదలుట
 లక్నోలో భూస్వాములసభ - దేశమున నిర్బంధవిధానము ప్రబలుటకు మితవాదులును మంత్రులే
 కారణభూతులగు రాజా దుర్గానారాయణసింగు, మహమ్మదు రజాఅలీగార్లు నుడుపుట—
 ముషీరుహుస్సేను కిద్వాయిగారు అసహాయవాదుల అభిప్రాయమును వెలుపుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఆంధ్ర ల్లంఘన నంఘము
 ఆంధ్ర ల్లంఘన మొనరింప నిశ్చయించినవారి పట్టికలను 29 వ తేదీలోగా గుంటూరుపంపవలెను.
 31-వ తేదీనాటికి వాలంటీరులందరును గుంటూరురావలెను. రాదలచిన వారి పేరులను ఏలూరులో
 ఏడూరి సత్యనారాయణ గారికి 20-వ తేదీలోగా తెలుపవలెను.
 శ్రీమాన్ మాడభూషి వేంకట నరసింహచార్యుగారిని వదలుట
 గుంటూరులో గొప్పస్వాగతము. ప్రభుత్వోద్యోగుల ప్రయత్నములు విఫలమగుట.

శ్రీమాన్ మాడభూషి వేంకట నరసింహచార్యులుగారు

రాయవేలూరు చెరసాలనుండి వదలబడుట

గుంటూరులో గొప్పస్వాగతము

ఉద్యోగుల ప్రయత్నములు విఫలమగుట

మొదట శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయియ్యగారు
పుష్పమాలను సమర్పించుట

పల్నాడులో నువన్యసించినందులకు కృతజ్ఞుడైన గుంటూరు నాయకు లిద్దరిలో (బాపిస్టు శ్రీయత ఉన్నవ లక్ష్మీవారాయణ శ్రీమాన్ మాడభూషి వేంకటనరసింహచార్యులుగారు) శ్రీమాన్ నరసింహచార్యులుగారిని యూలెల 12 వ తేదీని రాయవేలూరు చెరసాలనుండి వదలిరి. వారు 14 వ తేదీ ఉదయముకు గుంటూరు చేరిరి. ఈపల్నాటిపీఠముకు ఘనతమగు స్వాగత మొన గుటకు వేలకొలదిగ ప్రజలు రైలుస్టేషనునొద్ద చేరిరి. రైలు రాక ముందే గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరును పోలీసు డిప్టీ సూపర్వైసరును, డిప్టీలు యనస్మెక్టరును వెక్సుమండి సబుయనస్మెక్టరు లును కనిపేటలును గుంటూరు రైలుస్టేషనుకు వచ్చి ప్లాటు ఫారముమీది కెవలరును రాకుండ ద్వారములనున్న టిని విగించిరి. ప్లాటుఫారముటిక్కుట్ల కొద్దిమందికిమాత్రమే అమ్మరి అందు తలవ్రజలు యుక్తిపన్ని దగ్గిరైవనుకు టిక్కుట్లను కొనిలానికి వచ్చిరి. ప్రజలయత్నము మితిమీరుచున్నదని గ్రహించి రయలు ఉద్యోగులు చివరకు తలుపులను తెరచివేసిరి. శ్రీయు తులు నడింపల్లి శిశిరామయ్య (వైసుధయ్యరవు), శనకపల్లి రామస్వామిగారు, పాటిబండ్ల సూర్యనారాయణ, యడవల్లి కనక దుర్గయ్యనాయకులు, కొటంరాజు నానుచుంకరావు, భాగ వతుల సోమయాజులుశర్మ, మంగపతిరావు, నారాయణరావు కొటంరాజు రాజేశ్వరరావు, మద్దివేంకటసుబ్బయ్య, చిట్టి నరసిం హారావుగార్లును, శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయియ్య గారును కాంగ్రెసుకార్యదర్శులు ఇతర కాంగ్రెసు ఉద్యోగులును ము వెక్సుమండి ప్రముఖులును నితరులును ప్లాటుఫారము నిండి పోయిరి. ప్లాటుఫారముమీద అచార్యులగారికి పూజమాలలు వేయవలదని సబుయనస్మెక్టరువ్వారా నాయకులకు కలెక్టరు తెలిపెను. వాచామాలకనుగు నత్తయ్య నిర్విక నటులే చేసెద మని నాయకులు చెప్పిరి. మొట్టమొదట శ్రీమతి లక్ష్మీబాయి య్యగారు అచార్యులుగారికి పుష్పమాల సమర్పించిరి. పిమ్మట శ్రీ పుష్పమాలలు లెక్కలేకుండ సమర్పింపబడెను. పిమ్మట శ్రీ యత కొటిలింగంగారి మోటారులో కూర్చుండితెట్టి అచార్యు లుగారిని స్వేచ్ఛానుసార మధికారాన్నివహించి ప్రజల పట్టణ మునం చూరేగింపుజరిపిరి. అచార్యులుగా రానాడువచ్చెదరని అవ్యవధిగ తెలిసిననుగూడ వేలకొలది ప్రజలట్లు స్వాగత మొ

సంగిరి. అచార్యులుగారు కొద్దిగ చిక్కియుండిగారి వారి యత్నమువేమియును కొరతపడలేదు. అసహాయాద్యమతుంక రించలేదు. అసహాయాద్య మాకల్పాంతస్థాయమైనదని గుంటూ యనుండి 14 వ తేదీని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి తంలి నంపెను.

బీఆమ్మ మహమ్మదాల్ బేగంగార్లు

పిక్టాలుగారు

కరాచీ కేసుట

బీఆమ్మ మహమ్మదాల్ బేగంగార్లు సింధు హైదరా బాదుల్ హాజీ అబ్దుల్లా హుసేనుగారింట్ల నివసించి హాజీగారి ఆతిథ్యమును స్వీకరించిరి. అచట 10 వ తేదీ సోమవారము నాడు శ్రీలస్థలో బేగముగారు ఖాదీనిగూర్చియు దేశసేవను గూర్చియు నువన్యసించిరి. అసభకు చాలమంది హిందూ మహమ్మదీయశ్రీలు వచ్చిరి. వారందరు ఖద్దరు చీరలను రచిక లను ధరించిరి.

నాషరాసభ

10 వ తేదీని సాహితీజిల్లాలో నాషరాసభలో జరిగినసభకు బీ ఆమ్మగారు వెళ్లదలచిరి. మీరు ఒంటెమీద వెక్కి వెళ్లలేవను. చాల కష్టముగా నుండునగాన వెళ్లవలదని పలువు రామెకు తెలిసిరి. "అసభను జరిపినవారికే నాసౌఖ్య మును గూర్చిన చింతలేనపుడు నాకు మాత్ర మాచింత ఏల కలుగకలెనని" బీ ఆమ్మగారు నుడిచిరి. ఆమె కొంతదూర ము రైలుమీదను తిరువార ఒంటెమీదను ప్రయాణముచేసి ఆ సభకువెళ్లెను. అసభకువచ్చినవారందరును కేవలము పల్లెటూరు మోటుమనుష్యులే యైనను వారికి నమ్రునట్లుగా ఆమె బోధించెను. ఈ ప్రభుత్వవిధానము బాగుపడుటయో అంతరించుటయో జరుగువరకు ను నేను విశ్రాంతి గొన నని గూడ నా సభ లో బి ఆమ్మ గారు నుడిపెను. ప్రయాణపుర్యంతకేమి యు తెక్కచేయక కొంచముసేపైన విశ్రమింపక ఆనాడంతయు తత్పూరితనానులతో సంభాషించుచుండెను. ఆరాత్రి అట నుండి బయలుదేరి పడిదానుస్టేషనుకుపోయి అచట రైలుబండి ఎక్కి 10 వ తేదీరాత్రి రి గంటలకు కరాచీకి వచ్చెను.

కరాచీలో స్వాగతము

ఆ రాత్రివేళగూడ వేలకొలదిప్రజలు స్టేషనునొద్ద వేచి యుండి ఆమెకు స్వాగతమొసంగి నగరములానికి గొనిపోయిరి. కరాచీలోగూడ నామెకు విశ్రమవాకశము కలుగలేదు. ఎండకోశ్రీలును పుష్పమాలను ఆమెకు సందర్శింపవచ్చిరి. వారందరితో నామె మనసిచ్చిమాటలాడెను. కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు ప్రచారకలకు హితబోధ గావించెను. ఎన్ని అపదలువచ్చినను ఎట్టి మేలుకలిగిననుగూడ గాంధీమహాత్మునిపట్ల భక్తిని వదలరాదని బోధించెను. 11 వ తేదీ రాత్రి కరాచీలో సుప్రసిద్ధనడినైకత స్థలమున కథ జరిగెను. అసభలో ఖద్దరు, దేశసేవ, వికమత్యము మున్నగువానినిగూర్చి ఆమె ఉపన్యసించెను.

అంగోరానిధినిగూర్చియు టర్కీశ్రీల దురవస్థనుగూర్చి యు ముచ్చటించెను. అసభలో బేగంగారును స్వామీ సత్య దేవుగారును గూడ నువన్యసించిరి.

కొందరు మహారాష్ట్ర నాయకులు మనయంద్యమమునకు హానికరముగ బోధించుచున్నారు. అబోధనలను వినగూడదు. గాంధీ మహాత్ముని పతాకమునే అనుసరింపకలెనని మహమ్మ దాల్ బేగంగారు నువన్యసించిరి.

పిక్టాలుగారు అహమదాబాదు కేసుట

కరాచీనుండి 12 వ తేదీ పునయమున మెయిలు (రైలు నులో పిక్టాలు, మాలానా బహుారహమదుగార్లు అహమదా బాదుకు బయలుదేరిరి. కరాచీ మహమ్మదీయ సంభాషించెమున చాలమంది ప్రముఖులును కొందరు మోర్టీలును సమావేశమై పిక్టాలుగారిని పీడ్చొలిపిరి. కలీఫుమెంటు స్టేషనులోగూడ మరి కొందరు పిక్టాలుగారిని పీడ్చొలిపిరి. సింధుదేశమువారి ఆతిథ్యమును పిక్టాలుగారు చాలప్రశంసించిరి. (బాంబేక్రాసికలు)

* * *

పిక్టాలుగారు

అహమదాబాదులో నువన్యసించుట

విశ్వమహమ్మదీయసంఘము

14 వ తేదీ సాయంకాలము అహమదాబాదులోఘూర్చర జాతీయకళాశాలవా కేర్వరచిన సభలో విశ్వ మహమ్మదీయ సంఘమును గూర్చి పిక్టాలు (బాంబేక్రాసికలు సంపాదకుడు) గారు నువన్యసించిరి. "దీజరాయలీగారి కాలమునం దీ విశ్వమహ మ్మదీయసంఘము (పాను-ఇస్లామిజము) మొదట కేర్వరప బడెను. మహమ్మదీయ నాగరికతను తక్కువగానుండుముగ నిభివృద్ధి నొందించుటకిది ఏర్పరు పబడెను. ఇటీవల కొన్ని ఏండ్ల నుండి ఇంగ్లాండు దొర తినుమువారు వాని నెదిరింప సమకట్టిరి. ఈ యంద్యమమునందు ప్రపంచమునకును అసియాఖండమునకును మేలుచేయుట కధిక మగు నవకాశము కలదు. దీని నాంగ్లదేశమువారు గుర్తింతురు గాక అని పిక్టాలుగారు నుడిచిరి. పిక్టాలుగారు ధర్మభ్రష్టుడు స్వతంత్ర్యాగి (రెసికేసు) అని మహారాష్ట్ర నాయకులు (వా యుట పిక్టాలుగారికిస్తుతియే యగునుగాని నిదకాదు. పిక్టాలు గారు పాశ్చాత్యుడయ్య (క్రైస్తవుడు) మహమ్మదీయమతము నవలంబించుటచే స్వతంత్ర్యాగి యని వారు వ్రాసియుండురు. పిక్టాలుగారు బుద్ధిచే నాలోచించి ఆంధ్రప్రాయముగ తాత తండ్రిలమతము (అయ్యది/కనకు సంకృష్టికముగ నుండెపుడు) ననుసరించుట సరిగాదని నిశ్చయించి తనకు సరియని తోచిన మహమ్మదీయ మతభర్త్యము ననుసరించుచున్నారని గిద్వాసిగారు నుడిచి పిక్టాలుగారికి వందనముల నర్పించిరి.

* * *

సర్ హార్కర్టు బట్లరుగారి

గవర్నరు పదవి

అసహాయవాదుల అభిప్రాయము

ముషీరు హుస్సేను ఖద్వాయిగారు

"సర్ హార్కర్టు బట్లరుగారు గవర్నరుపదవిని వహింప వలసినకాలపరిమితి తీరినను మరకొంతకాలమాయననే గవర్నరు గా నుంచవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కోరుటకు కొందరు ప్రయ త్నించుచున్నారు. అసహాయవాదులు వ్యక్తుల నెంతమాత్రమును లెక్కచేయరాన వారి కవరు గవర్నరుగా నున్న నొక్క టియే అని నేను స్పష్టముగా చెప్పగలను. దేశమున కతీలపోరు జాతిస్పర్ధలు మున్నగున నెంతమాత్రము నుండగూడదనియే అస హాయవాదుల అభిప్రాయమని గాంధీమహాత్ముడే నుడిపెను. గాన అసహాయవాదులు రైతులతోడను భూస్వాములతోడను గూడ చేరరు. దేశీయులగు భూస్వాములలోను రైతులలోను గూడ స్వాతంత్ర్యాభిలాషను కలిగింప జేయుటకును ప్రజాపీడను తొలగించుటకును తాలూకాచారులకును మితవాదులకును కల వాములు కలుగకుండ జేయుటకునుమాత్రమే అసహాయవాదులు ప్రయత్నించుచుండురు. ప్రస్తుతప్రభుత్వమున ఆత్మధిక మగు వ్యక్తులుకు పాలైన వారి అసహాయవాగులే యొసను సర్ బట్లరుగారిచే గవర్నరుగా నుండుటను గూర్చి యు భూ స్వా ములకును రైతులకును గల తగవులను గూర్చియు అసహాయ వారు లేమియును కల్పించుకొనరు. అసహాయవాదులు ప్రభు త్వ విధానమును ఖండించెదరుగాని ప్రభుత్వోద్యోగులగు వ్యక్తు లను నిరసింపరు. అలహాబాదులోని అసహాయవాదపత్రిక విమ ర్యము నాకు వింతగాలిపిన"దనిసప్రసిద్ధ ఖిలాఫతు నాయకు డును, దేశీయ మహాసభా స్థాయిసంఘ సభ్యుడు నగు ముషీరు హుస్సేను ఖద్వాయి (లక్నో) గారు తెలిపిరి.

ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘము

ఆజ్ఞాల్లంఘన మొనర్చుగోరువారి పట్టిక

29 వ తేదీలోగా రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ
కార్యదర్శికి పంపవలెను

శ్రీయుత ప్రకాశంగారి తండ్రివార

ప్రమాణప్రముఖులందరి నిమిషముల నన్నిటి నెఱవేర్చి ఆజ్ఞాల్లంఘన మొనర్చుసంస్థలగువారి పట్టికలను నిర్దేశించి మండల కాంగ్రెసు సంఘము లా పట్టికలను జూలై 29 వ తేదీలోగా గుంటూరు గాంధీ రాష్ట్రీయ సంఘకార్యదర్శికి చేరునట్లు ముఖ్యముగా పంపవలెను. ఆగష్టు 1 వ తేదీని ఆపట్టికలను ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘమువారికి చూపవలెను. అందుల కంగీకరించిన వారందరను రాష్ట్రీయ సంఘము వారు కోరినపు డాజ్ఞాల్లంఘన మొనరింప సంసిద్ధులై యుండవలెను. అని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంగారు కోరుచున్నారు. 14 వ తేదీని ప్రకాశంగారు కాకినాడలో నుండిరి. అచట జరిగిన మండల కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభకు వెల్లిరి. మాడుగంటలనేపు సభ్యులలో చర్చించిరి. 15 వ తేదీ వుదయము పాపెంజరులో కాకినాడనుండి రాజమండ్రికి వెల్లిరిన నేడు (15 వ తేదీ) కాకినాడ నుండి తండ్రివారి వచ్చినది.

గుంటూరుకువచ్చుట

ఆంధ్రవల్లంబీరులందరును రావలెను

కాంతివైద్యమున సక్రమముగా శిక్ష నభ్యసించిన ఏలూరు, తణుకు, భీమవరం, నర్సాపురం, కోవోరు, తాలూకాల వలంబీరులందరును జూలై 31 వ తేదీకి గుంటూరుకు రావలెను. ఆగష్టు 1 వ తేదీకి హాకిం అబ్దుల్లాఖాను, డాక్టరు ఆన్సారీ, వి. జే. పటేలుగార్లు మున్నగు నాయకులు గుంటూరు వచ్చెదరు. అట్లు రాదలచిన వలంబీరులచేత ఆయాదళముల కెవ్వరును ఏలూరులోనున్న మండలసేనానియగు ఏమారి సత్యనారాయణ గారికి తెలుపవలెనని నేడు ఏలూరునుండి తండ్రివారి వచ్చినది.

లాహోరు ప్రతాప పత్రిక ధరావతు

పంజాబు హైకోర్టులో ఆపీలు

ఫోటోజులలో పోలీసులు చేసిన దురాగతములను చూర్చి ప్రతాపపత్రికలో కోక వార్త ప్రకటింపబడెను. దానిని ఖండించుచు దొరతనమునాకోక ప్రకటనమును పంపిరి. ఆ ప్రకటనమును గూడ పత్రికలో ప్రకటించి యే సీరి. ఆంధ్రులకు గాను ధరావతును ప్రభుత్వము వారు వశపరచుకొనిరి. దానిపైని పత్రికాదండతి పంజాబు హైకోర్టులో ఆపీలుచేసెను. ఆ విచారణ 14 వ తేదీనిజరిగినది. పత్రికాధిపతిపక్షమున బక్ష్ శేఖ చంద్రగారు వాదించిరి. ఇదిపత్రికాకాననము క్రింద సేయుకారు. పోలీసుల కష్టమున్న వారు మాననవ్యపురావాతేత్యనని అతడు అనేక ప్రమాణములను చూపెను. అందులకు ప్రభుత్వన్యాయవాది ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. సాయంకాలము 4 గంటలకు వాదప్రతివాదములు ముగిసెను.

సాధుమోహన గోకుల్ గారిని వదలుట

నాగపూరు అసహాయ యోగశ్రమము

ఒకవత్సరము కఠినశిక్ష ననుభవించుట

నాగపూరు అసహాయయోగశ్రమమును స్థాపించిన సాధుమోహన గోకుల్ గారికి విధింపబడిన ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్ష శాతము పూర్తిగా ననుభవించినందున నాగపూరు జయిలునుండి వదలిరి. ప్రజలు స్వాగత మొసంగిరి.

అబ్దురు రహింగారు

కారాగృహ పరిశీలనమును వదలివేయుట

వదలి

రాజీయ ఖైదీలకు సంబంధించిన కొన్ని ప్రశ్నలను బట్టి చెరసాల కాభి పరిశీలనమును సర్. అబ్దురు రహింగారు వదలివేసిన 18 వ తేదీని గట్టివదలితి బయలుదేరినది. (ఆమృత బహు.)

వాతావరణ సితి

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 15-వ తేదీనాడు.

విశాఖము	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	నిమిష ఉష్ణోగ్రత	నిమిష ఉష్ణోగ్రత	నిమిష ఉష్ణోగ్రత	నిమిష ఉష్ణోగ్రత
విశాఖపట్నం	88.2	74.6	0.35	41.85	...
హైదరాబాద్	18.6	74.9	2.05	80.18	2.97
సికింద్రాబాద్	...	...	...	...	...
రైతుల ద్వీపము	85.8	78.8	...	22.97	18.74
పొంగూరు ద్వీపము	85.7	78.9	0.16	25.68	7.59
గోపాలపురి	88.1	79.0	...	78.7	2.28
కొత్తూరు	8.12	70.4	...	12.17	8.86
విశాఖపట్నం	92.8	82.1	...	2.25	4.72
కాకినాడ	96.5	81.6	...	4.28	8.49
మచిలీపట్నం	99.8	82.2	...	8.78	3.78
గుంటూరు	99.8	82.8	...	6.91	1.71
విజయవాడ	100.6	83.8	...	1.83	1.01
మద్రాసు	100.8	81.0	...	8.07	0.50
కడప	94.8	79.1	...	2.44	0.20
కాకతీ	96.9	79.2	...	2.00	0.12
హైదరాబాద్	91.9	78.7	...	0.08	0.88
బెంగళూరు	95.3	77.6	...	2.27	...
కొత్తూరు	88.4	76.4	...	12.86	1.48
రైతుల ద్వీపము	78.6	78.0	0.45	28.08	10.96
కొత్తూరు	78.7	71.0	2.51	49.84	9.07
కాకతీ	74.8	72.8	2.98	67.59	11.77
మంగళూరు	80.0	72.5	3.17	67.47	10.18
మద్రాసు	65.8	62.0	1.42	52.55	5.65
కాకతీ	81.9	71.2	2.85	62.60	3.98
కొత్తూరు	84.4	75.5	0.40	59.68	...
హైదరాబాద్	85.2	77.4	0.52	37.84	4.10
మద్రాసు	94.5	74.7	...	3.72	3.71
కొత్తూరు	89.2	78.1	...	2.18	3.61
హైదరాబాద్	91.8	76.1	...	1.48	1.11
కొత్తూరు	87.5	75.1	...	0.82	2.42
హైదరాబాద్	92.9	75.6	0.08	1.16	4.42
హైదరాబాద్	100.8	81.0	...	2.27	2.76
హైదరాబాద్	77.4	65.2	0.06	2.54	0.90
హైదరాబాద్	82.5	66.8	...	3.98	1.16
హైదరాబాద్	68.1	58.0	0.93	5.48	0.16
హైదరాబాద్	59.4	52.4	0.08	7.99	3.98
హైదరాబాద్	84.5	69.8	...	2.87	2.45
హైదరాబాద్	92.8	79.6	...	7.27	2.91
హైదరాబాద్	98.0	78.1	...	5.95	1.22
హైదరాబాద్	95.6	78.8	...	0.61	1.86
హైదరాబాద్	97.3	79.4	...	1.61	1.88
హైదరాబాద్	95.9	78.9	...	2.84	0.40
హైదరాబాద్	...	...	...	0.25	0.51

మైనూరు, బొంబాయిలందు ఆర్ధ్రత సాధారణముగ నుండెను. పెంట్టలు, పశ్చిమతీరము పర్వత ప్రాంతములందు ఆర్ధ్రత హెచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు తగ్గెను. సర్పాదులందు వేడిమిహెచ్చెను. బొంబాయి, హైదరాబాదు, దక్కను లందు తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు వేడిమిలో మార్పులేదు. పశ్చిమ తీరము మైనూరులందు మబ్బు అధికము. మిగిలిన ప్రదేశము లందొక మాదిరిగ నుండెను.

పశ్చిమతీరము, మైనూరులందు వర్షము కలియును.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ కార్యదర్శి.

ఒక నైతికవైద్యవిద్యార్థికిశిక్ష

ఆమృతనరు వైద్యపాఠశాలలో చదువుచున్న నైతిక వైద్యవిద్యార్థి పెరుచువామ్మరు అనునతడు ఆమృతనరు బడయ వుండ పాఠశాలను వదలిపోయినందులకు నైతికవిచారణ జరిగినది. తన తరఫున నైతికవృత్తికి తగియుండలేదనియు శస్త్రమును సేర్పనపుడు శవమును కోయటమాదగనే శివకు వాంతి వచ్చుననియు నతడు చెప్పెను. అతనికి ఒక నెల విడిదైదు వేయబడెను.

ఆంధ్రవైద్యులకు విజ్ఞప్తి.

సోదరులారా,

నిఖిల భారతాయుర్వేద వైద్యసమ్మేలనము ఈ సంవత్సరము ఆగష్టు 5-6-7 తేదీలలో రాజమహేంద్రవరమున జరుగుచున్నది.

కలకత్తా, బొంబాయి, జయపూర్, అజమీరు, ఇందూర్, పూనా, మొదలగు ప్రదేశములనుండి, గొప్పగొప్ప ప్రసిద్ధ వైద్యులు రాగలరు. మన కిది మంచి తరుణము.

అనేక నూతన విషయములను తెలిసికొనవచ్చును.

మూలిక లనేకములు ప్రదర్శింపబడును.

సుప్రసిద్ధవైద్యులగు శ్రీయుత, ఆయుర్వేద పంచానన కృష్ణశాస్త్రి కవడేగారు శ్రమ యనక. పూనానుండి వచ్చి మన సభ కధ్యక్షత వహింపబోవుచున్నారు.

ఆహ్వాన పత్రము వచ్చినను, రాకున్నను తప్ప, స్వంతపనిగా నెంచి ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రతి వల్లెటూరినుండియు వైద్యులందరును, అసంఖ్యాకముగ వచ్చి ఆంధ్రుల యుత్సాహమును జూపి ఈసమ్మేలనము జయప్రదము గావించెదరనినమ్ముచున్నాను.

డా. క. ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు, ఇట్లు విధేయుడు చందా 10-0-0 ప్రతినిధులకు 5-0-0. ఆంధ్రుల లక్ష్యపతి.

13 వ నిఖిలభారత ఆయుర్వేద వైద్య సమ్మేలనము. క్షీకోశాధిపతిగారికి రాజమహేంద్రవరము. అను చిరునామాకు చందాలు పంపవలయును.

చెన్నపురి హైకోర్టులో

ఓ. ఎస్ అప్పీళ్ళ నెంబర్లు 48/49 1922

వాదులు:—జె. సుబ్బారెడ్డి, మరికొందరు. ప్రతివాదులు వై. వి. సుబ్బయ్యచెట్టి, మరికొందరు. ఇన్ సాల్ వెన్సి పెటేషను నెం 82/1921 లో ఇన్ సాల్ వెంట్రుయాదాల వి. సుబ్బయ్యచెట్టి సారా వెంకటసామినాయుడు వగైరాల సరీదర్భములో.

1922 సంవత్సరం మార్చి నెల 20-వ తారీఖున హై కోర్టువారిచే జారీచేయబడిన రాజీమరత్తులకు ప్రతికూలు లెనట్టి కొందరు బాకీదారులు యేకమై ఆక్షేపణచేసి 1922 మార్చి నెలలో 20, 23 తారీఖులందు జారీ చేయబడిన ఉత్తరువు విషయమై అప్పీలు చేయుటకు హైకోర్టువారి అనుమతిని కోరగా 24-4-22 హైకోర్టువారు అనుమతిచ్చిరి. అందుపైని రాజీ సమ్మతించిన బాకీదారులపైని రాజీ లంగీకరింపని బాకీదారుల పక్షమున 48,49-1922 అప్పీళ్లు దాఖల్ చేయబడునని అందరికి తెలియచేయవలెనని.

చేరగోరునట్టి ఇతర బాకీదారులకూడ మాకు వ్రాసిన చేర్పుకొనబడుదురు.

Grant and Grestorex
4 North Beach Road
Attorneys for the
Appellants

వైశ్యధర్మప్రకాశిక

మూడవతూరి ముద్రితము. నెల రూ 3-0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లరకు ముఖ్యముగ ద్వైజులకు అందు వైశ్యులకు ఆశ్చ్యంతోపకమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వికరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమద్విశ్వకామిత్రము లక్ష్య స్మరింప సోమయాజులవారి తీర్థిచరిత్ర స్థలముగను ప్రచురింపబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటించబడిన అన్ని గ్రంథములును గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగ ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక ప్రతివైశ్యునియందు నుండవలసినది. గ్రంథముల జాబితా (కాటలాగు) కోరువారు ఆర్ధకాచీటిని బంపిన బడయగలరు.

చీమకుర్తి బసవయ్య

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జూలై నెల 15-వ తేదీ

శనివారము

సామ్రాజ్య వస్తు ప్రదర్శనము

—:~:~:~:—

సామ్రాజ్యవస్తు ప్రదర్శనము లండనునగరమున 1924-వ సంవత్సరమున జరిగెను కేర్రాటు జరుగుచున్నది. హిందూ దేశముగూ, దీనియందు పాల్గొనుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సన్నుతించిరి. ఇందుకగువ్యయము, కడచినబడ్డెట్లలో శాంక్షను జేయబడెను. హిందూ దేశ వస్తువులను ప్రదర్శనమునకు పంపించుటకును, ఇతర దేశ వస్తువులను పొందించుటకును కొన్ని చర్యలు గానవలసివచ్చినది. బ. విషయ రాఘవాచార్యులుగారిని ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. సర్. విలియము మేనురుగా రీవిషయమై లండనులో ఏర్పాటు జేయుచున్నారు. మరదాను రాజధానిగూడ ఈ ప్రదర్శనమునందు పాల్గొనుటయవసరమని, గవర్నరుగారి యధ్యక్షత క్రింద మూడుమందిరమునందు జరిగినసభలో తీర్మానింపబడెను. దీని యావశ్యకతనుగూర్చి గవర్నరుగారు అభివృద్ధి శాఖామంత్రియగు గంభీరోపన్యాసములను గావించిరి. రాజధానినుండి ఏయేవస్తువుల బంపవలయునో నిర్ణయించుటకు ముందుగ, ఈవత్సరపు తుదను చెన్నపురిలో నొక వస్తుప్రదర్శనమును జరుపవలయు నని, ఈసభలో నిశ్చయింపబడెను. ఇందుకు కార్యనిర్వాహకులు నియమింపబడిరి. సందర్భము లిట్లున్నవి. సామ్రాజ్యవస్తుప్రదర్శనమువలన, హిందూ దేశమున కెట్టిలాభము గలుగునని విచారించుట ముఖ్యము. కా. రా. బ. కే. వి. రెడ్డిగారునుగూడ విమర్శకుల ఆక్షేపణల నూహించి సమాధానము జెప్పిరి. ఈ ప్రదర్శనము హిందూ దేశమునకుగాక అధినివేశ రాజ్యములకు లాభకరముగ నుండునను ఆక్షేపణ నిలువజాలదని, నాయుడుగారు సూచించిరి. కాని ఈయాక్షేపణ నంతయులభముగ ద్రోసివేయవలెదను. ఇది కను బలవత్తరమయినది. హిందూ దేశపరిస్థితుల నిండుక పరికించిన, నిజము తెలియగలను.

హిందూ దేశము విశేషముగ వ్యవసాయముపై నాధారపడియున్నది. హిందూ దేశపు పంట వస్తువులు, హిందూ దేశమునకే విశేషముగ గావలసి యుండును. ఇతర దేశములకు బంపుట ప్రయోజనకరముగాదు. అందుచే హిందూ దేశపు ముఖ్యవస్తువులను ప్రదర్శించి, సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర భాగములలో ఆముఖ్యవస్తువులకై ప్రయత్నించుట కవసరము లేదు. హిందూ దేశము తామరభాదనుండి తప్పించుకొనవలసినవ, పంటవస్తువులు సాధ్యమగునంతవరకు వెలుపలకు పోకుండుట ఉత్తమము. ఈ దేశపువారుతో నేసినబట్టలనే ధరింపవలయునని, ప్రజలు దీక్ష వహించుటచే, పండిన ప్రత్తిని ఇతర దేశములకు బంపబనిలేదు. ఇక, హిందూ దేశమునందలి పరిశ్రమ లత్యల్పములు. యంత్రపరిశ్రమ లీదేశమునందంతగ సభివృద్ధి జెందలేదు. పారిశ్రామికాభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారింతవరకు జేసిన ప్రోత్సాహము అల్పము. ఇందుకు విచారించవలెను. అదృష్టవశమున దేశములోనిపురుష యంత్రపరిశ్రమలవైవిధ్యముల జనించుచున్నది. వేటిపరిశ్రమల గూర్చి దేశమునందు ఉత్సాహము ప్రబలుచున్నది. అన్నిటికన్నను నూలు దీయుట, నేత నేయుటగూర్చి

దేశము కడుశ్రద్ధ వహించుచున్నది. ప్రస్తుతసమయమున, దేశీయులు సన్నని నాజుకుబట్టల గూర్చి ఆశక్తికొనుటలేదు. ఎట్టి ముతుకవస్త్రము నయినను ధరించుటకు వారు సంసిద్ధులుగ నున్నారు. ఏదియో నొకరీతిన, ప్రజలందరకును కట్టుకొనుటకు బట్ట కావలసియున్నది. హిందూ దేశము ప్రదర్శించెడి కద్దవస్త్రములు తరుకుబెరుకులపై మోహముగల పాశ్చాత్యులకు రుచించునా? ఇంతత్వరలో హిందూ దేశపు వస్త్రములను విదేశములకు బంపుట కవసరము లేదు. విదేశములలో నవి ఖర్చుగానలసని తొందరపడజను. ఏవిధమున జూచినను, హిందూ దేశము తనకు జాలిన పంటను పండించుకొని, వలయు బట్టలను తయారుజేసికొనుటయే ప్రస్తుతావసరము. ముడివస్తువులనుగాని, తయారయిన వస్తువులనుగాని హిందూ దేశమునుండి విదేశములకు వివిధ బంపుటకు తరుణము రాలేదు.

లిండి విషయమునను, బట్టవిషయమునను హిందూ దేశము తన యక్కరలను తాను దీర్చుకొనిన, ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము బడయును. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమున కిది దారిజూపును. ఇతరవస్తువులను విదేశములనుండి తెప్పించుకొనుట కవసరము లేదాయని యడుగవచ్చును. హిందూ దేశము తన కాళ్లపై తాను నిలుచువరకు, ఇతర యక్కరలను సాధ్యమగునంతవరకు తగ్గించుకొనవలయును. విదేశపుసరుకులను వీలగునంతవరకు విసర్జింపవలయును. ముఖ్యములగు వస్తువులను మాత్రము, హిందూ దేశము తన కక్కడ చౌకగ దొరకునో అక్కడనుండి తెప్పించుకొనుట సహజము. ఇందు కొరకు సామ్రాజ్యవస్తుప్రదర్శనమునందు హిందూ దేశము పాల్గొన నక్కరలేదు. ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సును పెంపొందించుట కీ ప్రదర్శనము పనికివచ్చునని కొందరు భావించుచున్నారు. డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు పత్రిక ఈ విషయమై వ్రాయుచు, సామ్రాజ్యమునందే హిందూ దేశపు సరకులు ఖర్చుగలు కెక్కువవీలు గలదని, సూచించినది. ఇంగ్లండు, అధినివేశ రాజ్యముల సరకులు ఈ దేశములో సమ్మూహపూర్వకుల మాత్రము, ఈ ప్రదర్శన మక్కరకునచ్చును. ఇంగ్లండుసరకులు ప్రభుత్వము వారికొట్టాల్సినదావారా, హిందూ దేశమునకు విశేషముగ జేరుచునేయున్నవి. ఇంకను సభిక ప్రోత్సాహముతో నవసరమేమి? ఇంగ్లండు దేశమునకు ముడిపదార్థము లితర దేశములనుండి రావలసియుండును. ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సుపద్ధతివలన హిందూ దేశము నుండివానిని చౌకగ దెప్పించుకొన వీలగును. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందు ఇంగ్లండు వ్యాపారము సభివృద్ధి జేయవలయు నని, లండను ట్రైముపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. ఎటుల జూచినను, సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనము ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు పద్ధతిని బలపరుచుటకు తోడ్పడునని స్పష్టమగును.

ఇందువలన, హిందూ దేశమునకు తీరనినష్టము సంభవింతును. హిందూ దేశపు ముఖ్యపదార్థములను ఇతర భాగములవారు చౌకగ దెప్పించుకొనగలరు. వారు తయారుచేసెడి సరకులను హిందూ దేశమున కంటగట్టి లాభమును సంపాదించగలరు. ప్రపంచపు మార్కెట్టులలో స్వేచ్ఛగ వ్యాపారము జేయుటకు హిందూ దేశమునకు అవకాశము దప్పిపోవును. ఇంతకన్నను బలమగు నాక్షేపణ యొకటి గలదు. సామ్రాజ్యముపై హిందూ దేశ మభిమానము జూపుటకు తరుణము రాలేదు. భారతీయులు అధినివేశ రాజ్యములలో నాస్తిని సంపాదించరాదు. స్వేచ్ఛగ వాణిజ్యము సులభమగుడదు. తెల్లవారుండెడివిధులలో నివసించగూడదు. భారతీయులంటు సోకిన, తెల్ల వారికి బనికిరాదు. తూర్పు ఆఫ్రికా, దక్షిణ ఆఫ్రికా, ఫిజీమొదలగు దీవులలో భారతీయులకు

నిలువనీడలేకుండ జేయుచుండ, అధినివేశ రాజ్యములతో గలసి హిందూ దేశము సామ్రాజ్యవస్తుప్రదర్శనమునందు పాల్గొనవలయునా? హిందూ దేశపు పంటవస్తువులుమాత్రము అధినివేశ రాజ్యములకు బనికివచ్చును. వర్తకమునకు సంబంధించినంతవరకు సామ్రాజ్యవానులందరును నొక్కటి గాబోలు! ఇతరవిషయములలో భారతీయులు గవ్యకయినను కొరగాకున్నారు. అధినివేశ రాజ్యములవారు భారతీయులను పీడించుచున్నయీ సమయమున, ప్రజాభిప్రాయమును ఇంగ్లండు తృణీకరించుచున్నయీ సమయమున, వీరితో జేరి సామ్రాజ్యవాణిజ్యము సభివృద్ధి పరుచుటకు హిందూ దేశము పూనుకొనవలయుననుట పరిహాసాస్పదము. ఇటుల జేయుటచే, హిందూ దేశము తన ఆత్మగౌరవమును కోల్పోవును. హిందూ దేశము ఇట్టి ప్రదర్శనమునందు హృదయపూర్వకముగ పాల్గొనవలయు ననిన, ముందుగ అధినివేశ రాజ్యములవారు భారతీయుల కష్టములను తొలగించి వారికి సమానస్వాతంత్ర్యము నొసగవలయును. హిందూ దేశపు స్వరాజ్యసమస్యను, పంజాబు కిలాఫాత్ వ్యవహారములను, ఇంగ్లండు వెంటనే పరిష్కరింపవలయును. సామ్రాజ్యమునందు హిందూ దేశము గౌరవసాసము నాక్రమించినప్పటికీ, సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనమున పాల్గొను విషయమునుగూర్చి విచారించవచ్చును. అంతవరకును, హిందూ దేశ వివిషయమై విచారించ నక్కరలేదు. అధికారుల ప్రోద్బలమువలన, కొన్నివస్తువులు ప్రదర్శనమునకు జేరిన జేరవచ్చునుగాని, హిందూ దేశమున మొత్తముమీద ఈవిషయమై యుత్సాహము జనింపదనుట తథ్యము.

మాడభూమి వేదాంతసరిసింహాచార్యులు గారు

గుంటూరుమండల నాయకులలో మొక రగు మాడభూమి వేదాంతసరిసింహాచార్యులుగారు 12వ తేదిన వెల్లూరుజుములునందు విడుదలయై నిన్నటి దినము గుంటూరు జేరిరిని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. వీరికి హృదయపూర్వక స్వాగత మొసగుచున్నాము. కాంగ్రెసు యుద్దమమునందు వీరు మరల పట్టుదలతో బనిచేసి నిర్మాణకార్యక్రమము గుంటూరుమండలమునందు త్వరితముగ కొనసాగుటకు తోడ్పడెద రని నమ్మెదము. నిరాకరణోద్యమము చనిపోయినదని సంతసించెడివారు, ఆచార్యులుగారికి గుంటూరుపేరు లొసగిన ప్రేమ పూర్వకమగు స్వాగతమును గమనించుట యుక్తము. ప్రజలను రైల్వే స్టాట్ ఫారముమీదకు మొదట రాసియక బోయిరి. కాని, తుదకు రాసియక తప్పదయ్యెను. పురప్రముఖు లేతెంచి, వారిని గౌరవించిరి. పుష్పమాలను వేయగూడదని అధికారులభయంతరపెట్టినను, ప్రజలు పూలదండలను కురిపించిరి. ఆచార్యులుగారిని ఊరేగింపుతో దీసికొని పోయిరి. ప్రజలయత్సాహము వర్ణనాతీతమని, వార్త దెలుపుచున్నది. స్వరాజ్యోద్యమము పట్ల, ప్రజల కెట్టి సహజోత్సాహము గలదో వ్యక్తమగుటలేదా? హృదయాంతరాళమునుండి పొంగి పొరలెడి స్వాతంత్ర్యోద్ధీపనము నాప నెవరితరము? మానవుని సహజాభిలాష నణగద్రొక్కుటకు వీలగునా? అధికారు లేర్పాటు జేసెడి స్వాగతములకును, ప్రజలు వారియంతట వారొసగెడి స్వాగతములకును తారతమ్య మేమియో దెలుప బనిలేదు. నిరాకరణోద్యమము చావలేదు. నాయకులను పలువురను నిర్బంధించినంతనే, ఉద్యమ బీజములు నశింపవు. అవి యింకను బలపడుచుండును. సర్. పి. త్యాగరాయ తెట్టిగారు సయితము నిర్బంధవిము

లు బయల్పడలగనే కొంత యిబ్బంది గలుగు ననియు అందుచే వారి సంఘటనము సరికట్టనలయు ననియు, హెచ్చరించుచుండటబట్టి, నిరాకరణోద్యమబీజములు నశించలేదని వారును హృదయమునందు నమ్మియున్నారనియు స్పష్టమగుచున్నది. నిరాకరణోద్యమము జరించుటకు గల కారణములు నివారణయైన గాని, అయ్యది తొలగిపోవడు. ప్రజాభిలాషలను సఫలపరుచుటచేతనే, ప్రస్తుత విషమస్థితి నివారణయగును. అందుకు మారుగ నిర్బంధముల నధికముగ విధించుకొలదిని, స్వాతంత్ర్యవాంఛ ప్రబల మగుచుండును. నిర్బంధవిధానము అంధ దేశమున ప్రారంభమగు సమయమున, సరసింహాచార్యులుగారును, ఉన్న నలక్ష్మీనారాయణ గారును, స్వరాజ్యశ్రమమునకు పంపబడిరి. నిర్మాణకార్యక్రమము శీఘ్రముగ కొనసాగనలసినని తరుణమునవీరిసేవ గుంటూరు మండలమునకే గాక ఆంధ్రదేశమున కంతకును ఉపకరించు నని తలంచెదము. గుంటూరు అడవుల యిబ్బందులు బయల్పడుటకును, ప్రభుత్వమువారు వానిని కొంతసరకయినను తీర్చి బ్రయత్నించుటకును, వీరి స్వార్థత్యాగమే కారణము. త్యాగమెన్నడును వృథాగా నేరదు. ఎదుటి పక్షమువారిని కదలించజేయుటకు, త్యాగమును విరచించినాధనము మరియొకటి లేదు. భారతవర్షము త్యాగధర్మమును నిర్వహించుచు, అహింసా పథమును విడనాడకుండుచో, ప్రజల మనోవాంఛ లీడేరుట కాటంక మేముండును?

విరుదములు

తిరుచునాపల్లి కలెక్టరుగారు కొందరకు విరుదముల నిచ్చుచు గావించినప్రసంగము మద్రాసు మెయిలుపత్రికలో ప్రకటించబడెను. విరుదల విలువను వీరు సమర్థించిరి. విరుదులపద్ధతిని విమర్శించు వారు, అందనిద్రాక్షపండ్లు పులుపని వెక్కిరించిన నక్క బోలియుండురని, వీరు నూచించిరి. కాని, ప్రసిద్ధనాయకులు గొందరు విరుదలను విస్తరించిన సంగతివీరికి తెలియదు గాబోలు. విరుదులకు విలువ తొలగిపోయినది. విరుదులుగలవారు ప్రజలలో నెక్కుడుశాతముబడయుటలేదు. మధ్యధామగు దేశ సేవ జేసినవారినిమాత్రమే ప్రజలు ప్రేమించి గౌరవించుచున్నారు. ఇంగ్లండులోగూడ విరుదులగూర్చి ప్రతికూలభావము ఘనీభవించుచున్నది. విరుదుల ఏచ్చెడి పద్ధతికి ఒకదారిగాని ఒకసూత్రముగాని గనుపించుటలేదు. విరుదులపద్ధతిని విమర్శించు వారు, వానిపై మోహముచే నలుల నటించుచున్నారనుట వ్యర్థపుతలంపు. విమర్శకులు సయితము తమయిష్టమువచ్చినవానికి మహాత్మా, లోకమాన్య, శ్రీయుత మొదలగువిరుదముల సెనగుచున్నటుల తిరుచునాపల్లి కలెక్టరుగారు ఆక్షేపించిరి. శ్రీయుత అనువిరుదము తగిలించనియడల, సి. రాజగోపాలాచార్యులవానికి శారవ మేముండునని ధ్వజాను మెయిలు పత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. శ్రీయుత యనునది విరుదము గాదని, మెయిలు పత్రికకు తెలియదు. దానిని ప్రతివానికిని జేప్పవచ్చును. మహారాజశ్రీవలెనే నది మొక శారవ పదముగాని పేరుగాదు. ఇక మహాత్మా అనుపదము గాంధీకొక్కనికే జేర్చబడుచున్నది. మానవులలో కెల్ల శ్రేష్ఠుడని కీర్తింపబడిన గాంధీమహాత్ముని మహాత్ముడనిపిలుచుట అతితయోక్తియని భావింప నగునా? ఇక దేశమునకే సర్వము సర్వజేసిన బాలగంగాధర తిలకుమహాశయునికి లోకమాన్య యని చేర్చుట ఆశ్చర్యకరమా? ప్రభుత్వమువారు మామూలుగ ప్రసాదించెడి విరుదులకును, ప్రజలందరును తమ శారవభావము నెక్కుమూడి ఘాటుటకు మహామహుల నామములకు జేర్చెడి పదములకును సంబంధము గలదా?

మద్రాసు ఆయుర్వేదకళాశాల

ఈ కళాశాలను అధికశ్రమకు లోనై అధ్యక్షులగు డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు నిర్వహించుచున్నారు. మద్రాసు కార్పరేషను, నెల్లూరుజిల్లా బోర్డు, ఆంధ్రపురము బంగోలు తాలూకాబోర్డులు, చిత్తూరు మ్యూనిసిపల్ సొసైటీములవారు దీనికి ధన సహాయము జేసియుండిరి. గుంటూరు, రాజమండ్రి, సేలం, మొదలగు ప్రదేశములలో మ్యూనిసిపల్ సొసైటీములవారు ఉచిత ఆయుర్వేదవైద్యశాలలను తెరచియుండిరి. పీనిలోనికి ఈ కళాశాలలో నారి తేరిన విద్యార్థులు వైద్యులుగ దీనికొనబడిరి. మిగిలిన లోకలుబోర్డులును, మ్యూనిసిపల్ సొసైటీములును, ఈ కళాశాలకు విరివిగ సహాయముజేసియు, ఆయుర్వేద వైద్యాలయములను స్థాపించియు, ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి తోడ్పడగోరెదము. ఆయుర్వేదవైద్యాలయమును పోషించుటకు సంతకమున కొకటింటికి 1446 రూపాయలుమాత్ర మగు నని, డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు అంచనావైచిరి. ఇక్కార్యము సులభపాధ్యమని ఇందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు చేసెడి ప్రయత్నములకు తగుసహాయము చేకూరి, వాఙ్మనోద్దేశములు సఫలమగుగాక యని కోరుచున్నాము.

బడ్జెటు గ్రాంటులు.

మంగదేశ శాసనసభలో బడ్జెటుచర్చ జరుగుచున్నపుడు పోలీసు గ్రాంటును, హైకోర్టు గ్రాంటును నిరాకరింపబడెను. సప్లిమెంటరీ బడ్జెటును ప్రభుత్వమువారిపుడు మరల బ్రవేశపెట్టి, దానిలో వెనుక నిరాకరింపబడిన గ్రాంటులను తిరిగి చేర్చిరి. శాసన సభ్యులు పలువురు ఈ గ్రాంటులను మరల కోరుట అనుచితమనియు, నూతనావసర మేమియు గలుగలేదనియు వాదించిరి గాని, ఈమారు వారి ప్రయత్నములు విఫలము లయ్యెను. బడ్జెటు గ్రాంటులు పునరుద్ధరింపబడెను. శాసనసభలో నిరాకరించెడి మొత్తము లల్పముగ నుండును. వానిలో గొన్నింటిని ప్రభుత్వమువారు పునరుద్ధరించెదరు. ఇంకను కొన్ని మిగిలిన, సప్లిమెంటరీ బడ్జెటులో మరల చేర్చబడును. శాసనసభల యుపయోగము ఇందుమూలమున బయల్పడుటలేదా?

అధినివేశ రాజ్య భారతీయులు

పోలకుగారు పూనాలో నుపన్యసించుచు, తూర్పుఆఫ్రికా, దక్షిణాఫ్రికా వ్యవహారముల విషయమై చర్చిల్ గారు జేసిన యన్యాయమును వివరించిరి. భారతీయులకు ఘోరమగు నన్యాయము తలపించుచున్నపుడు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము వారికి సలహానిచ్చుటకయినను చర్చిల్ గారింగీకరింపలేదు. భారతీయులున్న స్థితిలో బ్రిటీషువారున్నచో, చర్చిల్ గారి చర్చను ఒకక్షణమయినను సహించరాదు, పోలకుగారు రడుగుచున్నారు. నిజమే. ఈ భేదమునకు కారణమేమి? ఇంగ్లండునకు స్వరాజ్యముండుటచే ప్రజేచ్ఛ సతీకరించుటకు వీలులేదు. హిందూదేశమునం దటులగాదు. హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము లభింపనంతవరకు, ప్రజల కోర్కెలు స్వదేశమునగాని, వెలుపలగాని సఫలముగానేరవు.

ఆంధ్రకర్షణపరీక్షలసంఘము.

ఆంధ్రదేశమునందు ఖద్దరు పరిశితులను బరిశీలించుటకు నచ్చియుండిన మధురాదాసుగారు నాగేశ్వరరావుగారిలోను మల్లాది కృష్ణమూర్తి పంతులుగారిలోను గలిసి బుధవారమునాడు చెన్నపురినుండి బయలుదేరి గురువారము కర్నూలునకు

జేరిరి. కర్నూలునుండి నాగలాపురమునకు బోయి స్వదేశి టెంపనివారణసంఘ పక్షమున నిర్వహింపబడుచున్న ఖద్దరు పరిశ్రమను జూచిరి. శుక్రవారముదయమునను టెంపనీతిలకు ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న సహాయమును పనులను బరిశీలించిరి. శుక్రవారము సాయంత్రము మధురాదాసుగారు బొంబయికిని నాగేశ్వరరావుగారు మద్రాసునకును కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు బ్రహ్మపురమునకును వెడలిరి. మధురాదాసుగారు వెంటనే బొంబయికి పోవలసిన యవసరము గలిగినందున నితర ప్రదేశముల సంచారము ప్రస్తుతము నిలుపబడినది.

బ్రిటీషు రైల్వే రేటులు.

బ్రిటీషు రైల్వే రేటులను ఆగస్టు 1 వ తేది నుండియు తగ్గించెదరని, రూటరు డెలుపుచున్నాడు. హిందూదేశమున రైల్వే రేటులు రానురాను పెరిగి పోవుచున్న సమయమున, ఇంగ్లండునం దీ రేటులు తగ్గుట చిత్రముగాదా? ఇందుకు హిందూదేశమున జెనుగుచున్న అమితమగు ప్రభుత్వవ్యయమే కారణమని విచిత మగును.

ఆగస్టు 1 వ తేదీనుండి ఇంగ్లండు రైల్వేరేటు తగ్గింపబడును.

వికసీరుమహారాజు, కపర్దలా మహారాజు, నవగరు మహారాజు, ఆగాఖానుగార్లకు యువరాజు దర్శన మొసగెను.

సమీప ప్రాచ్యపమావేశమునందు కెనలిస్టులును, గ్రీకులును హాజరుగావలెనను విషయమునకు పరామర్శ రంగీకరించిరి.

జరిని, ఆ పరిశ్రమకు సంబంధించిన ఇతరపనులను యూరపుకేగి ఆధ్యక్షుల నేతృత్వంబు ఇండియాలో ఆపనులను ప్రవేశపెట్టి పరిశ్రమలను నభివృద్ధి జేయుచుటకు యూరపున కేగువారుట ప్రత్యేకము విద్యార్థి వేతనములను రెంటిని 5000 రూపాయల చొప్పున బొంబయి ప్రభుత్వమువారిచ్చిరి. ఈవిద్యార్థి వేతనములను బొందిన బి. జి. కాశ్మీరి, కె. ఛపేడియాగారు ఈవారములో యూరపునకు ప్రయాణమై బోయెదరు.

తెంగుళూరులో ముగల్గునకక్షులగలవు. ఒకకక్షిదారులు మళ్ళిదులోనికిబోయి ప్రార్థన సల్పబోక రెండవకక్షిదారులు ఆభ్యంతరపెట్టిరి. మసీదు అని అంగీకరింపబడిన పత్తిఫలమున తమకు ప్రార్థనలను నల్పుటకు హక్కుగలదని మొదటి కక్షిదారులు వాదించిరి. ఉభయములను ఇట్లు పోరాడిన ఉపద్రవము గల్గుననుభయముచే పోలీసువారు మేజస్ట్రేటునకు తెలియజేసిరి. తాము తీర్పుజేసినవరకు మసీదులోనికి పోగూడదని మేజస్ట్రేటు ఉత్తరువు జేసెను.

ఆఫ్ఘిలియా కామర్స్ వెల్ల ప్రభుత్వమువారు రై టూనర బిత్ శ్రీనివాసకాశ్మీగానికి ఇచ్చిన స్వాగతమునకును ఆయన సందేశమునకు సమరసభావముతో గ్రహించినందులకును ఇండియాగవర్న మెంటువారును ప్రజలను తమవిశ్వాసమును మీటజూపుచున్నారు. విఆఆడ ఐనుబట్టి జూడ ఇండియాకును ఆఫ్ఘిలియాకు చాలకామునుండి పరిస్థితులు గావలసియున్న సమస్యలు తృప్తికరముగ పూరింపబడు నని నమ్మకముగలినది. ఒకేసామ్రాజ్యమున ఇండియా ఆఫ్ఘిలియాదేశములు భాగస్వామ్యమునందు పాతములు మరింత బలపడునని గవర్నరు జెనరలు గారు తంతిఆఫ్ఘిలియా కామర్స్ వెల్లవారికి నంపిరి.

భూగర్భకాశ్రుశరీర విమిత్తము అధ్యక్షులను నియమించు నిధికారమును ఇండియా కార్యదర్శిగారు తమ సభవారితో యోచించి వినియోగించెదరు భారతదేశమునందే స్థావరమేర్పరుచుకొన్న వాటికూడ ఈ పదవులకు అనకాశ మిచ్చుటకు తగిన అధ్యక్షులను ఒకసంఘమువారు ఎన్నుకొని వారిపేర్లను ఇండియా కార్యదర్శిగారికి బంపినవారు యునైటెడ్డు కింగ్డములో నున్న యధ్యక్షులతో బాటు యోచించి ఉద్యోగములను ఏర్పరచెదరు. పోయినవారి తగినయధ్యక్షులు తొరకనందున ఉద్యోగములు జేయబడలేదు. ఈ పర్యాయము దిగ్భానులను 1౨28 సం॥ జనవరి మొదటితేదీలోపుగ బంపవలయును. దిగ్భానుపూరముల పాల్మిత్రామిక కళాకార్యదర్శినుండి బడయవచ్చును.

నష్టపరిహారములు

కాంటన్, జూలై 12:— డాక్టరు సన్ యల్ ట్ నేను
 యేసుక్రీస్తునుండి నాకలలా పాపాపాయి కాంటన్ కనెటికట్
 మునవచ్చి వీడినాను. "మాత్" "టరంటులా" అను బ్రెజిషియన్
 నాకలను, అమెరికన్ యుద్ధశాకయు డాక్టరు సన్ యల్ ట్ నేను
 గారి నాకలు కాంటన్ వై ఫిరంగు ప్రేల్విన యెవలదాము వారివై
 చర్చదీను కొనెదమని బెదరించెను. అందువై సన్ యల్ ట్ నేను
 కాంటన్ వై ఫిరంగులు ప్రేల్వని వాగ్దావ మొనర్చెను. ఈయన
 ఇల్లుజెట్టి మార్గమును లేక కదలవలెనంటే నుండవలసినచ్చెను.
 ప్రస్తుతము సన్ యల్ ట్ నేను గారికి నాలుగైదు చిన్న యుద్ధ
 నాకలు దప్ప మరయేమియులేవు.

హత్యలు దౌర్జన్యములు, కష్టములు తగ్గిపోవుచున్నవి. విరివియొడంబడిక పత్రమునై సరిక మొన్నన ప్రతినిధులు తాము దాని నచులులో పెట్టుటకు యెట్టి కష్టముల నేని యెదుర్కొనెదమని ఋజువుచేసిరి. వీరు విజయలై నయెడల నైపు సమస్య పరిష్కరింపబడినట్లే. కాని వాకు నిధులై దేశము నం దరాజకము వ్యాపించినయెడల ఇంగ్లండు జూనుచు తూడ్చి బావము వహించి యుండనేరదు. కాని వారు నిధులొందురని దాని పట్టును నమ్మజాలనని బర్మెను హెడ్డు ప్రభువు నడిపెను.

లండను, జూలై 18:— హేగు సమావేశ అవజ్ఞువా
ర్తను వార్తాపత్రికలు విచారముతో నందుకొనెను. ప్రత్యేక
వ్యవస్థలకొరకు సమగ్రమగురుంచి మొదటియండియు న్రాతిమా
ల్యమే కాన్పించుచుండుటచే నీవార్త యాంబయను వాక్యవ్య
యము గలిగించలేదు. ఈ సమావేశము భగ్నమగుటవలన జెనోవా
విధానము ఉత్తమమందెనని యెంచవచ్చును. ప్రతివేశమున ఇట్టి
ఉద్ధిగతవ్యవస్థలనే యనుభవించు చున్నను, వీరందరును
గలసితిమ వ్యాధికి ఒక్క మందును గనిపెట్ట
జాలకపోయిరి. జెనోవారాష్ట్రములలో చాలవరకు ప్రత్యేక
ప్రత్యేకముగ రష్యాతో సంధిజేసుకొనెదనని యెంచుచున్నారు
ఇట్లవీవా రిట్లుజేయుదురు. రష్యాతో సంధిజేసికొనవలెనని ఇం
గ్లండునందు బలవంతమగుపక్షము గలదు. కాని ఈవిషయమున
పరామర్శజ్ఞియుములందఱి కొన్ని చిహ్నములు రావచ్చును.

లండను, జూలై 12:— ఈ దినముక ప్రభులసభయందు
 క్లాన్ ప్రభువునకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు క్రాఫర్డు ప్రభు విట్లు
 తెలిపెను. ఈ జిప్టు ప్రభుత్వమునందు గలిగిన మార్పులన ఈ జిప్టు
 యుద్వోగీయుల స్థానమునకూడ మార్పులికెననువిషయము
 ప్రభుత్వమునాదిర్పవ్వీయందు దున్నది. లండనునందును కెయికో
 యందునుగూడఁ ఈ జిప్టు యుద్వోగీల భవిష్యత్సామును గురిం
 చియు యుద్వోగపరతులను గురించియుగూడ, తగుజాగ్రత్తను
 పుచ్చుకొనుచుండిరి. ఈ జిప్టు ప్రభుత్వమువారు
 ననిచుండితొలగించినట్టియు, ప్రభు
 త్వముందు మార్పులన ననుకృత్యులై రాజీనామా నివృత్తయి
 యుద్వోగీలకు వారికి క్రమముగరాకలసిన పిఁఁఫసేగాక మరి
 కొంతకష్టపూర్తియుగూడ నొపకుటకు ప్రభుత్వమువారు గొప్ప
 ప్రయత్నము లొనర్చుచున్నాడు. తాత్కాలికోద్వోగీలకును
 శాశ్వతోద్వోగీలకును గూడ నీవిషయమును వర్తింప జేయ
 నలసి కోరెదరు. ఉద్వోగీల న్యాయమయిన హక్కులరక్షిం
 పుటకు ప్రభుత్వమువారు యత్నించెదరు.

అండున, జూలై 13:— “ప్రాంసు” అను పరామనాక, న్యూ కలహోనియావద్ద గుట్టలకు కొట్టుకొని సంపూర్ణముగ భగ్నమయ్యెను. ఈ నాక అపాయమును దెలుపుచు పంపుచున్న వాయువార్త నందుకొని 230 మైళ్ళ దూరమున నున్న “కనాడి” యను టాస్సుపోర్టురు “అను నాక” దైవ్యముతో నుండుడు. డు సాధ్యమైనంత వేగముతో వచ్చుచుంటిమి” అని తిరుగ వాయు వార్తనపెరి. “మేము గంపూర్ణముగ భగ్నమై పోవచ్చును. పనివారు చాల య పా య ము న ం డు ం డి రి.” అని “ప్రాంసు” తిరిగి వాయువార్తనంపెను. “వచ్చుచుంటిమి శత్రుములు కత్తికొని పనిజేయుచున్నవి” అని తిరిగి ప్రత్యుత్తరమియ్యబడెను. కొన్ని గంటలైనతరువాత నిట్లు మరియొక వార్తవచ్చెను, “పగటి వెలుతురుకొరకు ప్రార్థించుచుంటిమి. గుట్టలవద్ద పెద్ద తీరంగములు లేచి నాకకపాయము గల్గించుచున్నవి. నాకయందందరును రాత్రియంతయు నరకము వలె గడపితి. నాకకథిలమైపోవుచున్నది. ప్రాణములు కపాయము కలుగనన్నది.” నూపుమైళ్లలోపునకు వచ్చువరకు ఇట్లు మరియొక వార్తవచ్చెను. “మీరు వెంటనే సహాయ మొనర్చుటకు బయలుదేరినందులకు సంతసింపితిగాని మరేమియు సహాయ మొనర్చి లేరేమోయని భయపడుచుంటిమి. పనివారు బోటులలోని కెక్కిరి.”

అందను, జాలె 13:— కామన్న సభయందు ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పోట్లమాస్తరు జెనరలకు కెల్లవేగా రిట్లు నడిచిరి. సామ్రాజ్యము నందంటిలను వాయవ్యవార్తలయములు నెలకొల్పవలయు నను సమస్యను ప్రభుత్వమునా రింకను విచారించిరి. ఇంగ్లండునందు అధిక శక్తికల గొప్పవాయువార్తలయమును నిర్మింపవలెనని తీర్మానించుకొనిరి. ఈ వాయవ్యవార్తలయము సరాసరి ఇండియా దక్షిణాఫ్రికా ఆస్ట్రేలియాతో నుత్తర ప్రత్యుత్తరములు నడుప శక్తిగలిగియుండును. ఇంగ్లండు దక్షిణాఫ్రికాలో సరాసరి యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపఁగల చరియొకవార్తలయమును సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు నిర్మింతురు. భారతప్రభుత్వమువారు దానిని నడుపుదురు. ఈజిప్టు, తూర్పు ఆఫ్రికాలోనుండియొక వార్తలయమును నిర్మింపవలెనను నూతన పథవివేముబడును. హంకాంగు సింగపూరు విషయముల విచారించుదురు. దక్షిణాఫ్రికాయందు వార్తలయమును నిర్మించు విషయము గారితో సంబంధించుచుంట్టిది. కెనడా ప్రభుత్వము యొక్క కాన్ట్రబ్జులు కొలదికాలమునా ఇంగ్లండునకు వత్తురు. కెనడానుండి నిందు పోల్కను విషయము వుప్పును చరింపబడును.

అందను, జూలై 18:— సంగ్రామము ముగిసినప్పుడు నుండియు ప్రాశస్త్యము జంకవలెనను జగ్గముతాస్త్రిజ్ఞుడు సముద్రములపై సంచారమొనర్చు రెండు నాల్లలుగల వాయువిమానమును నిర్మించుటకు ప్రయత్నించుచుండెను. ఇది నిర్మాణమున కిప్పుడు సిద్ధమయ్యెను. పరివారును సామానులుగాక కిరి మంది ఇంద్రు శ్రయాణ మొనర్చుచున్నను ఎగువకుండవచ్చు పుష్ప దీది సమృద్ధమువీడ లేరీయించును.

మాడవదొక బైప్లేను, ఇవిసంపూర్ణముగ పెట్టుటతో జేయబడెను. ఇద్దరు కూర్చుండుటకు వీలగు మోటారుశక్తిమయొక్కవల యెంతో దీనివల గూడ నంత చేయబడును.

వెల్లిపాకూర్-నందు సామ్రాజ్యప్రదర్శనమునకు ప్రయత్నములు విరామము లేకుండ జరుగుచున్నవి. రెండు గొప్పభవనములు నిర్మింపబడుచుండెను.

కొంగోపట్టణము మధ్యనున్న అబల్లామసీదుయొక్క
మధ్యోపురము అః స్వాత్మగా నేలగులెను. ఒక మతోద్ధావహుని
యంత్యము జరుగుచుండగా నది గూలటచే 14 గురు హతులైరి.
20 మందికి గాయములు తగిలెను.

పురాణ ప్రచారము, పూర్వసంప్రదాయము

సోమంచి సూర్యనారాయణ శర్మగారు

కొందరు నవనాగరికులు పురాణమును అబద్ధము అనియు కల్పనాకథలనియు తెలియక దూషించినను ప్రజలకు వాని ముందు గల గౌరవభావము కాంతయై కొంత తగ్గినది. అని యెందులకు ద్వేషించబడినవో, యిందులకు ద్వేషించిన యోజించి గ్రహించి పరీక్ష పరీక్ష తరువాతికి నమృతగనిదిగా కనబడినది యా గ్రంథమునే నిరసించి విడనాడి నవనాగరికభావములు తమ సంస్కరణచర్యమును వెల్లడించుకొనిరి. పూర్వము ప్రతిగ్రామ జండున ఎవరో యొక బ్రాహ్మణుడు పురాణము చదువుచుండుటయు తక్కినవారెవరు మొదలగు గ్రామము లందరు వచ్చి యుండుటయు వాడుకగా నుండెడిది. నిరక్షరాస్యుడగు కృషి టుడు సహితము కథాసందర్భముల జక్కగా తెలిసికొని జ్ఞాన మార్పించువాడు. ఇందుకు దృష్టాంతములుగా నిప్పుటికి గొన్ని గ్రామముల దొరికినవలెనే పురాణములకై వేసించుచుండుటయు కాలేజీలో చదువు నూర్చుల వైఖరి విద్యార్థివాడ తనస్వగ్రామమునకు వచ్చినపుడు ఆత్మజ్ఞాన మొనగనివలె నడిగి పురాణ కథలలో దక్షిణగల సందేహముల దీర్చుకొనచుండుటయు మన ముగాంచుచున్న యున్నాము. శ్రీరాముని పితృభక్తియు, భ్రాతృవాత్సల్యమును, ఏకపత్నివ్రతమును వారిమానసముల నాకర్షించుచుండెను. హరిశ్చంద్రుని సత్యవ్రత మప్పటివారిచే నవలంబింపబడుచుండెను. ఆకాలమున నబద్ధ మనునది మిగుల నరుద్రయ్యుండెడిది. ఆపాతపుననే యిప్పుడెట్టివా రెవరైన నున్నచో సత్యకాలపునునప్పుడు లని చెప్పకొనుచుండరు. అదిననులలో నెట్లయెడల విషయము, శ్రీలయెడల మాతృభావము, వరసృర దగ్గరపేరుయు ప్రజలలో పెంపొందుచుండెను. వీరయోధుల గాధల నాలించుటచే దైర్యోత్సాహము లభియించుచుండెను. అన్ని విధములచేతను పురాణములు జనసామాన్యమునందు దైవ భక్తి, దేశభక్తి, స్వాధ్యాయము, శార్యగుణము బాగుగా నాటుకొనుట కష్టము తోడ్పడుచుండె ననుటయందలితయోక్తిలేదు. బాలరకు వైతము ఆత్మవిద్య కన్న మహత్ముల దివ్య చరిత్రములను, వారి కష్టసంభవములను తెలిసికొనుటయే ముఖ్య వశ్యక మగు విద్యగా బరిచింపబడుచుండెను. శివాజీ బాల్యమున కల్లి పురాణప్రసిద్ధులగు మహావీరులచరిత్రము గూర్చియు, వారి దైవ్యసంపద గూర్చియు, బలపరాక్రమముల గూర్చియునే బోధించుచు వచ్చెను. భారతరామానుజాకథల నామూలముగా తెప్పెను. అంతికి ననతి దేశకాలాలలో జదివి యెలుగడు. తల్లిబోధన లభించి కెక్కెను. వృద్ధయమునందు స్వాతంత్ర్య శయములు నాటుకొనెను. ఉచితరీతిని శస్త్రవిద్యను నేర్చెను. మంచి దైర్యసాహసములు గలిగి స్థిరసంకల్ప డయ్యెను. మహా శూరు డనభ్యాసించి వహించెను. మహారాష్ట్రరాజ్యమును స్థాపించెను. వీరకథాకవణమే యతనికట్టి దైర్యసాహసముల నలవడలేననది. అట్టి కార్య తత్పరునిగఁ జేసినది అంతటి మహాశూరునిగఁ జూపినది. ఇట్లే దూర మరయకొని పురాణము లవశ్యదరచి యముని తెలుచున్నది.

బుద్ధసత్త్వముచే వ్రాయబడిన పురాణములే గాక పామర జనుసభోధకములగు దేశవీరుల చరిత్రమును తెలుపు పాటలు ఇప్పటికిని మనదేశమున పాడబడుచున్నవి. ఇవి మనకు తెలుగు వీరుల యాగృత్యమును జ్ఞప్తికెచ్చి యుండెడు పులకరింపజేయుచుండును. జూబ్బిలిపాట వినునపుడు ఎట్టివారికైన నొడలు జలవరించును. వీరరసజనకము లగు నిట్టిపాటలు తెలుగువారి కార్యదైర్యోత్సాహములను ప్రపంచమునకు చాటి యిప్పుటియొద్దులకు నూతనోజ్జ్వలము కలిగించుచుండును. పాశ్చాత్యవ్యామోహమున బడి' మనవారు తమకత్తి నే తాము పూర్తిగా మరచిపోయినారు. స్వదేశచరిత్రజ్ఞానమున కొంతమాత్ర మవకాళి మీయక కాలేజీలు మనవారి యాత్మిక క్రీడ నశింపజేసి గులాములను జేపివైచినవి. ఇతరు లెవరైన నొకవేళ మనయార్యుల సామర్థ్యమును జిక్కి దెచ్చినయెడల మనయార్యుల లిటివారాకీ యనిసందేహించునట్టిది కన్పించును. విద్యాగ్రంథసూక్ష్మ డగు జానపదగు కన్నయోగ్యగౌరవ దేశభిమానము లైనను కాలేజీలయందు చదువు విద్యాధికులకు లేకపోయెను. మహాత్ము డెందులకే యట్టివిద్య నేర్చుటకన్న మనివేయు టుత్తమ మని మహితగురు హితోపదేశముల నొసరించెను. విద్యవలన గలుగజలిన జ్ఞానము కలుగుకుండుటేగాక నదికనున్న సహజదేశభిమానము గూడ చచ్చుట కావిద్య సాయపడుచున్నటుల స్పష్టమైనది. చరిత్రజ్ఞానము క్రమగు జాతీయవిద్యగాని విద్య యనఁజెల్లదు. అట్టి విద్యయే యభ్యసనీయము. ఇంతికి న్న విద్యావిధానమును విమర్శించుట కిచట తావులేదు. కనుక ప్రశ్నోపమయమనకు వచ్చెదను.

పురాణములవలని ప్రయోజనమును ఇదివరకే వివరించితిని. పురాణవనమాన, పురాణశ్రవణమును ఇహపరముఖిదాయకము లని చెప్పదురు. కాని వానితత్త్వ మెరిగి యందలి యాదర్శపురుషుల ననుసరించి నడుచుకొనుట శ్రేయస్కరము— ఫలప్రదము ఏకని పూజించుచుంటి మనగ వాటిలమును పూజించుచుంటి మన్నమాట. వారికిలము నభినందించు చుంటి మన్నమాట.

అధినివేశపు భారతీయుల దుస్థితి

పూనా జూలై 14:— అధినివేశపు భారతీయుల దుస్థితినిగూర్చి పోలకుగారు పూనాలో డక్కనుసభలో కామతు (ఎం. ఎల్. ఏ) గారి యధ్యక్షతకైంద నువ్వ్వశించిరి. పోలకు గారు 22 తేదీని ఇంగ్లాండున కేగుదరు.

అధ్యక్షులు అధినివేశపు కార్యాలయమువారు అధినివేశములం దున్న భారతీయుల విషయమునుగూర్చి బుద్ధిపూర్వకముగ నిర్దాక్షిణ్యముగ జూచుట విచారకరము. సామ్రాజ్యసంక్షోభాధ మైనను బ్రిటిషు రాజ్యాంగవేత్తలు దీప ముండగనే ఇల్లు చక్కజెట్టుకొని తమ తప్పులను సవరించుకొని న్యాయమార్గమున ప్రవర్తించెదరని నమైద ననిరి.

పోలకుగారు ప్రత్యేకము తూర్పు దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయులను గూర్చియే ప్రస్తావించెను. భారతీయులకు ప్రతి కూలముగ నేటాలు రాష్ట్రీయ సభ వారు చేసిన కౌశలమును ఖండించి రాష్ట్రీయసభవారు తమవారుమీరినను అంగీకరించినందులకు యూనియను ప్రభుత్వమువారిచర్యను ఆక్షేపించెను. సామ్రాజ్యలాభమునకుగాని యూనియను లాభమునకు ప్రతి కూలముగ కౌశలములను రాష్ట్రీయ సభ వారు చేయరాదని యూనియను ఆట్ట 147 సెక్షను లో నున్నను ఇట్లు చేయుట యుచితము గాదనిరి. ఇటీవల చేయబడిన నెటాలుకౌశలములు స్థానికవిషయమే అయినను నెటాలు లాభములకేగాక ఇతరులకుగూడ ప్రతిబంధకముగ నుండెను. యూనియను ప్రభుత్వమువారు స్థానికసభలు చేయుతప్పులను నక్షేపించుటచే తమవార్తకు పోవునది తలంచిరేని వారు ఈ తప్పులను ఆపు జేయుట వశ్యము. నైతికశాస్త్రీయవాద్యత యూనియను ప్రభుత్వమువారిది. వారు వెనుదీయరాదు. ఈ విషయమై అధినివేశపు కార్యాలయము వారు యూనియను ప్రభుత్వమువారితో సలహాజేసిన యుక్తియుక్తముగ నుండెడిది. చట్టలుగారట్లు చేయనిరాకరించిరి. బ్రిటిషుప్రజలు కేనియాలో భారతీయులెట్లు నిధియందున్నచో ఇదేపకారము అధినివేశములవారు ప్రవర్తించిన బ్రిటిషు ప్రజలు సహించి యూరకుండురా? భారతీయులను ప్రత్యేకముగ ఒకగూడెములో నుంచుటకు జేయు ప్రయత్నము నీతివాద్యము. విదేశములయందున్న భారతీయుల స్థితిని హిందూదేశమునందున్న భారతీయులందరును కనిపెట్టి చూడవలయు ననిరి.

తీర్మానము

ఉపన్యాసాంతమున ఈ తీర్మానము చేయబడినది. తుదకు యూనియను ప్రభుత్వమువారితో ఈ విషయమును గురించి ప్రస్తావించుటకు గూడ ఉద్దేశించక పోవుటను డక్కను సభ వారు ఖండించుచున్నారు. బ్రిటిషు కామెన్, వెల్లునకు ప్రాచార మగు ఈ సమస్యలో జోక్యము గలుగజేసికొనక ఊరకుండ గూడదని ఈసభవారు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఈవిషయమును ఇండియా గవర్నమెంటువారు బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారికి నచ్చజెప్పుటలయును. హైలాండులో భారతీయులు భూములను సంపాదించగూడదని చేసిన యుత్తరువును ఆక్షేపించుచున్నారు. కంసాల, ఉగండాలోగూడ భారతీయులను ప్రత్యేకముగ ఒక గూడెములోనుంచుటను గర్హించుచున్నారు. భారతీయులకు సమానపారసత్వములను నిరాకరించుటను ఆక్షేపించుచున్నారు. భారతీయులను రాసియకుండ జేయుటకు చట్టలుగారు చేసిన తీర్మానముచే కేరాలమునుండి ఇండియాతో గల సంబంధము ఇంతటితో విడిపోవుట తలపిండును.

గతరాత్రి బొంబయి కేగి అచటనుండి ఆహ్వానబాదు బర్మోల కేగెదరు.

పంజాబు శాసనసభ

ఈసభ జూలై 31 వ తేదీ మొదలు ఆగష్టు 12 వరకు 8 రోజులు జరుగును.

ఇంగ్లాండునందు స్ట్రీంగుమైగనందు క్రీమకాలియిరాయందు ప్రేలుడువలన 12 గురు హతులైరి. 6 గురు గాయములు తగిలెను.

అట్టివారి శిలమును వీలగునంతకట కలవరమికిన బ్రయత్నించిన యాయాదర్శపురుషుల నిజముగా పూజించినవార మగుదుము. వారియెడల భక్తికలవార మగుదుము. వారి యుద్దేశముల సాధ్యమగునంతకట్టు నెరవేర్చుట మనవిధి. అట్టివో మరల నాపురాణ పురుషుడును అర్హునియును. అక్కడే పురాణశ్రవణమువలని మోక్షమును మనము పొందగలుగుదుము. ప్రాచీన సంప్రదాయానుగుణ్యముగ భారతవర్షమున నూరనూర పురాణప్రచారము నిరాఘాటముగా జరుగుగాక! నిష్కలంకవర్తన లగు పౌరాణికు లుద్భవిల్లి ప్రజల నీశ్వరభక్తియై ట్టులుగను, స్వధర్మ నిష్ఠానానకృతులుగను చేనెదరుగాక! స్వదేశచరిత్ర నెఱిగి విద్యాధియు తమసామర్థ్యమును గుర్తించి విధ్యుక్తమును నిర్వహించెదరుగాక!

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణము

ఎస్. సత్యమూర్తి ఎఫ్.ఎం. యూ. గారు విశ్వ సామం కాలము చేనిపు మిమను ధర్మరతన మందిరమునందు విశ్వవిద్యా లయసంస్కరణమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. పచ్చపుకళాకాల ఆంగ్లబోధకులకు ప్రాప్తమయి ఎజ్ఞానారాజ్యాయుగా రగ్రా సనాధిపత్యము వహించిరి.

సత్యమూర్తిగారు

విశ్వవిద్యాలయజిల్లా నింకను గొప్ప పాత్రోగారు ప్రవేశ పెట్టలేదు. చిట్టలో ఏమున్నదో చెప్పటకును వీలులేదు. కాని ముఖ్యాంశములు కొన్నిమాత్రము నుసరించుచున్నది. విశ్వవిద్యా లయమును సంస్కరింపవలె నని పలువురియభిప్రాయమును, ప్రభాభిప్రాయమును కనుగొని యేదో విధముగ బిల్లును ప్రవేశ పెట్ట నున్నందులకు గొప్ప పాత్రో మంత్రిగారి కభినందింపదగును. ఈ 1922 వ సంవత్సరమునందు గూడ సెనేటులో 100 కి 80 మంది నామినేటెడు సభ్యులును 10 మంది ఎక్కుకొనబడినవారును 10 మందితో ఆట్టేమను వలన వచ్చువారునగు నుండుట విచిత్రముగ నున్నది. ఉన్నతవిద్య యభివృద్ధిచెందవలెనన్న, సెనేటువారు ఎన్నుకొనబడినసభ్యుల సంఖ్య యధికముగ నుండవలెను. కాడ్డరు కమిషను సిఫార్సులన్నిటిని యీ రాజధానియందు ప్రవేశపెట్టుటకు వీలులేదు. ఉపాధ్యక్షుని జీత మిచ్చి నియోజింపవలె ననుకోరిక గలదు. ఇదివరలో నసేటులు ఉపాధ్యక్షులకు తమపనులను తృప్తికరముగ నిర్వహించియుండిరి. జీతముపుచ్చుకొని పనిచేయువారు ఉచితముగ పనిచేయు వారివలె క్రొద్దగ తమకార్యములను నిర్వహింపరు.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము ఇప్పటికిని బోధకవిద్యా లయముగ మారలేదు. ఈవిధముగ నుండునంతకాలము ప్రభుత్వ మువారుగాని యితరులుగాని గొప్పవిరాళముల నీయలేదని యనుకొనుటవలన లాభములేదు. ద్రవ్యమున్నచో, బోధకవిశ్వవిద్యా లయమును చక్కగా నేర్పాటు చేయవచ్చును. ప్రాథమిక, మాధ్యమిక, సాంకేతికవిద్య ముఖ్యముగ యవసరమని తలంపడుచుండ, ఉన్నతవిద్యవై విశేషము సామ్యు వెచ్చించుట న్యాయముగ నుండదు. క్రిస్టియను, వ్రెసిడెన్సీ, పచ్చయిప్ప కళాశాలలు తోడ్పడిన, బోధక విశ్వవిద్యాలయమును నులభముగ మార్చింపవచ్చును. బోధకవిశ్వవిద్యాలయము ఈ దేశపరిస్థితుల కిన్నటి కనుకూలించుటలేదు. కనుక కొంతకాలము వరకు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ మీ విధముగనే అభిలియేటింగు యూనివర్సిటీగ నుండుట యుక్తము.

ముఖ్యగుగుమార్పులలో ఒకపెట్టెకొరసాపన యొకటి ప్రస్తుతపు సెనేటునకే పెట్టవేరు. అందెన్నకొనబడిన సభ్యులభి కముగ నుండురు. ప్రస్తుతపు సెనేటునే అట్లుమార్చినచాలును. 4/5 వంతు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులుండిన చాలరు మరల ఒకయుపసంఘమువలన అంగనిర్మాణ మధికమగును. సెనేటు పలువిధములగు ప్రభాభిప్రాయములను తెలిపెడి వారందరకును అవకాళి ముండవలెనని కాడ్డరు కమిషను వారియభిప్రాయము. ప్రస్తుతపు సెనేటును తీసివేసి క్రొత్తదానిని నిర్మించుట యవసరము. ప్రస్తుతపు సెనేటును సిండికేటును మార్చిన చాలును. సిండికేటు ప్రభాభిప్రాయమున కనుగుణముగ బ్రర్తించవలసి యుండును. అందుకై సిండికేటుసభ్యులను ఫ్యాక్టరీని బట్టిగాక, సెనేటుచే నెన్నుకొనబడినవారుగ నుండవలెను. ఈ ఒక్కలోపమే గాని, మిగిలినవానిలో, సిండికేటు తృప్తికరముగ పని నిర్వహించినదనియే చెప్పవచ్చును. క్రొత్తసంఘమువలన, అలగ్యమును, సంఘర్షణమును గలుగు.

సంస్కరణములు

సెనేటులో నూటికి 80 మంది ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులును, సిండికేటులో నందరును ఎన్నుకొనబడినవారును నుండవలెను. గ్రంథనిర్ణయ సంఘమును, సిండికేటును సంపూర్ణముగ మార్చవలెను. 103 డిగ్రీలు ఎండకాయుండ, ఉపాధ్యాయుల నపుడు పనిచేయుమని నిర్బంధింపరాదు. భారతపరిస్థితుల ననుసరించి విధానమునంతయు మార్చవలెను. పరిశోధకు అవకాళి ముండవలెను. ఎం. ఏ. డిగ్రీగ్రహీతవరుగూడ మాతృపాలకుల విద్యగలవలెను. సంస్కృతమును ముఖ్యపాఠముగ నిర్ణయింపవలెను. పరీక్షలకై కంఠ పాఠ ముచేయు విధానము మారవలెను. విద్యార్థులు ధారాళముగ రాజకీయ విషయములను చర్చించుకొనుట కవకాళి ముండవలెను. అన్నిటికన్నను విద్యార్థులకు విజ్ఞానము లభించుటయేగాక స్వతంత్రముగ నేదియెను ధర్మబద్ధమగు కృత్తి నవలంబించుటకు తగిన ట్టుండవలెనని సత్యమూర్తిగారు చెప్పిరి.

అంతట కొంత చర్చనకైనను, విద్యావిధానము మార్చావలలో జరుగవలెనని అందరును పలికిరి.

అధ్యక్షునికిని ఉపన్యాసకునికిని వందనము లర్పించిన పిమ్మట సభ ముగిసెను.

గుంటూరుజిల్లా ఫారెస్టు యిక్కట్టులు

ప్రభుత్వ ఉత్తరువు

గుంటూరుజిల్లాలోని ఫారెస్టులను, సత్యపత్తి, వినుకొండ, పల్నాడు తాలూకాలనుండి అటవీపరిపాలనలపై కొన్ని యాజ్ఞాపత్రాలు ప్రభుత్వవిచారణక్రింద నుండినవి. క్రిందటికట్టోబరు శాసనసభలో మూల్లీ మహమ్మద అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబ్ బుబకూదూస్ గారు యం. యల్. సి. విచారణ సంఘమును నియమించు పత్రం సినదిగా నొక తీర్మానమును తెచ్చుచు నది దెలియజేసిరి. కాని ఫారెస్టు అడ్వైజరీమిటివారి సలహాపై, ఫారెస్టుల ఫితుకన్సర్వేటరు అజిల్లాలోని శాసనసభ్యులతోగలసి యావీషయమును గూర్చి విచారించువరకు దీనినిగూర్చిన భాష్యాభిప్రాయనామికే యుటకు నిశ్చయింపబడినది. కాన్సర్వేటర్ క్రిందటి జనవరి తుది వారములో గుంటూరుజిల్లా, అక్కడనుండి వై తాలూకాలకు స్వయముగా వెళ్లి గంగతిరుదర్శముల గనుగొని సభ్యులకు దెలుప నుద్దేశించెను. అప్పుడు దేశములో విప్లవశీతిగ నుండుటనె ఆనయాణము అపివేయుచుండెను. అందుచేత ఫితుకన్సర్వేటరును, ఆయనకు సహాయముజేసిన మూల్లీ మహమ్మదు అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబు బహదూరు యం. యల్. సి. రావుబహదూరు యెతిరాజులనా యుభుగారు యం. యల్. సి. ఏ. బి. హక్సర్ ఫారెస్టు కన్సర్వేటరు, టి. క్లియరు జిల్లాఫారెస్టు అఫీసరుగారులను రికార్డులను పరిశీలించి గుంటూరునందు నచ్చిన సాక్షులకు వినుటకు మాత్రము పిలుచును. కాన్సర్వేటర్ నివేదికమునందు వివిధ సమస్యల చారిత్రము దెలుపబడి కొన్ని ఫలితముల దెల్పెను. అయితే క్రిందటిమార్చిలో గుంటూరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు, ఫితుకన్సర్వేటరు గుంటూరుజిల్లాఫారెస్టు అఫీసరు మద్రాసులో సమావేశమై యొసంగిన సలహాలపై, ప్రభుత్వము వారు న్యాయక్రమముల స్థాపితమై, ముఖ్యఫారెస్టుశాసనముల నుల్లంఘించుట నాపినపిదప యీసభ్యులగుగూర్చి యోచించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. అయితే వెంటనే ఒకఫారెస్టు అఫీస్ట్రైటు కన్సర్వేటరును స్పెషలుడ్యూటీమీద నియమించి అయిక్కట్టులుగల ప్రదేశములశీతి దెలిసికొని, మునుందు పోరాటములు జరుపడ జేయుట నిశ్చయింపబడినది. ఈఅఫీసరు క్రిందటి యేప్రిల్లో పరియందు ప్రవేశించెను. ప్రభుత్వమువారి పరిశీలనలు చాలవరకు చక్కబడినవి దెలిసికొని ఫితుకన్సర్వేటరు దెల్పిన సంగతులపై ఉత్తరవులజేయుటకు సమకట్టిరి.

మేకలు మెయివిషయములో ఫితుకన్సర్వేటరు జెప్పిన ప్రకారము అడవులు చెడిపోతుండె వ్యవసాయదారులకు పశువులకు మేతయిండుటకుగాను మేకలు మెయివి నాపివేయుట ముఖ్యము. రిజర్వులను మాన్యుండి జులైనకును మాసివేయుటను గూర్చి యీ సంవత్సరము అక్టోబరు తొలగించి, ఫితుకన్సర్వేటరు దెల్పినట్లు అనిగోధమును పరల నత్తరువు జేయువరకును ప్రతిష్ఠించుట దని వారంగీకరించుచున్నారు. ఇదివరలో గుంటూరు రిజర్వులలో వ్యవసాయమునకు పనికివచ్చుభూమినంతను అడవికొట్టివేయుట మామూలుగ నుండెను. ఇప్పుడును ఫితుకన్సర్వేటరు దెల్పినట్లు అడవిభముగ జేయుటకు ప్రభుత్వమువారింగీకరించుచున్నారు. గత ఆరువత్సరములలో 12514.61 యెకరముల రిజర్వు వ్యవసాయమునకు వదలివేయబడినది. ఇంకను యెంతయో భూమి అడవి కొట్టివేయబడి వ్యవసాయము జేయవలసినదిగలదు. అసలువిషయ మేమనగా అడవిని వ్యవసాయమునకు దగిన భూమిగ మార్చుట సెమ్మదిమీద జరుగును. అభివృద్ధి త్వరగ యగుటకు, ఋతుఆర్థికపరిస్థితులవలన ఆటంకము గల్గును. వీనిని అపుటకు అడవి కాఖివారి చేతగానియే ప్రభుత్వ కాఖి చేతగాని కానేరదు. అయినను అభివృద్ధియీవిషయమున జేయుటకు యిప్పుడు అజిల్లాలో నియమింపబడిన స్పెషలు అఫీస్ట్రైటు కన్సర్వేటరును జిల్లారెవెన్యూఅధికారులను చూడవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. వ్లాకుపద్ధతివలన గల్గు కష్టముల గూర్చి మరియొక ఆజ్ఞాపత్రం గలదు. ఈ ఆజ్ఞాపత్రం అన్నియు ఫితుకన్సర్వేటరు రిపోర్టులో చర్చింపబడినది. అనిగోరంతలుకొండంతలు చేయబడినది ప్రభుత్వమువారు వానిని త్రోసివెచ్చుచున్నారు. అపద్ధతి నాచరణలో వెట్టుటలో లోపములు గలవిని కొన్నిచోట్ల గూర్చి వారంగీకరించుచున్నారు.

వానిసరిహద్దుల నియమమును, పశువులకు నీటిరసతియనేర్పాటు జేసి యీఆజ్ఞాపత్రం తొలగించుట గూర్చి జూలై 12 తది తనవాంము. పశువులదొడ్డి కట్టుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు ఫితుకన్సర్వేటరుసలహా నంగీకరించిరి. ఫితుకన్సర్వేటరు చెప్పినట్లు కొమ్ములు నచ్చిన పశువులకు ఒక్కొక్కదానికి పుల్లరి 12 అణాలనుండి 8 అణాలకు ఉద్దేశించబడినది. మాపుపద్ధతిని తొలగించి పట్టుకుపద్ధతిని పెట్టవలయునని లేక మరియేపద్ధతివైన నియోజింపవలెననియను విషయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారిలోంచి స్పెషలు అఫీస్ట్రైటు కన్సర్వేటరు విచారణ ఫలితములు దెలియవచ్చునని ప్రభుత్వమున్న పద్ధతయే యుండవలెనని తీర్మానించిరి. అజిల్లాలో ఫారెస్టు, మేకసమస్యలు కొన్ని ప్రత్యేక కష్టముల దెలుపుచున్నవి. స్పెషలు డ్యూటీమీద నున్న అఫీస్ట్రైటు కన్సర్వేటరు నివేదికము ఫితుకన్సర్వేటరు ద్వారా ఆయన రిమాకులతో ప్రభుత్వమువారికి త్వరలో చేరవలయును. ఈ వివిధసమస్యలను గూర్చి ఫారెస్టు పరిపాలనాసంగత్యనివేదికములో ప్రత్యేకముగ వివరముల నన్నింటిని దెల్పుచు, ఆజ్ఞాపత్రం నచ్చినచో యేమి ప్రతిక్రియ జేయబడినో యెంతవరకు ఇషయము గాచెనో దెలుపవలయును.

“గంగా” క్రొత్తరకపు బరిస్తు వాసన తైలము.

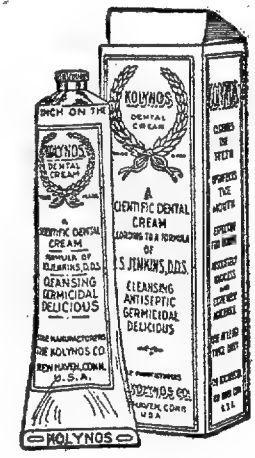

చేతి రుమాలుకు తగి యుండును. ఇండియా, బర్మా, సిలోను లందు అధికముగ వాడబడుచున్నది. "గంగా" చాల విచిత్రముగను, సువాసన గలదిగను, నుండును వాసన చాల కాల ముండును. వాసన విచిత్రముగ నుండక మనోహరముగ నుండును. అనేకులు దీని సుగంధములను మెచ్చుకొనియున్నారు. వాసన తైలములలో నిది అత్యుత్తమ మైనది. సీసా 1-కి రూప 2-8-0

శ్రీ కృష్ణన్ బ్రదర్స్, 828, తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

అష్టదశ కుష్టువ్యాధులు పూచీపైని నిర్ణయకాలములో నివారించబడును. ఆర్షాయుర్వేదాపధ నిలయము, కాకినాడ.

నొరే శరీరమునకు ద్వారము

నొటియందును, కంఠమునందును లెక్కలేని చిన్న పురుగులు తిరుగుచుండును. నోటిగుండా శరీరములోని ప్రవేశించుటకు యత్నించును. మొటివ్యాధిని కలుగజేసి, తరువాత నాశనముచేయును. ప్రతిసారి భోజనము చేసినపిమ్మట మీ దంతములను కొలిసిను టూత్ పేస్టులో శుభ్రము చేసుకొనుడు; అది దంతములను తెలుపుగానుంచుట, దంతములు ప్రల్లిపోవకుండుటకై అప్పటికప్పుడే పాచిని తీసివేయుట మాత్రమేగాక, మీనోరును శుభ్రపరచును, చిన్న పురుగును చంపును, వ్యాధి మీకు రానీయక ఆటంకపరచును. నేడే కొలిసినుగొట్టును నోకటిని కొనుడు. అందరియొద్దను విక్రయమునకు దొరకును

KOLYNOS డెన్టల్ క్రిమ్.

ఒక క్రొత్త ఉద్దేశ్యము. శ్రేష్ఠ మైన పండ్లపొడినయ్యే కొలిసినుకు మంచి ప్యాకింగు ఉండుట అవశ్యము. గనుకనే ఒకమూత గొట్టమునకు కట్టియుండునట్లు కనిపెట్టితిమి. మూత పడిపోదు. అది గొట్టమునకు కట్టబడియున్నది. శ్రమ యుండదు. క్రిము చాలకాలమువరకు బాగుగానే యుండును.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.
Representatives for India:
MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited
Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon

దుందుభినామ సంగ్రహం ఆపాద బ||౬, శనివారము

గ్రంథపరిచయము

ఈ గ్రంథ సుల్లేఖంబున గ్రంథములను విమర్శనార్థము మాత్రాగ్రంథమునందు బంపిన గ్రంథకర్తలకును గ్రంథప్రకాశకులకును మిగుల కృతజ్ఞులకావున మా పాఠకులను తత్పరిచయమున కల్పించుకొనగోరెదము.

సుశ్రుత శారీరము. తెలుగు తాత్పర్యసహితము. గ్రంథకర్తలు—శ్రీ వైద్యవిద్యానిధి, పండిత టి. ప. రామానుజస్వామిగారు. రామతీర్థము. విశాఖపట్నము జిల్లా. సుశ్రుతశారీరమునీ గ్రంథము సంస్కృతమునందు సుశ్రుతాచార్యులచే నిర్వచించబడిన నాయుర్వేదగ్రంథమగు సుశ్రుత సహితమునకు శారీరస్థానమునకు తెలుగునైన. సుశ్రుతుడు ధన్వంతరికి ప్రయోగ్యుడగు పురాతనకాలమునుండి విచ్చుచున్న ధన్వంతరి సంప్రదాయమునకు అనగా శబ్దతంత్రమునకు ఆచార్యుడుకాడను. ఆయుర్వేద వైద్యశాస్త్రము కల్పతంత్రమునందును కాశుచికిత్సాతంత్రమునందును ద్వీవిధముగా నెప్పబడుచున్నది. అందు శబ్దతంత్రమును ధన్వంతరి సంప్రదాయమునందును సుశ్రుతసంప్రదాయమునందును, కాశుచికిత్సాతంత్రమును భారద్వాజ సంప్రదాయమునందును జెప్పచుందురు. ఈ యుద్ధయ సంప్రదాయములలో సుశ్రుతుని సంహిత ధన్వంతరిసంప్రదాయమునకు చేరిన గ్రంథము. ఆయుర్వేద వైద్యశాస్త్రమునందు సుశ్రుత ఆచార్యునకును ఆయున సంహితకును అనితంసాధారణమగు ప్రామాణ్య స్థాన మియ్యబడుచున్నది. అయినను కాలక్రమమున నీ సుశ్రుత సంహిత అనేక కారణములచేత ప్రచారమునకు కొంచెము కొంచెము దూరమగుచు వచ్చింది. తొలుదొల్ల సుశ్రుతసంహితయొక్క యభిప్రాయమును నిష్కృప్తముగ విచరించు వ్యాఖ్యానములే చాలతక్కువగ నున్నవి. సంస్కృతమునం దీసంహితకు డల్ల జాచార్యుల వ్యాఖ్యానమున్నట్లు విందుము. కాని ఆంధ్రమునం దింకజుటను కూలంకషమును, మూలాధారానిగామిని యగు వ్యాఖ్య యేదియును లేక, ఆయుర్వేదశాస్త్రమును జరుపు విద్యార్థులకు (విద్యార్థులకే యనగల ఆచార్యులకు నైతము) చాల శవ్యముగనుండెను. ఈలోపమును ప్రస్తుత వ్యాఖ్యానము చాలవఱకు తీర్చుచున్న దనవచ్చును. ప్రస్తుతాంధ్ర వ్యాఖ్యానకర్తలగు శ్రీ మహాచార్యులుగారు ఇందు ఈ గ్రంథమునకు చక్కని యాపోహితమును వ్రాసియున్నారు. ఈ గ్రంథము మానీక సంచికలుగా ప్రకటింపబడుచున్నది. ప్రస్తుత మిది ప్రథమసంచిక. ఉపోద్ఘాతమునందు సుశ్రుత సంహిత సాంప్రదాయ వివరణము, వృద్ధ సుశ్రుతాది గ్రంథ గమలోచనము, సుశ్రుత ప్రతి సంస్కరణ కాల నిర్ణయము, గణనాధ సేమ గారి వ్యాఖ్యాన గమలోచనము మున్నగు వనేకము లమూల్య విషయములు చర్చింప బడినవి.

ఆయుర్వేదవైద్యులకును తద్విద్యార్థులకును తదభిమానులకును తప్పక ఈ ప్రస్తుతమునకు తోడ్పడుట విధియని కలంచెదము. ఈయంధ్ర వివృతమునందు మూలమును దాని తెలుగు తాత్పర్యమునుకూడ కూర్చబడియుండుటేగాక సంస్కృతములము ములభముగా నవ్యయమగు నట్లు క్రమానుసారముగ సంఖ్యలు కూడ నీయబడినవి. ఆచార్యులవారి యొక్క ఈ ప్రయత్నము సఫలమై ఆంధ్రాయుర్వేదాభ్యున్నతికి తోడ్పడుగాక యని కోరెదము. ఈ గ్రంథము సంచికలుగా ప్రకటింప బడుచున్నది. ఒక్కొక్క సంచిక వెలయును చందాదారులకు ఆ రి లును తదితరులకు ఆ 10 లును వీక్షుపబడినది.

తాడూరి లక్ష్మీ నరసింహారావుగారి యొక్క గ్రంథములను అనేకనందములతో నందుకొన్నారము:— (1) జ్ఞానోదయము. (2) ఆంధ్రచంద్రాలోకము (3) ఋతుసంహారము (4) ఆంధ్ర భగవద్గీత (5) శృంగారతిలకము.

(1) జ్ఞానోదయము:— ఇందు ఆంగ్లేయ మహాకవుల కావ్యములయందు గల విజ్ఞాన ప్రదములగు సుభాషితములు మూడు భాగములుగ నెలకొల్పబడినవి. మొదటి భాగమునందు

చాళికాశీరములు

అనంతవంతుల వెంకటేశ్వర్లువంతులు గారు

[అవభాగము]

ద్విపద. “కడచె నీగతి గొంతకాలమావెన్నె బాడెమ వేవన్నె పూవు దీవియింట; నచ్చుర కన్నెల కాసుంజవేళ నచ్చువు పండుగా నంచున్మ తెలిపె; నాసరివేల్పుకన్నులు తమజాను వానదనంబుల వదలియాపూవు తీరంబులన్ దాకారమునకుఁ దిరుగాఁగేగిమై తిరిగెద రవును.”

ఉ. “మందమూలంబునందు హయగఁడేలి నీవునూడవారి నేర్పజూడ నటక పోవుచును వానాడు; మగుడఁబ్రార్థనము సేతుఁగాని విసవుతునవి.”

చం. “కలఁపులనిన్ను బెట్టుకనదానటి నీవిరసంబు నెంచుకొం చలమటఁజెంది నిదురమునన్న ము నొల్లను పెద్దకాలమోచిలుక! దొంగునీకొంటజేసియు నాఁడుమదంబునడ్డయా పులుగుల త్రొక్కినపడెపోతుకన్న, దయావలోకన్.”

ద్వి. “మఱచివేము; యమ్మకన్నె! వినకె యిగఁగొన్నావు లీయడియానతోడ; పిదపనొకావొక వేననినాట నడయుడై రవిరెండుయామును లపును వడియాఁగమునఁ గిన్నెకొంటిపించు; నుడికేసిట్లుల వడగొట్టునిసరు విడలిపెగాలికి లీరెండగవి నెం; బాడెమను నెడమాపులపాలవెల్లి నిరిసికొకకన్నులేదంబులడఁచి మెఱసెను కనుమాపు మేఱఁజెల్లెము.”

కం. “ఆమండు వేవనిని వేమోనైదొడతెక యెండమెఱుగుతే సామోహ్యకనులఁ జూచుచు రోవువు చిలువకన్న లెగయరోజెనకటా.”

గీ. “అల్లకొబ్బరివై పసరాకు నీడ నేదచేచ్చక పోయెనో నీ! యడెంత ఒడలియుండెనొకాని నీవపువునొద రి! యలయుటకుఁ గారణమేమిదాను?”

మ|| “కనులెట్లోవెనొనాడు నూర్మొగినంగా నాకసంబటియం తనె యొకొబ్బరి చెట్టువైనిను నగంగా నెట్లు సంధిలెనో వినుమా! పుల్లలమేటి గంతసమునక విస్తీర్ణం జ్ఞాకాగమం బున నిన్దా మగవచ్చి వైఁ బడి కొనంబోనెంచె భక్షింపగన్.”

పాదమునకు సంబంధించి నూర్మొలును, చెండవభాగమునందు భక్తిమార్గమునకు సంబంధించి నూర్మొలును మూడవభాగమునందు వైరాగ్యమార్గమునకు సంబంధించి నూర్మొలు ను నున్నవి. గ్రంథ మంతయు రంజకముగ నున్నది. (2) ఆంధ్ర చంద్రాలోకము ఇది సంస్కృత చంద్రాలోకమున కంద్రాధి కరణమునై లి ను ల భ ము. (3) ఋతు సంహారము—ఇది కాలిదాసుని కృతికి ఆంధ్రీకృతి. చక్కనివైలి. (4) ఆంధ్ర భగవద్గీత. సంస్కృతభగవద్గీత కిది చక్కని ఆంధ్రీకరణము. మూలానుసారమగు ఆనువాదముగలి ఆంధ్రీకరణము సరముగ నున్నది. (5) శృంగారతిలకము—ఇదియును కాలిదాసుని గ్రంథ మునకు మరియగు ఆంధ్రీకరణము. పద్యములు చాలసరసములై మృదువులై ఆకర్షకములుగ నున్నవి.

కం. “నీవే మరియుండుతటికొ

వేవచ్చినఖంబులందు నిడుదగిలిచికోం

పోవఁ దన్నెను; గానీ

దేవునికృపచేకఁ గూలితివి మేడపయికొ”.

ద్విపద. “కటకట! ఎటువార్తఁ గలిగితివమ్మ

సాటసాటనెత్తుర జొత్తిల్లుకొడలు;

పాడుగ్రద్దకు గోటివాడిమి మెండు

తోడనే నన్నునే దొడిగినముడుపు

చెఱుగునొత్తి ముంజేయి నెక్కించి

పంతుననానెల్లి పజ్జకుఁబోతి;

నలకన త్రవనూనె నలమిసీగరల

దంతపుడువ్వెనక దగమున్న చేసి

చక్కరఁదెగిపించి నలువపన్నీటి

నక్కపుకాల్యుల నెగడు పూచోటఁ!

బదియారు వన్నియ బంగారుగూటఁ

గదె? నిన్ను విడియించి కలక మాన్నితిని;

విను, నిన్ను గాలిలోఁ గనినజనయు

యనుఁగు దోడులు నీకు నక్కఱుగారు

నావలె నేను నాడునిక్కుమ్ము

కావున నాచెల్లిగఁమును నుభమ్ము.”

మ. “ఒకవేళకొ నెనుభూగముల్ వలె, మఱియొక్కకృష్ణదేవంగుల

ట్లొకసాకొ భయదాటవీ స్థుముతీ రాకక్కటకొనైనక

ప్రకరంబట్లు, ధరాధరంబులట్లు, తోడన్ భీతిమాడుంగదా

కుకమా! మబ్బులుతోచువేళ, నెలుసంజోభించితోతొల్లిటకొ”

చ. “కటకట! చక్కనామెఱుపుకన్నెలు నిర్దయక ప్రపంచసం

కటముల కేరికేరి, చిలుకా! హనియించురదేల? యందమున్

కఠినత యొక్కచోఁ గలంగునా? దినమందుఁగల్గనిక్కుమే;

యెటులికనబ్బునా చెలిమి యీవినిగాలివి, నీవికారముల్.”

ఉ. “అక్కలంగల్లగానవని, లేవభుల్ మముగానీచేసిని

వక్కట! పోవనెరువు; నభోంతరవాయుకట్టిమైననీ

యిక్కను మానునగ్గడ నేందెయొక, బహుపుష్పవాసనా

ధిక్కుత నందనంబగు మదియనుమామని సాటిరావోకో?

చ|| “ఎఱకలకల్లుగాక; సతమిపునివారము నేయగామరు

త్సోడిని వీలుచిట్టునె? కొనకటవమే తలదాచుకోగనీ!

కిరవగు; నీశరీరమది యెంతటితేలికయైన, గాలికొ!

యెవెగదా! యిక్కొట్టి, నభంబున కవ్వలబోవలేవు; నీ!

గరులవియేల! నాకలపుల్లినదామెడ— మోరచేటెపో!”

మ|| “అకటా! అక్కలయుక్కుగల్గనిని నీనాకాశవిధిక్ మహా

తున్నకకబోయెడువేళ, నెలజెలియా! నీరాకరంబుండినకొ

వికలోత్తుంగకరంగమాలికలచే వెన్నాడు భక్షింపగా

నొకమారైనను విశ్రమింపగలవా? యూహింపుమాకవ్వముల్”

చ|| “వినుమెఁకగుఁటియందు నినుబెట్టితిన్న విచారమేమనల

బునఁగలజేని, దీనివిడిపోయియొక బెద్దపంజరాంతరం

బునవివారింపనేకదవే! ముగ్ధవెఱుంగవు, నోదనీవీలం

బునఁగలదయ్యముల్ తలచుమోసము;చిక్కుపుముక్తికల్లునే?”

ఉ|| “నింగిని బుల్లుతెనింగనినీటి జన్మపడంగరాదు; నీ!

చెంగటనుండు నేనెపుడు; నేమనుహర్షిక మిపుగల్గె; దీ

భంగిరుచీమఁపఖ్యతను పాడొనరించి దివంబుఁగోరునీ!

వెంగలియూహమానుము భువికలచిత్రము లాదరింపునూ”

గీ|| “భువనమునఁగల్గు పలుచిత్రములమిన్న!

యో, తలపున కెత్తును విశ్వమై,

నభంబు వలెనెంతమై, దేవసంకల్పమగు

ప్రేమయనునది కలవిందు వెట్టిచిలుక!

సత్యపుత్రమునుండి,
15-7-22

ఆంధ్రప్రదేశ్ కావ్యకావ్యము:

జంభూలకాశ్రమి, యశక సమస్యములు - మీ సార
స్వరూపమును మేము ప్రతి శనివారము నొక్క యాప
స్వాసమును బంపుచున్నాము. ఈ దినమున గూడ నా యాచా
రము ననుసరించి పంపకలసినదే. కాని యిట్లు పంపకలను
గారణ మేమో యెఱుంగుదురా? మావాణిదాసకవి కీదినమున
కారాగృహవిముక్తి కలిగినది. ఇది మాకు మహాతాపహరిణము.
కావున సాక్షిసంఘద్వార మీదినమున దెలుచుటకు వీలు లేదు.
సాక్షిసంఘమున కీదినము నెలవిచ్చి మా సంఘకవి గౌరవింప
వలసియున్నది. కవిని దిట్లువారే కాని గౌరవింపవా రెవ్వరను
లేరు. మా కవిలైన వారిని కవిత్వమునుబట్టి యిట్లు గౌరవింపక
దలచుకొనలేదు. కాలధర్మము నొందకుండ కారాగృహము
నుండి వచ్చివాడని గౌరవింపవలసినది. కారాగృహ
విముక్తులందఱను బ్రజలు గౌరవింపవలసినదా? స్వార్థాలూరై
పరపాధాకరై కారలొంటి విడుగడమైనవారిని గౌరవింప
నక్కరలేదు. కాని స్వార్థపరిత్యాగ, దేశభక్తి, మోక్షములకై
జీవాన్యాయములకై మోక్షము నొందినవారిని గౌరవింపక
లేదు. వాణిదాసుని కీదినమున నుదయమున
ముక్తుడగునని కవిచింతియై యచ్చటి నిరూపణ సంఘ
కార్యదర్శి చుట్టుపట్టుల నున్న బడి పండ్లెండు చిన్నగ్రామము
లలో జాటింది తెలియజేయుట నుత్తరవిచ్చి యుంటున్న నీ
యందయమున నే యశకజనులు పల్లెలనుండి వాణిదాసుని గౌర
వింపుటకు నుత్సాహము దర్శించుటకు వచ్చియుండిరి. ఈదినమున
దైవకటాక్షముచే మా గ్రామముందు బతువులను తెలుపుటకు
విజయగరము తుంపాల యాప్రాంతముల నుండునట్టియు
దక్షిణానము కాశిపట్టు నీప్రాంతముల నుండునట్టియు కాపు
లనేటలు పశువులను గొనుటకు యమ్ముటకు వచ్చియుండిరి.
గ్రామముంతయు జనసమృద్ధియుచే మిగుల సంపదముగ నున్నది.
ఈదినమున గూడ గ్రామములోని నిరూపణవాదులు
మఱిగొందలు వాణిదాసుని కారాగృహము నొద్దకేగి యాతని
బహిరంగమనడకలై నిరీక్షించుచుండిరి. “అదిగో! ఆ వచ్చు
చున్నవారు వాణిదాసకవిగారే యని” నిశ్చయపడుచుకొని
“జయా! వాణిదాసకవిగారికి జయ” యని యచ్చటి జన
లొకమంతయు నొక్కపెట్టున నార్చును. అంతలో నచ్చటి
మంగళవాద్యము లన్నియు మ్రోయుండునడక. ఆతడు దైవ
వశమున వాణిదాసకవి కాక నియతమైన దుస్తు తీసివైచి యీ
వరికెగలకత్తములకై కాబోలు - వచ్చుచున్న రక్షకభటుల
డగుటచే నెఱుఁగుటకు వారు పశ్చాత్తప్తై “సద్దుర్దు” అని
కేటలవైచిరి. మంగళవాద్యము లన్నియు నాగిపోయినవి.
కొంతసేపటికట జనులు ఖద్దరు వ్యవహారమునగుర్చియు
గాంధీ మహాత్మునిగుర్చియు గాలసీతనిగుర్చియు మాట
లాడుకొనిరి. ఎంతసేపటికిని వాణిదాసుని కీదినము రాలేదు.
ఇంతలో నెవ్వడో వచ్చి వాణిదాసుడు కారాగృహపుట వాణి
ద్వారమున విడుదలైనవాడని చెప్పెను. సింహద్వారమునుండి
విడుదలవలసినవాడు వాణిద్వారమునుండి యేల విడుదలవడి
నాడని రమ్మదొంగవాండ్రతో బాకాలవాండ్రతో మిగిలిన
వారందఱు దొడ్డి గుమ్మమునొద్దకు బయ్యగొత్తి. అప్పటికే యా
తడు కలకంఠుకొని మాకెదురుగ నడచివచ్చుచుండెను జను
లాతనిగాంచి మహానందభరితులై “జయా వాణిదాసునకు
జయా” యని కేకలిడిరి. కాలాచార్యుడు తృప్తాచార్యులై యా
తని మెడలో బెల్లగన్నెరు పూదండను నేయుచు దొండ
రలో వాతని కంటిలో దన వ్రేలవెట్టికెలోనున్న బాతుమును
గూడ వైచెను. వాణిదాసుని బాహ్యద్వారమునకు బట్టిరాని
యందమే కాక పాటిపాగాకు పాడుముకూడ గారణ
మయ్యెను. వారాతడు ననుసరించి సాక్షి యెప్పుడు మద
రాసునుండి వచ్చునని యడిగెను. ఆతని నాశిర్వందించి రెండు
మాడు దినములలో సాక్షి వచ్చునని చెప్పితిని. జనులు మహా
తాపమున దేశక్షయములను లగు కీర్తనలపాడుచు దైవ
భక్తులు జేయుచు ముందునకు నడచుచుండిరి. అప్పటి కు

లోని కొందఱు వేళ్ళకాంతలు వచ్చి జనసంఘమునక గలిసి
గన్నెరు పూదండనుబట్టి కారాగృహ విముక్తి కవి కివాచని
గుర్చించి యాతనికి నమస్కరించిరి. వేళ్ళలు మనఃసంఘమున
జేరరాదని యచ్చటి జనులలో గొందఱు డిప్రెషన్ “వారిష్టము
పూర్వపుల్లు మానుకొని దేశక్షయమునకై నూలు విడుదలకొని
కాలక్షేపము చేయుచున్నానని” కొందఱు వారిని బ్రకటింపిరి.
కాలాచార్యుడు జాట్లముక్కల యొక వేళ్ళనుగాంచి
యామె పాడుచు పిల్చును గాబోలు నేమియుని యలువడి
దెబ్బని జనులమధ్యకే మేలనబడునంత మెల్లగా వాణిదాసు
నడిగెను. ఆమె నే యదుగరాదా యని వాణిదాసుని దాతనికే
బ్రహ్మత్రయచ్చి నన్నుగాంచి “జంభూలకాశ్రమి! ఇకముందు
జరుగవలసినదేదీ?” యని యడిగెను. తురకర్మచని నేను బదులు
చెప్పితిని. “అది కాదయ్యా! దేశక్షయమునుగూర్చి యేమి జరుగ
దగినదని నే నడిగితిని” యాతడు పలికెను. “ప్రాచ్యుత్త
కర్మ మైతరవార భారతదేశభాగ్యుని విషయ మాలోచించు
కొనవచ్చునలే, దేశమోక్షమునకు నీ వొక్కడవే తరువాయి
యనుకొనుచున్నావు కాబోలు నేమి? యని నేనంటిని. నా
మాటల కాతడు కొంత కోపించి నాలో మాటలాడక యటు
లేటు చూచుచుండెను. ఇంతలో కాలాచార్యుడు నొద్దకు వచ్చి
తిమి. ఈదినమున శనివారమైనను తురకర్మచయమైన తిథివార
నిశ్చయము కారాగృహ విముక్తునియెడల జూడదగదను కారక
సమసరించి యాతని కక్కడనే తురకర్మచు చేయించితిమి.
వాణిదాసునికి జయాయని జనులు కాల్లు కేటలవైచి యెగిరి
దారిని వారు పోయిరి. మేముల్లు పోవుటకు వీలలేనివార మగు
టచే నేనును గాలాచార్యులు నాతనియెడల నే యుండి వృత్తికా
స్నానములు ద్రాదాభిషేకము మొదలగు విధులన్నియు కాశ్రీ
యపద్ధతిగా జేయించి మాయుంటికే దీపిగొనిపోయి పంచగవ్య
విప్పించి పరిశుభ్రుడై తన భోజనమిడితిని. భోజనమై విష్ణుట
మాగా మేమిట్లు సంభాషించుకొంటిమి.
కాలా:—వాణిదాసా! నీవు చుట్టకాలువాడవుకదా?
నీకు గారలొక జుట్టు యెట్లుదొరకెడిదో నాకు తెప్పలే దేమి?
వాణి:—కారాగృహ నిర్బంధమువలననే నా కారు ర
భ్యాసము పోయినది. నీ నాస్వాభ్యాసముకూడ బోవునేమో
నీవుకూడ గొట్టులోనికి బోయదా యేమి? ఈ మాట కేమి?
కాని కారాగృహనివాసమువలన నిజముగా గొన్ని లాభములు
లేకపోలేదు. నే నొక్కగ్రంథమును వ్రాసితిని.
జంభూ:—అది యేదయ్యా?
వాణి:—కారాగృహపద్ధతులలో నేదోదోషము అన్న
వో యని యెట్లు నివారించవలయునో యను విషయమునుగూర్చి
వ్రాసితిని.
కాలా:—ఆ గ్రంథము పేరు?
వాణి:—కారాగార కాచారఖండనము
కాలా:—“కాచార” యనగా నేమి? గ్రహచారమా!
వాణి:—దురాచారములని యభిప్రాయము
జంభూ:—ఈపుస్తకము గద్యముననే వ్రాసితివా?
వాణి:—లేదు. పద్యముననే.
జంభూ:—పద్య మెందులకోయి నీమొగము! నీగ్రంథ
మెనరుమందునీ నీ యభిప్రాయము? అరణ్యరొదనమువలె నీ కీ
కారాగృహకవిత్వ మెందులకు? పోనీ! వేణుగోపాలకళకమో
దుక్కులేళ్ళరకకమో వ్రాయలేకపోయితివా? కొండలైక
జదివి సంతసించుకొనరా?
వాణి:—కేళకముల కివి దినములు కావు.
జంభూ:—నీవంటి కవికిగూడ గావు.
వాణి:—నీవంటివక్తకు మాత్ర మివి దినము అనుకొను
చున్నావు కాబోలు. నీ యుపన్యాసముల మొదటికేషించు
చున్నారో యెఱుగుదువా?
జంభూ:—వాణిదాసా! ఇదికలకేమో పరిహసించితిని.
కావ్యపద్యము. నేను వక్త్రముగానీ నే నెఱుంగుదును. నాయుప
న్యాసముల నడిచేసింపుచున్న వారిని నే నెఱుంగుదును. ప్రశం
సించుచున్న వారిని నే నెఱుంగుదును. అందులకు నాకు విచా
రములేదు. ఇందులకు సంతోషములేదు. ఎడచేతనో చెప్ప
నా? అడిగేసింపుచున్న వారెందులకడిగేసింపుచున్నారో యె
ఱుగరు. ప్రశంసించుచున్న వారెందులకు ప్రశంసించుచున్నారో
యంతకంటె నెఱుంగరు. అట్టివారి నిందాస్త్రులుతొలగి బనియేమి?
నీవొకని కిరకంపమునకు లక్ష్య పెట్టవలదు. మఱియొకని ఘాత
ముడుపునకు లక్ష్య పెట్టవలదు. ఒకనిదీనను గణింపవలదు.

మఱియొకని తిట్టును గణింపవలదు. అభిప్రాయ ప్రకటనమే
వ్రతస్యక్తికి స్వభావము. వేదర్థుల బుట్టు లెంత స్వభావజన్య
ములో కాలాబుద్ధములోని గూర్జారము లంత స్వభావ జన్య
ములు. ప్రపంచమునుండి వెడలిన పరిమళ మెంత స్వభావజన్యమో
కవి మఖోత్థితమగు గీతమంత స్వభావజన్యము. మహావక్త
యుణిమిన యుపన్యాసమెంత స్వభావ జన్యమో వేదపులివైచిన
అంత యంత స్వభావజన్యము. ఎవని స్వభావమునకే దగిన,యె
వని నృదయమునకుదగిన, ఎవనివిద్యకుదగిన యెవని ముఖము
నకుదగిన పలుకు వానినుండి బయలుపెడలచున్నది. కళాకళాను
మృదంగమునుజూచి లెక లెకలాడు కప్పయేడ్చిన వినియోగ మే
మున్నది? కల స్వర కలితమగు కలకంఠమునుజూచి గాడిదెత్తు
కొని యొండ్రవెట్టిన లాభమేమి? అదిగాక యొక వ్యక్తిజూచి
యొకవ్యక్తి యనునాపడుట కొకని ఘనతయేమి? యొకని నీచత
యేమి? అన్నివృత్తులన్నులే. అన్ని యభిప్రాయ ప్రకటనములు
కూడలే. వస్తుతత్వమున, దోషగుణమునకు యెట్టిదో వేద
పులిగాంధ్రుడును యెట్టిదే. ఆకలిచే గుక్కతోక నాడిం
చుట యెట్టిదో పారుమనున సింహము కేసరముల జడిపించుట
యెట్టిదే. పరమార్జునాభావునకు, పామరాధమున కది యెట్లు
వయని యిది తక్కువయని- యిది మనోహరమని యిది కర్ణకళో
రమని కనబడును. నీవు బుద్ధిహీనుడవు కావున నీవల్లుడవు
కావున నీవు జనుడవు కావున నీకాభేదము కనబడుచున్నది.
సచ్చిదానంద స్వరూపుడైన భగవంతునియెడల గుమ్మరి
పురువు తక్కువయేమి? గోరాజమెక్కువయేమి? రొయ్య
తక్కువయేమి? తిమింగిలమెక్కువయేమి? నల్లి తక్కువయేమి?
నరుని యెక్కువయేమి? పరిపూర్ణక్రియకుండైన పరమేశ్వరుని
వరకుండులకోయి! గాలినుమ్మట మెక్కిమెలున్నర వైకి
బోయి చూడుము. హైకోర్టు గుమ్మా యెంతయో అంతపిల్ల
సముద్రతీరమున గట్టిన పిచ్చుక గూడుంకరయే-కాక చేసినయెడల
మనక గాక గనబడిన, వైత్రేయచేసినయెడల అచ్చగాగనబడిన
ప్రావృద్ధప్రీతి దూరమునకు గనబడని, దూరదృష్టితో దగ్గ
అనుక గనబడిన, చీకటిలో మొదలే కనబడిన, కట్టి పనికొనిన
కన్నుల నీకే మెలుపాడుకున బ్రెక్కకునకి గొల్పెరచెట్టు
నకు నేలములగ చెల్లునకు భేదమే గానబడనవచ్చు దనేకావ్యుడ
గోళములకు గ్రుందయెడలోన వెలుపల నిండియున్న, యాత్ర
వారమై న యని ర్వా చ్య మై న య న ను స ం
భేదమైన భగవద్వ్యక్తికి వాణిదాసుడు పాటివాడని జంభూల
కాశ్రీ పాడుగువాడని భేదమునా? వట్టికల్ల - వట్టికల్ల
నీవల్లుజూడవు నీవధికుడవని యనుకొనువాడు, నీకంటె నల్ప
జ్ఞాను. వాడధికుడని యనుకొనువాడు వానికంటె నల్పజ్ఞాను.
ఈసంగతి బాగుగా దెలిసికొనుము. తెలిసికొని యనుసంధిం
పుము. అనుసంధించి యనుభవమునకు దెచ్చికొనుము. ఈ
ప్రపంచమున గర్వమున్న వానికి గతిలేదు. గతిలేదు. ముమ్మాటికి
గతిలేదు. బాగైత బాగైత. “నేనల్పజ్ఞాను- అజ్ఞాను- నాకే
ప్రపంచవైచిత్రి యెఱుమాత్రిమైన దెలియవచ్చుదోయి బాబూ!
భగవంతుడా! యని గొంతెత్తి గట్టిగ నేడ్చుము. భారతిదేవి
గానమును నీయేడ్చునుగూడ నాపరాధునిగూడ చెయొక కర్మ
ముతో నణుమాత్రమైన వ్యత్యాసము లేని యానందముతో
వినును.
ఇంతలో వాణిదాసుని దిద్దగ మంగళవాద్యముల ధ్వని
యైనది. ఈదయమున బాగుగా నూరేగింపలేదని వాణిదాసుని
దిద్దగ నూరేగించుటకు జనులవచ్చివారు. ఎంత కోలాహలముగ
లైన నున్నది. కారాగృహబంధమునుండి విడుదలనొందినయొక్క
సామాన్యని గూర్చియే యిన్ని మంగళవాద్యములు వాయింతు
చున్నారే. భవబంధమునుండి విడుదలనొందిన ప్రజాస్వరూపుని
గూర్చి యొక నేమి వాయింపవలసినదో ఇంక నెన్ని వాయింప
వలసినదో (వానికేమియును నక్కరలేదని కాలాచార్యులు
కునికి పాటులలోనే పలికెను)
ఆంధ్రప్రదేశ్ కావ్యకావ్యము! వాణిదాసుని దీనికొని మేములే
గింపులని కిప్పుడే పోవుచున్నాము. ఈతొందరచేత మాకే
శనివార ముపన్యాసములేదు. తుమింపవలయును. దేశభాంధవు
లగు మీకు భగవంతుడు సర్వత్రేయము లానగువాఁడగాక.
ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి శాంతి.

శమణ నారదము

[రెండువే లేండ్లనాటి ఒక బౌద్ధకథ]

మధ్యాహ్నమున మఱియును శాస్త్రము మానాడు మహాశ్రేయముతో నిరాజిల్లుచున్నది. ఎచ్చటెచ్చటను బుద్ధదేవుని పరిమలములగు ఆన కానములే! కాంతోపదేశములే! దయాపూర్వములగు మృదుశబ్దములే! కన్నులు మున్నవి. గొప్పగొప్ప రాజులు - మహారాజులు - ధనవంతులు - అహింసా ధర్మపరామర్శమునకై భూతదయాతత్వప్రదర్శనమునకై దత్తపితృలై యుండిరి. వేల కొలది శ్రమములు - (బౌద్ధసన్యాసులు) ఎచ్చటెచ్చటను నచ్చట - ప్రత్యక్షమై అహింసాతత్వమును భూతదయా పరత్వమును లోకమున కనుగొనింప నవతరించు చుండెడివారు.

కాశీనగరమున కేగు నావమార్గమునందు ఒక గుట్టపైబడి పోవుచున్నది. గుట్టయు చాల వేగముగ పర్వతమున్నది. బండిలో ఇద్దరుమూల్రమే కూర్చునియుండిరి. అందొక్కఁడు బండి యజమానుడు. రెండవవాడు ఆతని పరిచారకుడు. యజమాని యొక్క వేషమునుబట్టి ఆయన యొక భాగ్యవంతుడగు వర్తకునివలె తోచుచున్నది. ఆయన ముఖవేషము - ఆతడు నియత స్థానమునకు త్వరలో చేరవలయును - అని త్వరపడుచున్నట్లు కన్పిస్తున్నది.

ఇంతకుముందే మంచిన న్న మొక్కటి కురిసి వెలిసింది. దీనిచేతనే చల్లగా నాలి పీచుచున్నది. మేఘములు అపావృతములై నందున ఎండ మహావీరముగ గాయుచున్నది. చెట్లయాకులు వాననీటికి దండె - సన్నని గాలి తాకున - దలలున్నవి. చక్కతి శోభ మిక్కిలి ప్రకృత్యముగ నున్నది.

బండి మొత్తమునకు పోవలసినవట్టుచున్న గుట్టము కొంచెము మెల్లగా నడువసాగినది. ఇంతలో ధనికుడు బండినుండి తొంగిచూచెను. అప్పు డతనికి మార్గమున కొక ప్రక్కగ నడచుచున్న శ్రమణుడు (బౌద్ధసన్యాసి) ఒకడు కానినచెను. కాంతిపూర్వమును పవిత్ర గాంధీర్వ సమన్వితమునగు నతని ముఖకాంతి ఆధునికుని ఆకర్షించెను. వెంటనే ఆధునికుడు పూజ్యభావముతో బండిదిగి ఆసాధువును తనబండిలోఁగొల్పుండి ప్రయాణముచేయుమని వేడెను. శ్రమణుడు అప్పటి కనేక దినములనుండి నిరంతరములగు ప్రయాణముల బడలియందుట చేత శ్రేష్ఠిగారి అవరణమున కియ్యకొనియెను. బండిలో గొల్పున్న పిమ్మట శ్రేష్ఠిని శ్రమణునకు బౌద్ధసన్యాసుని గుఱించిన సంభాషణము జరిగెను. శ్రమణుడు మహాత్మ్య బుద్ధదేవుని బౌద్ధాధితములగు యువదేశముద్రలను విప్పిచెప్పుసాగెను. శ్రేష్ఠి చాల సంతోషముతో బుద్ధదేవుని యువదేశ రత్నములను సంగ్రహించుచు - అనంద పరకత ననుభవించుచుండెను. ఇంతలో ఒక గంటకుపైగా కాల మతిక్రమించినది. సాధాత్మక శ్రేష్ఠిగారి బండి నిలచిపోయినది. కారణ మంతముందుగనే యొకకాపువాని ధాన్యవాహియగు కకటమొక్కటి త్రోవద్దముగ పడియున్నది.

వీటిని పడిపోయిన బండి దేవలండను కాపువానిది. దేవలండను బండినుండగ వియ్యపుమాటలను వైచుకొని పోయి, ప్రొద్దుపొడి డిడిలోపుగనే బహరనునకు చేరవలసియున్నది. కాని బండిచీల యూదాపోవుటచేతను - ఏక్రము పడిపోయిబండిమాటలు తటస్థించినది. దేవలండను ఒంటరివాడు. చుట్టుప్రక్కల మతస్వరును సాయపడువాడులేను. ఇట్టి స్థితిలో - అతి దొడ్డిదే - బండిని చక్కచేసికొనుటకు ప్రయత్నించుచుండెను.

కాపువానిబండిని త్రోవనుండి తొలగించిన గాని తన బండి పోవుటకు పీలులేదని శ్రేష్ఠికి తోచినది. వెంటనే ఆతడు కోపత్రస్ఫురితముగ స్వరముతో - ఏమింకను చూచెదవేమి! బండివైగల బస్తాలను క్రింద దొడ్డించి - బండిని ఆవలకు త్రోవనే యుము. కాని త్వరగా పోవలయును - అని తన పేదకుడ కాజ్ఞాపించెను. ఇతను ఆలస్యమేమున్నది? శ్రేష్ఠి చెప్పిన దానికంటె రట్టింపుగ నాసేవకుడు ఆ కార్యమును నిర్వహించుచు బండిని తొలగించి పోసాగెను.

విక్రమ-కాపులతో దేవలండను చెప్పకొనుచున్నాడు - "నెట్టిగానూ! త్రోవయంతియును ఉభయరఖాస్త్ర. బస్తాలను బురదలో త్రోయకుడు. బాబూ! వినుంచవలెను. ప్రొద్దు పోవును. దియతో ఒక్కనిముసము గడును. ఆపింద చెదను." అని కాపువానిమాటలవలన లుగ కోపము రట్టించెను. దీనిని దిగువవిలాసమునకు - బస్తాలను బలవంతముగ బురదలో త్రొక్కు "వెక్కుపోర్లు" తోసిపోయెను. ఈస్థితివలన కనుప

కు నుపదేశించిన బుద్ధదేవుని యువదేశములు కట్టించియును బనిచేయు నేమాయని అతరుభావముతో నానవ్యాసి కనిపెట్టి యుండెను. కాని ఆయాశ నిరాశయైనది. సన్యాసి వెంటనే ఇట్లు పలుకుచు బండినుండి క్రిందికి దుమికెను - "నెట్టిగానూ! ఈ మింపుడు. ఇక వేరు మీతో కలసి కాటాయను. కామ వివేక బుద్ధితో నన్నింతవఱకును బండివై నెట్లించుకొంటి. కనుక నా అయాసము చాలవలెనవలసింది. ఇతను మీతో కలసి రావలయు ననియే యూహించితిని గాని కాపువానివిషయమున దాముచేసిన చర్య నాకు జాలి గల్గించుచున్నది. తా మీకాపువాని కోసకైన అన్యాయమును తొలగించుటకై నేను బండినుండి దిగితిని. తాము దయచేయెదను. తమకు బదులుగ నే నీశ్వరక దొడ్డిదే తా మెవరినై యన్యాయమును తొలగించి మీ బుణమును తీర్చి వైచెదను." అని కాని నెట్టిగానా సన్యాసిమాటలను సరకు నేయడమే వడలిపోయెను.

సన్యాసి ఆకాపువానికి తోడ్పడసాగెను. మున్నందు బండిని చక్కచేసెను. అటువైసి బురదలో దొర్లిన బస్తాలను బండికెత్తెను. పగిలిన బస్తాలలోని వియ్యమును వీలైనంత వఱకును ప్రోత్సహించెను. క్రమక్రమముగా వారిద్దఱ పరి క్రమతేరి నాకార్యము చక్కబడినది. కాని కాపువాని భేద మింకను ఉపశమిల్లేదు. అతడు సన్యాసితో తననిగ్రహించు న్న శ్రేష్ఠియొక్క దుండగమును చెప్పుకొనెను. సన్యాసి కర్మ తత్వమును సుపదేశించి - మనుజుడు పూర్వసన్యాసిత్వమును స్వకర్మ ననుసరించియే ఫలముగలుగు ననియును, ఇదివరలో మనమొక డని బాధించిననే మనస్థిరము బాధలు వచ్చుచుండు ననియును కనుక భీతుడు కష్టములను ప్రసన్న భావముతో ననుభవించి నిర్ధము గావలయుననియును కనుక నీవు విచారింపజాలనియును ఆతనికి నచ్చ చెప్పెను. పిమ్మట ఎద్దుతీయన వారు పోయిరి.

బహరనునందు మల్లికుఁ డని యొక వ్యాపారి గలడు. ఆతడు పొందు జోహారీకి భాతాదాడు. పొందు జోహారీని చూడగనే మల్లికుఁ డేడ్చుచు చెప్పుకొనసాగెను "అయ్యా! నే నిటువైసి మీతో వర్తకము చేయజాలను. నేనెప్పుడు గొప్పచి మ్మలో నున్నాను. మహారాజుగారికి గృహతయవసరమునకై మంచివియ్యమును సప్లయచేయుట కొప్పుకొన్నాను. కాని వియ్యము దొంగలేదు. నావైగల యార్వచేత ఈయూరి వర్తకు డిం కొకడు కట్టుముగఁ గల వియ్యము నంతను ముందుగనే కొని వైచినాడు. ఇక నాకు ఇచ్చట ఒకగింజయైనను - అందుకట్టుచు. మహారాజుగారికి తేపు తెల్లవాడుగరికి వియ్యమునిచ్చి తీరకల యను నుమా! ఏమిచేయుదును?"

మల్లికు డీ మాటలను చెప్పుచుండగానే పొందు జోహారీకి తన మొహరీల మాటల బ్ర ప్తివచ్చినది. వెంటనే ఆతడు దుర్భిక్షుడై వెదుకసాగెను. చందూకావెట్టెలో - బండిలో - మాటలో - ఇంకను ఎండెందులోనా - వెదకెను. కాని మొహరీలమాట కను పింపదు. ఇంక చేయవలసిన దేమున్నది? కొంచెమునేపు ఆలోచించి నాడు. పొందుజోహారీ (ఇంద్రే బాపువానిబండిని కట్టించిన వర్తకుడు) తన నాకరిని మహాదత్తుని పిలిచి మొహరీలమాట తెమ్మనెను. అతడు తా వెలుగననెను. జోహారీ ఆతనివై సందేహించి త్రుకభటుల కతని నప్పించి మహాగ్రముగ తప్పించసాగెను. మహాదత్తుడు ఆపరిమితముగ దెబ్బలుతిరెను. తన నిర్దోషితను చెప్పుకొనెను. అయినను ఇంతతో దెబ్బలు అగినవా? లేదు. ఇంకను దెబ్బలు! మహాదత్తుడికి నిజవరేక నోట నెత్తురు గ్రహ్మయ కడిపోయెను.

ఇంతలో దేవలండ దచ్చటికివచ్చి మొహరీలమాటలను నెట్టిగారికి - అనగా పొందు జోహారీకి - సమర్పించెను. అందఱును ఆశ్చర్య చకితులైరి. జోహారీ నిర్విణ్ణుడయ్యెను మహాదత్తుడు వదిలి వెట్టుడెను. కాని ఆతఁ డొక నిమిషమైన నట నిలువక - చురుముల జూచుచు - వెడలి పోయెను. మల్లికుఁడు దేవలని యొద్ద కావలసిన వియ్యమునుకొని మహారాజుకు పంపెను. జోహారీ అనేకవిధముల దలపోసికొనుచు బౌద్ధ సన్యాసిని వెదకికొనుచు పోయెను. అతి ప్రయాసవైసి అశ్రమణుని కలసికొని నమస్కరించి తమింప వేడుకొనియెను. శ్రమణుడును ఆతని పశ్చాత్తాపమును గమనించి మఱల చేర దీసి యతనికి సంపూర్ణముగ విజ్ఞానము కలుగునట్లు ఆనుగ్రహించెను. పిమ్మట జోహారీ సమధిగత తత్వమై - తన ద్రవ్యమునంతను కర్మవెట్టి కాకావీనగరమునంగు బుద్ధవిహారమును కట్టించి - దానియందు బుద్ధుచూతుని యువదేశములను లోకులకు బోధించుటకై - గొప్పగొప్ప మహాత్ములను - పండితులను - సన్యాసి

కాకావీ నగరమునంగు జోహారీ కట్టించిన విహారము చాల ప్రసిద్ధికెక్కినది. అచ్చటికి నిరంతరమును మారమూర ప్రదేశములనుండి యనేకులు వచ్చెనే ధర్మతత్వమును తెలిసికొనుచుండిరి. దీనితోబాటు పొందుజోహారీకూడ ధర్మాత్ము డని యును నితరులకు న్యాపారియనియును ప్రసిద్ధి గాంచెను.

కాకావీ నగరమునకు అనతి సమీపమున మఱిొక రాజుగారి రాజధాని యుండెను. ఆయన పొందు జోహారీ ద్వారా బహు మూల్యమును రత్న కిరీటము నొకదానిని చేయింప నాజ్ఞయిచ్చెను. జోహారీయును అందుల కొప్పుకొని పాశ్చమైసం తత్వరలోనే అరత్న కిరీటమును సిద్ధముచేయించెను. దానిని చూప గల సలువనికొట్టిన వైబడియందునని వెలుట్టిరి. ఇంతటి విలువగల ఈ కిరీటమును తానే స్వయముగా తీసికొనిపోయి రాజుగారికి సమర్పించి రావలయునని పరిమితసహాయుడై జోహారీ బయలుదేరెను. కాని మార్గమధ్యమున నాతడు దొంగలచేతఁ జక్కికొనియెను. జోహారీ ఆ దొంగల నుండి తప్పించుటకై చేసిన ప్రయత్నములన్నియును బూడిదతోని పన్నీటివలె కర్మము లయివి. రత్నకిరీట మహారంపబడినది. పొందు జోహారీ వ్యాకుల చిత్తుడై మఱలి పోసాగెను.

పొందు జోహారీ దొంగలవారి బడిన త్రోవనే మఱిొక సన్యాసి కూడ ఆ నాడే ప్రయాణము చేయుచుండెను. వోత లాతనివై సున్న రత్న కంఠము నానింది వెనుక నుండి వచ్చి యతనిని ఒక్కమోదా మోదిరి. సన్యాసి పడి పోయెను. వోరులు రత్న కంఠమును అపహరించు కొని వెడలిపోయిరి. కొంత నేవైన పిమ్మట సాధువు తెప్పరి చూచునప్పటికి - సమీపములో - ఆ దొంగలే - దొంగలంబవన పొమ్మ ను పంతుకొనుట భాగములు మదరకఁ గాబోలును - యొకరి నొకఁడు క్రమ్ముకొనుచుండిరి. సన్యాసికి రత్న కంఠసాసహను కనిపెట్టి యుండెను. ఇంతలో వారిలో నొక్కఁడు దొంగుడై తక్కిన వారి నడవట ముత్తరించించెను. కాని వాఁడును బలమైన గాయము తగిలి నిలువలేక మూర్చిల్లెను.

సన్యాసికి ఇంకను ఆలస్యముచేయక ఆ దొంగను సమీపించి అతనికి శిక్షాపరచుమున నొనర్చెను. కాని కొంచె మంత నేపటిలోనే ఆ దొంగ కెప్పులించిరిగనవని తెలిసికొని - మఱల కన్నులుమూసికొనెను. ఇంతలో ఆతని కొకస్వప్నము వచ్చినది. దాన నుద్రాంతముడై కన్నులు తెరిచి సన్యాసికి తన చరిత్రమును ఆదినుండి గుఱివఱకును - వినిన పసాగెను. ఆచరిత్రమును విని ఆ సన్యాసి అతని జోహారీకర్తవని నేర దేగు మహాదత్తుని గుర్తించెను. కా, అది నమోదెత్తు - ఆ చరిత్ర ము నందు చివఱ గడియ. మ ర తిం చు ను ఆ మహాదత్తుడు - తాను చేసిన దచ్చయనుచు నాచుచు - సన్యాసికి చేతివిట్టుకొని - "అదీగో! చూడుడు. ఆ చెట్టు క్రింద యప్పుడు దోచుకొని కచ్చిన - పొందు జోహారీరత్న కిరీటమును పూడ్చినాము. మహాత్మా! తాము దానిని కొనిపోయి జోహారీకి చేర్చి తమింపఁ బ్రార్థించి తి నని చెప్పెడు. ఇక నేను నా చేసిన కర్మఫలము ననుభవించ బోవుచు వ్చాను. మహాత్మా! కర్మ ఫలానుభవమునందు నాకు దృఢచిత్తత కలిగియుండునట్లు తాము అను గ్రహించుడు" అను మహాదత్తుడు మరణించెను.

మహాదత్తుడు చెప్పినట్లుగా ఆ సన్యాసి అకిరీటమును గొనిపోయి పొందు జోహారీకి సమర్పించెను. పొందు జోహారీ, నప్త ద్రవ్య లాభమునకు చాల సంతసించెను. కాని ఆతనికి ఆ మరణమును దేవలక మహాదత్తు యొడ తా కోసకైన జ్ఞాన్య వృత్తాంతము మఱపునకు రాలెను. ఈ చింత గొడవనే - చాల కుమిలి కుమిలి - పిమ్మట మఱిొకఁడు కాలమునకు పొందు జోహారీ గూడ మహాదత్తుని నలంకరింపవలసి వచ్చెను. అప్పు డితఁడు తాను గట్టించిన కాకావీలోని విహారపు గోడవై ఈ కథనంతయును చెక్కించి, దానిక్రింద ముట్టచ్రాయముగా నీ క్రింది శ్లోకమును ప్రకటించవలసిన దని అనుచరుల కాదేశించి సమాధిస్థుఁ డయ్యెను. అనుచు లుట్టే గావించి.

స్వకర్మకతతో నిర్బంధుండై జంతుస్వభావము లిస్సాదినదెన్నును నాశ్వత్రాక్షా స్థురహాతకః

మీరు తెలుగువారైతే తెలుగుదేశములో నియానైన కృష్ణవేణి సిరాలు కొనవలెను. నిలి-నలుపు, ఎరుపు, నీలి, ఆకుపచ్చ. నమూనాలను 8 ఆణా బిల్లులు పంపుడు. స్టూడెంటు & బనరల్ స్టూర్సు నాలుషిల్ల యార్ కోవిలవీధి, మదరాసు.

కంచర్ల గోపన్న

దాశరథి శతక కర్త

ఈతఁడు భద్రాచల రామదాసుని, బండిఖానా రామదాసుని లెలుగుదేశమునందే గాక దక్షిణ హిందూస్థానమునందును నైజామునుండలమునందును బ్రసిద్ధినిందియ్యుండెను. ఈతని హర్షి కృష్ణాపుత్రకయందొకసారి శతకకవులలో ప్రాసియుంకిని. కాని యాపుటి కీ క్రిందివిషయములు సందేహముగ నేయుండెను.

1. రామదాసుచరిత్రము లనుపేర ప్రకటించిన హరికథాసూప మగు గ్రంథములకాల మెప్పుడు?
  2. అందుఁ జెప్పిన రామదాసు అక్కన్న మాదన్న మేల్లుఁ డనుసంబంధ మెంత సక్ష్మమైనది?
  3. గోపన్న తనశతకము చివరఁ జెప్పిన "అల్లన లింగ మంత్రిగుఱుఁడత్రైవింగోత్రజుఁ డాదికాఖ కంచర్ల కులవృద్ధువుండు" అను పద్యమునందలి "ఆదికాఖ" కల్పమున కర్థమేమి?
  4. గోపన్న బ్రాహ్మణులలో నేకాఖకుఁ జెందినవాఁడు?
  5. అక్కన్న మాదన్న లాంధ్రు లగుదురా? శ్రీ కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యపంతులుగారు వ్రాసింట్లు మహారాష్ట్రుల?
  6. భద్రాచల రామదాసు బండిఖానాలో మరణించెనా? శ్రీరామచంద్రులు ప్రత్యక్షమై విడిపించిరా?
- ఇట్టి సందేహము లెన్నియో యున్నవి. నైజాము మందలమునందు, భద్రాచలమునందు, ఆంధ్రదేశమునందు వాడుకకావ్యముకథలు గ్రంథములయందు నతనిచరిత్ర మెంతయో యిమిడి యున్నది. కంచర్ల గోపన్న చరిత్రములు, కథలు, కీర్తనలు కొన్ని ప్రకటింపబడియున్నవి. రామదాసుకీర్తనలు లిప్రాతప్రతులు చిత్కరుచున్నవి. ఇవి యన్నియుఁ జాలకఱకు సుపాదింపితిని. ఇంకను జాలకఱకు రావలసియున్నవి. ఆంధ్రవాఙ్మయ నిర్మాతలమరికలో "జేమన"చరిత్రమునకుఁ బిమ్మట సాధ్యమైనంతవఱకు సర్వవర్ణిత నిరూపణ మొనర్చి రామదాసు, త్యాగయ, పోతన మొదలగు భక్తుల, జ్ఞానుల చరిత్రములు ప్రకటింపఁ బోవుచున్నాను. గ్రంథము పెద్దదిగావుండ రమారమి 100 పుటలలో నొక్కొక్కగ్రంథ ముండునట్లు ప్రయత్నించెదను. ప్రస్తుతము రెండువిషయములు మాత్రము చూపెదను.

అక్కన్న మాదన్నలు మహారాష్ట్రుల?

ఇదివఱకు శ్రీ కె. వి. లక్ష్మణరావుగారు, శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారును అక్కన్న మాదన్న లాంధ్రు లని, నియోగి బ్రాహ్మణు లని వ్రాసియుండిరి. శ్రీ కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యపంతులుగారు మహారాష్ట్రు లనిరి. ఇంక కొందఁ టింకొఁ విధముగ వ్రాసిరి. కాని శ్రీ కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యపంతులుగారు ప్రకటించిన "వైద్యపుర సంస్థానచరిత్ర విమర్శనము" నందుఁ బ్రకటించిన వాక్యములనుబట్టియే వారియింటిపేరు మింగళివారని, కావున వాఁఱు లని తలచుట కాధారముగ నున్న పూర్వకవి ప్రబంధము (150 సం. రమలకంటే బూర్వపుది) సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది. కావున వీరొంఱులు. శ్రీ లక్ష్మణరావు పంతులుగారు ప్రకటించిన వాక్యములు సత్యము లని నిర్ధారణ మగుచున్నది. అక్కన్న మాదన్నలు కృతినొందిన కలఁగు గ్రంథము లున్నవి.

రామదాసు ప్రథమశాఖవాఁడా?

గోపన్న "ఆదికాఖ"వాఁ డనుటవలనఁ బ్రథమశాఖవాఁడు కానోపు నని నేనును సందేహించితిని కాని యీ క్రిందివివరముల వినుడు.

ఆధ్యాత్మరామాయణమును వ్రాసిన కంచర్ల శరభనకవి యిట్లు కృత్యాదిని వ్రాయుచున్నాఁడు.

సీ గీ నవకవీంద్రుల శ్రీనాథకవినిఁ బోత
రాజుఁ బింగళిసూరపరాజు నల్ల
సానిపెద్దనఁ దిమ్మన సరసరామ
లింగకవి రామభద్రుల లీలఁ దలఁతు॥

ఇతఁడు శివునిఁ బ్రార్థించెఁ గాని రామదాసు విష్ణుభక్తుఁడు. పుట్టెనర్థములు పెట్టువాఁడు. ఇది రామదా సైవస్మిట కలిగిన మారా? నైజాము నందలి గోలకొండ వేపారులవలె వైష్ణవమత స్వీకరణమా? అనునవి రామదాసు మత మనుకీర్తిక క్రిందఁ జర్చ నొందవలసియున్నవి.

వైష్ణవమునందు "నవకవీంద్రు" లని శ్రీనాథ పోతనాది శైవులఁ జెప్పుటచే "శివ కవులకు నవకవుల" కను వేమనపద్యమునకు శైవకరు లగు కవులే నవకవు లనుట పొసగ దని మఱింత దీనిఁ బట్టి నిర్ధారణ మగుచున్నది. కృష్ణరాయనకవుల

నవకవు లనన శరభనకవి 16 వ శతాబ్దాంతముననో 17 వ శతాబ్దాదినో యున్నాఁ డని సందేహింప వీలున్నది. బహుశః యీ శరభనకవి రామదాసునకుఁ బూర్వుఁ డైయుండును. పరిశీలింప వలసియున్నది.

కవి తన వంశమునుగూర్చి యిట్లు వ్రాశొనియున్నాఁడు:

సీ శోభితాప స్తంబనూత్రుఁ డాత్రేయస
గోత్రుఁడు కంచర్లకులపవిత్రుఁ
డలర మేడూరిసీమల మూలమున కెల్ల
స్థలకరణం లైన భస్యచరితుఁ
డిల సప్రసంతానములు నిల్చి ప్రఖ్యాతిఁ
గైకొని రాజ్యలై ఘనులు మెచ్చ
నిత్యాన్న దానఁగి ద్రవై భవసంప
దలు వెంపువాటింపఁ దనరునట్టి

గీ దానకర్ణుఁడు సత్యవ్రతానువర్తి
విలుభసంక్రమాయమానార్హ వితరీర్తి
సరసవిశ్రుతమారనఁ (రామన?) కంభుమార్తి
సరవిముఖ్యుండు ధార్మికచక్రవర్తి॥

ఈపద్యమువలన శరభనకవి సత్య దాన, కీర్తివంతు లగు నాపస్తంబనూత్రు, ఆత్రేయసగోత్ర, కంచర్ల కులము వాఁ డని తెలియుచున్నది.

(ప్రథమశాఖవారిలోఁగూడఁ గంచర్ల వారున్నారనియు; వారు రామదాసువంశీకుల మనుకొందు రనియుఁ జెప్పినవారున్నారని కాని సత్యము తెలియదు. అట్టివా రెక్కడ నున్నారో వారు కాని వారెగినవారు కాని పులికాముఖున వెల్లడింతురుగాక యని కోరుచున్నాను.

ఈ కంచర్లవారిలో అయ్యన్నకవి కాశీభండ మొనరించెను. అది ద్విపదకావ్యము. వీరికి మామలూరివారితో వియ్యము లున్నవి. "నాగనమంత్రి మంత్రివలనాపుండు" అని శరభనకవి తనపూర్వుండు మంత్రివలమువాఁ డని వ్రాసెను. మాదల్లగోత్రుఁ డన్న మారాధ్యు లను వైవకురువు కంచర్లవారివంశము నకు గురువు లని యీ క్రిందిపద్యము చెప్పుచున్నది.

గీ పరమమాదల్లగోత్రవిభ్రాజితండు
రమణరాజేంద్రు లన్న మారాధ్యు లెలమి
వనుభ కంచర్లవంశమువారి కెల్ల
గురువులై చాలవిఖ్యాతి మహి (గరి?) మ మెలయః॥

ఇట్టి వైవకుర సంగదాయము గల కంచర్లవారికి గోపన యెట్లుచెందునో! అతఁడు వైష్ణవభక్తుఁడు, "పట్టి భట్లరాధ్య గురుపాదము లిమ్మెయి నూర్చుపుండ్రముల్ పెట్టితి" అని చెప్పిన గోపన్న యీ కంచర్లవారి కెట్లు చెందు నని యొక రడుగవచ్చును. వైష్ణవులలోఁ గంచర్ల వారున్నారని. వారి కీతఁడు బంధుగుఁ డని యొకొక రవచ్చును. కావున మనము గోపన్న యేకాఖవాఁడో తెలిసికొనుటకు కాలము, స్థలము, కులము, నూత్రము, గోత్రము, యిన్ని చర్చించుకొనినఁగాని యాతనిసత్య మైనచరిత్రము తెలిసికొనలేము కదా!

ఇంకను శరభనకవి వ్రాసినసంగతు లొకటి రెండు చూప వలసియున్నది. గోపన్న వాసస్థలము (నేల) కొండపల్లె యని యు, ఇతఁడు తానీష (1673-1687) కాలమువాఁ డనియు, బ్రాహ్మణుఁ డనియు, ఆత్రేయసగోత్రజుఁ డనియు వివాద మక్కఱలేకుండ సంగీకరింపవలసిన యాధారము లున్నందున వానినిగూర్చి యిటు వివరింపను.

కావున నిక మనము గోపన్నకవి మాత్ర మెరింగినవో నాతఁ డేకాఖవాఁడో చెప్ప నగునుగాని యది యాతఁ డెఱిఁగింపలేదు.

(1) ఆదికాఖ యనఁగా ఋగ్వేది యనికాని, బ్రాహ్మణ కులమువాఁ డనికాని చెప్పుట కవి యభిప్రాయ మెయ్యుండు నా? అట్లు కానివాఁడు గోపన్న కుక్క యజుర్వేది యనుట కితరాధారము లున్నవా? అని సారాంశము లిచ్చి పరిశీలించిన నింతవఱ కతఁడు ప్రథమశాఖకుఁ జెందితి ననుమాటలు కనబడవు. "ఆదికాఖ" యనఁబడి "ఆదికాఖియుండ, ఆదికాఖి," అని పద్యమునందుఁ బ్రయోగించి యుండవలెను. ప్రథమశాఖవారిలో మంత్రికులమువార మనుకొనువా రుండవలెను. వారు కంచర్ల వారు కావలెను. వారి దాత్రేయసగోత్రము కావలెను. వారు రామదాసు వంశీకుల మనుకొనుచున్న వాడుక చూపవలెను. ఇంతకన్నపడి కనుగొనఁగలిగినను మనకీతని మేనమామలు ఋగ్వేదు లై పేరికలివా రగుచున్నారని. కావున రామదాసుచరిత్ర మంతయు సత్య మనవలెను. అట్లసత్యమైనప్పు డనుట కంగీకరించెదము. అట్టిసాక్ష్య మున్నట్లు ప్రథమశాఖవా రొక రిద్దఱనుటయేకాని సాధనమును కనబడవు. ఉన్నవారు వెంటనే వెల్లడింపఁ బోరకులు.

అంతవఱ కీ శరభనకవి యీ క్రిందిపద్యమువలనఁ గొండపల్లెలో నున్న కంచర్ల వారియొద్ద స్తంబనూత్రము వాఁ డయిన శరభనకవి బంధుగు లని మనము నమ్ముటకుఁ బ్రబలాధారముగఁ గనబడుచున్నది.

గీ కొండపల్లినిఁ గొండలు గొల్లపూడిఁ
గొండ టుండిరి కాత్యాయని తంజాపురందుఁ గొండ
తెలమి వనియించి చువలిరి చెలువుమిగుల
మీటి కంచర్ల వంశంబువారు ధరణి.

కొండపల్లిలో నున్న కంచర్లవారు తనకాఖవారని శరభనకవి చెప్పుటచే నాతఁ డాపస్తంబనూత్రము వాఁడే తప్పక యెయ్యుండునని మనము నమ్మ వీలగుచున్నది. కాని నైజాము మండలమునందలి నియోగులు కొండ టిటివల వైష్ణవము స్వీకరించి రని మనకుఁ తెలియను. అట్టివారిలో రామదాసుకూడ నొకఁ డై యుండు ననుట నమ్మదగియున్నది.

1. ఋగ్వేదినియోగు లగు మింగళివారు (అక్కన్న మాదన్న వంశమువారు) ఆరువేలనియోగులలో ఋగ్వేదు లున్నారని. గుంటూరుమండలము నందలి అక్కిరాజువారి కుటుంబ మిందులకు నిదర్శనము. ఒకరి కొకరికి సంబంధము లున్నవి.
2. శైవులగు కంచర్ల వారు రాపస్తంబనూత్రులు
3. ప్రథమశాఖ నియోగులు కుక్కయజుర్వేదులు. ఆపస్తంబులుకారు. ఆర్యేలవారితోఁగాని, ఆపస్తంబులతోఁగాని, ఋగ్వేదులతోఁగాని సంబంధములు లేవు.
4. వైష్ణవు లైననియోగులు గోలకొండ వేపారులు. వీరిలో నాపస్తంబులు కలరు. ఆర్యేలవారితో సంబంధము లున్నవి.

కావున మంత్రికులమువాడు నాపస్తంబనూత్రుఁడు, ఆత్రేయసగోత్రజుఁడు నగు శరభనకవి చెందిన కంచర్ల వంశము నందే "ఆదికాఖ" Main stem of the Family కెఁది నవాఁడు గోపన్న యనుట నమ్మ వీలగుచున్నది. అట్టివాఁ డైనప్పుడు మింగళివారి మేల్లుండును గావచ్చును. కావున రామదాసు "ఆపస్తంబనూత్రుఁడు." మంత్రికులమువాఁడు. తరువాత వైష్ణవసాంప్రదాయము నందే నని నిర్ధారణ మగుచున్నది. తెలివిన వారికను జర్పింపఁ గోరుచున్నాను.

వైష్ణవమునందుఁ గంచర్ల వారు తంజాపురవంశుఁగూడ నుండినట్లు తెలియుచున్నదికదా! కావుననే రామదాసుకీర్తనలు తంజాపురప్రాంతముల గ్రంథాక్షరములలో దొరికినప్పదాశ్చర్య మునొందిన మాబోంట్ల కిప్పడు సంశయనివాణము, సంతోషమును గలుగుచున్నవి. ఇదివఱ కాంధ్రు లెఱుంగని రామదాసు కీర్తనలు కృష్ణభక్తిప్రపములు మనోహరములు నీ గ్రంథాక్షర ప్రతిలోఁ గొన్ని చిత్కరుచున్నవి. అవి నా నూతనగ్రంథమునఁ బ్రచురింపఁబోవుచున్నాను. రామదాసునుగూర్చి శ్రీ శైవీషయములు వాడుకకథలు, చరిత్రాంశములు తెలిసినవా రేకొంచె మైనను వ్రాసి పంపెదరు గాక!

ఆంధ్రప్రతికాశకు
మదరాసు
6,7 తంబుశెట్టిపేడి
వంగూరి సుబ్బారావు

శ్రీ అల్లూరు కృష్ణ విలాసనభవారు
బెజవాడ మైలవరం రాజావారి
హాల్ లో
17-7-1922 ధామవారము
రామ దాసు
నాటకమునుపురజనుల కొరికపై మఱల నొకమారు ప్రదర్శింతురు. కడపటి ప్రదర్శనము.

నో టీ సు
బెజవాడ మునిసిపల్ ఆఫీసుకు ఒక పాడే
అకౌంటెంటు కావలెను. నెల 1-కి రు 45-3-60 చొప్పున జీతమియ్యబడును. వనిఖాయమైనది. ఎన్. ఎన్. ఎల్. సి. పరీక్షలో, అకౌంటెంటుపరీక్షలో తేరినట్టియు, మునిసిపల్ లెఖ్యులయందు అనుభవము గలిగి యున్నవారు వయస్సు, యోగ్యత మున్నగు నవి తెలుపుచూ దరఖాస్తులను 20-7-22 తారీఖు ల్లోగా ఈదిగువ చేవాలుచేసినవారికి పంపవలెను.
మునిసిపల్ ఆఫీసు
బెజవాడ
11-7-22
డి. వి. హనుమంతరావు
శేర్మకు, ఎమ్. సి.

చల్లారంగైయానుచందుషాపు

వారు క్రొత్త జవిళి రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే పాకుచేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బుట్టలు వేసినది, ఆకువచ్చు చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారంగైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములుపులతో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్నబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

పట్టు ఖద్దరు

మాది పట్టుకలసిన శ్రేష్ఠమైన కోటింగు గడ్డ మావద్ద నున్నది.

27 అంగుళములు విడివి గలదు. గజము 1:కి ధర రూ 1.2-0

14 గజములు కొనుపారికి తచాలఖర్చు మేమే భరించెదము.

(219) ఈ త్రరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

B. Ali Mohamed & Sons. Ikbalganj, Ludhiana.

"తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము"

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు పాఠ్యపాఠము నేర్చుకొని

భాషాసేవచేయవచ్చును. దినుసున కొక గంట పని. "ఏపోక్కు

క్రమము నిమిత్త మదాఖిల్ల పంపించండి!"

(13) ఇకోఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

నోటీసు

ది కర్నాటిక్ వేవరుమిల్సు, లిమిటెడ్

"వెక్సుఫోర్డు హౌసు" కీలోపాకం, మద్రాసు

1920 సం॥ రమునందు కంపెనీ ప్రాస్పెక్టునును ప్రచురించి పంచి పెట్టినప్పటినుండి

మద్రాసులో గాని లేక మద్రాసుకు సమీపమునగాని యంత్రాలయమును స్థాపించు ఉద్దేశ్యము

లేదు. రాజమహేంద్రవరమునందు గోదావరి నది ఒడ్డున విశాలముగనున్న అనుకూలమైన

45 ఎకరముల స్థలము దొరికినది. సదరు స్థలమునందు గడ్డితో కాగితములను, వెదురునుండి

కాగితపు గుజ్జను తయారుచేయుటకు కావలసిన కట్టడములు, యంత్రాలయములు మున్నగు

నవి అతిత్వరముగా ఏర్పాటు చేయబడుచున్నవి. కాగితపు గుజ్జను కాగితములుగా మార్పు

టయు, అట్టలను తయారుచేయుట కవసరమైన యంత్రములను ఏర్పాటుచేయుట మిక్కిలి ప్రత్యేక

మైనదని డైరెక్టరులు యోచించుచున్నారు.

యంత్రాలయమునకు కావలసిన సామగ్రిలన్నిటిని ఏర్పాటుచేసి, కాగితమును తయారు

చేయుటకై కావలసిన (కెమికల్సు) రసాయన సామాను లన్నిటిని అచ్చటనే చేసికొనుటకు

అగత్యమైన కర్మాగారము నొకటిని స్థాపించుటకును డైరెక్టరులు ఉద్దేశించియున్నారు. కాగిత

మును చేయుటకు పరిశ్రమములకు ఇతరపనులకు, కావలసిన రెండు రకముల రసాయన సామా

నులు తగిన ధరలచొప్పున (కెమికల్సు) ఎక్కువగా కావలసియున్నది.

కావున కంపెనీ మూలధనము రూ 10,00,000 ల నుండి రూ 30,00,000 లకు

పెంచుచుబడినది.

రూ 20,00,000 లు మూలధనము వాటా 1 కి రూ 100 లు చొప్పున 10,000

వాటాలుగాను, వాటా 1 కి రూ 20 లు చొప్పున 50,000 వాటాలుగాను విభజింపబడియున్నది

రూ 100 ల వాటాలు—దరఖాస్తుతో రూ 25 లును మిగిలిన సొమ్ము కోరినప్పుడు

దఫా 1 కి రూ 25 చొప్పున చెల్లించవలెను. ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్యను 3 నెలల కాలము

నకు తక్కువలేని వ్యవధి యుండును.

రూ 20 ల వాటాలు—దరఖాస్తుతో రూ 10 లును, మిగిలిన సొమ్ము కోరినప్పుడు

దఫా 1 కి రూ 5 లుచొప్పున చెల్లించవలెను. ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్యను 3 నెలల కాల

మునకు తక్కువలేని వ్యవధి యుండును.

ప్రాస్పెక్టునును ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ది మానేజింగు డైరెక్టరు "వెక్సుఫోర్డు హౌసు," కీలోపాకం, మద్రాసు.

విలేఖరుడు,

జాబులు

హిందీప్రచారము

పాన్నూరు పురపాలకొరకును పాన్నూరుగ్రామమున చుట్టుపట్టునున్న గ్రామపాలకొరకును, భారతజాతీయభాష యగు "హిందీభాష" నభ్యసించుటకుగాను ప్రయోగి, హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమువారిచే నియోగింపబడి, మూడుమాస ములనుండి పాన్నూరుగ్రామమునందు ప్రచారము చేయుచున్నాను. కావున పాన్నూరు వాస్తవ్యులును, పాన్నూరునకు చుట్టు పట్టు నున్న గ్రామపాలకులును ఈ తరుణమును పోగొట్టుకొనక హిందీభాష నభ్యసించవలయునని ప్రబోధించుచున్నాను.

ఇరళ్ళ గ్రామముల నుండి విచ్చేయువారలకు తగిన ఏర్పా టులుచేయబడును ప్రత్యుత్తరములకుగాను అర్థనాభిల్ల పంపుచు నాకు వ్రాసినయెడల విశేషములు తెలియగలవు.

పాన్నూరు, గుంటూరుజిల్లా } గా. వె. సుబ్బారావు,
18-7-22 హిందీప్రచారము.

విశాఖపట్టణము జిల్లా జాతీయోపసంఘము

జాక్ నెల ఆదాయవ్యయ నివేదికము

జనులు

క్రిందటి నెల (మే నెల) తాలూకు నిల్వ రు.	273-4-1
తీలకు స్వరాజ్యనిధి, సాధారణవిరాళము	౧32-౯-౬
ఖద్దరు వ్యాపికి ప్రత్యేకవిరాళము	౯౧-౯-౮
సభ్యుల చందాలసగము	౧౨-౬-౦
జిల్లాసంఘసభ్యత్వపు రుసుములు	౨-౦-౦
జిల్లా ఏకలు మొలి వాని అప్పుకమునలన	27-౯-౮

మొత్తము రు. ౧౦౭౨-౯-౯

ఖర్చులు

ప్రత్యేకవిరాళములనుండి విద్యుత్ కాక నేవాసమితికి	౪-౪-౦
విద్యుత్	2౨-౬-౬
ఖద్దరు వ్యాపికి	౯౧-౯-౮
ప్రచారకులకు ధనసహాయములు	౬3-౦-౦
కార్యాలయము	3-౦-౦
ఈ త్రరములు	౪-౧౧-౦
ప్రచారపు అనాదుకులెక్క	౧౭౨-2-3
క్రిందటి సంవత్సరపు కోశాధికారినిల్వ	౬౧౧-౧౧-3
ప్రస్తుతపు కార్యదర్శినిల్వ	౦-3-౨

ఖర్చు మొత్తము రు ౧౦౭౨-౯-౪

గా. వె. న. శర్మ.

వేళ్ళావివాహము

కళావంతులూ ప్రసిద్ధపురుషులూ, మృదంగవాద్యులే తమనామము చిరస్మరణీయులుగ నాంధ్రలోకమున వ్యాపింప జేయుటలో, తృప్తిసౌందర్య స్వభావీయుల దురదృష్టవశాత్తూ ముట్టకై లభ్యమగు సమయము తన తోడిసోదరు, సోదరీమణుల మాధుర్యకై హితోపదేశము వ్యాపార సుపయోగించుచున్న బంధు కాపురస్తులగు శ్రీమాన్ ఆ. రామమూర్తిగారి, ద్వితీ యపుత్రునకును శ్రీశాయిల వాసుని ధర్మకైంకర్యంబునకై తన సర్వస్వము నర్పించుచు ధన్యురాలై ఆనేకభక్తుల యాశీర్వాదం బునకు పాత్రురాలై పవిత్రజీవితముచే తనవారల మార్పునకు మార్గదర్శకురాలైన శ్రీమతి శిర్డాబట్టల నరసమ్మ పెంపుడు కుమరీకుమారుని వివాహ నిశ్చయమైనట్లు వివరముల నే నెంతయు హర్షహృదయముతో ఉభయము ప్రేమస్ఫునకై పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇదివర కెందరో తమ పెంపుడు, కొమార్తెలను చెడు వృత్తిలో ప్రవేశపెట్టమని వాదనామొనరించియు కార్యకూటలు గాక యెన్ని యె పుణ్యములచే లభించిన ఈ పరిశుద్ధ కీర్తియును ధనావశిష్టాచమనకు లోనై పుణ్య పాప మను భీతిలేని ప్రత్యక్ష కురాక్షులనుండగు, ధనమదాంధులకు తమ యెక్కయు తమ కిడ్డలయొక్కయు మానార్యణంబుకై కృషిసల్పు, కులటుల కెం దరకో వైవారల సంబంధాంధవ్యము గుణపాఠముగా నుండు నని తలంచుచున్నాడను.

"నరసమ్మగారున్న, ఇంతటితో తన కర్తవ్యమునుగించి నట్లు తలవక ప్రపంచ ప్రమాణమనుసరించి నూతుసంవత్సరములు బ్రతుకుదును నాశచే బెటుగుచుండు తన ముద్దు మనసురాండ నిద్దరిని యోగ్యులగు యువకులెచ్చట లభించుచుకో, పెదకీకే సారక వ్యయప్రయోసలకైన కోర్కె తన పాపనశిత్రుకు సరి బోవువారల తా నే స్వయముగా జూచుకొని అతి గారాబంబుచే పోషించు తన ప్రేమ మనమరాండనున్న, వివాహితులుగా జేసి తనమంతయునంతయు శ్రీకైలేశుని కృపకు పాత్రులుగాజేసి కాశ్యతకును కీర్తిచంద్రునకు వేళ్ళాచతులల మృదయపురుషుల నలంకరించు గావుత యని ప్రార్థించుచున్నాడను.

విలేఖరుడు,

సి. రాజగోపాలాచారిగారు

కారాగృహనుభవము

సహాయనిరాకరణోద్యమమును ఎటులనైన నణచుకరే నని ప్రభుత్వమువారు గట్టిపట్టుబట్టి ఉద్యమనాయకులను ఉద్యమాలంబకులను వరుసగా కారాగృహమునకు బంపసాగిరి. ఎప్పుడును, సామాన్యులకు నుపయోగింపబడనట్టియు, నుపసాధిస్తాయనాదులు గలయును మరచియుండినట్టియు శైక్షణలకు నూతన ఉపాధిగలిగెను. ఇట్లు నూతనతనము గలిగిన వానిలో నొకటి శిక్షాసంస్థలోని 144వ శిక్షాసంస్థ. ఈ శిక్షాసంస్థ ప్రయోగమునకు వచ్చినతరువాత వందల కొలదిభారతీయులు కారాగృహమునకు జరిరి. ఆంధ్రదేశమునందును, తమిళదేశమునందును, 144వ శిక్షాసంస్థ ఉత్తరపుల షిక్కిరించిన దేశభక్తులు పలువురు గలరు. వారిలో ముఖ్యులు శ్రీయంత చక్రవర్తి రాజగోపాలాచారిగారు. ఆచార్యుల గారు పేలమునాగు పేరునడిసి పేలకొలది యార్జించుచుండిన వ్యామనాది. సత్యాగ్రహోద్యమమునందు వీరు చేరిన దానిక, తమవృత్తియందు విశేషము శ్రద్ధపుచ్చుకొని దేశమునకై తమ కాలము సభికముగ వినియోగించుచు, సహాయనిరాకరణోద్యమము ప్రారంభమైతరువాత గాంధీమహాత్ముని ముఖ్యానుచరుడై ప్రవర్తించుచుండెను. తమిళదేశమునందు గలిగిన సంఘటనలను కంఠటికిం రాజగోపాలాచారిగారు ముఖ్యకారకు లని దృఢముగ జలకవచ్చును. వీరు బయటనుండి దేశమంతయు సంచరించి ప్రబోధములలిగించుట ఆధికారులకు కష్టముగనుండెను. ఈయనకు కోపమున శిక్షింపఁబడినట్లు తెలియనేలేదు. కేసుల కాంటిముారి. విచారణమునకుగాని, ఆశ్రితసంరక్షణమునకు గాని, దేశహితైకకార్యముల విజయమునకుగాని కల్లను బలమవడు గాదు. సభలలో మాటలాడినను అతని కాలతస్యభావము, సమతయే ప్రతిస్పందించుచుండును. ఇట్టివారు మాటలాడుటవలన, కాంటికి భంగము గలుగునని పేలూరులో 144వ శిక్షాసంస్థకు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుచేసెను. సహజముగ ఉత్తరపులను ఆదరించెడి స్వభావముగల ఆచార్యులగారికిగూడ యీయుత్తరువు ఆశ్చర్యముగను, అత్యంతాశ్చర్యమునకు భంగముగను కన్పించెను. అంతకుపూర్వమే పలువురి కిట్లుమును షిక్కిరించి కారాగృహమునకు శిక్షింపబడిరి. వాయవ్యముగ నుండువారే యీ ప్రవర్తనలను సహించి స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయిన నెట్లుండు నుకీ అందువలన, రాజగోపాలాచారిగారు రాయలత్తరువును షిక్కిరించి యుపన్యాసము గావించుటయు మూడునూపలు పేలూరుచేజులలో ప్రభుత్వమువారి యతిధిగ నుండుటయు తట్టిందెను. కారాగృహమునందు ఆచార్యుల గారు తమదైన యాధునమును న్రాసి దేశములకు బుడయోగపడగలదను నుద్దేశ్యముతో ముద్రింపించిరి.*

జెయిలునగా, కొన్ని మాసముల క్రిందటివరకు, ప్రజలకు ఒక సామాన్యతముకరే తోచుచుండెను. జెయిలుసేవలను అట్లే తలంచుచుండెదవారు. ఆచార్యుల గారు ప్రవేశించినపుడు ఒక ముసలి దేవుర్రుకొని జెయిలును “అయ్యా, తమవోటిగొన్నవారెందులకిచ్చిటికవచ్చెను? ఇది దుర్మార్గులకును, కేణ్దులకును మాత్రమే యుద్దేశింపబడినదని ప్రశ్నించెను. దుర్మార్గులకును సేరకులకును నుద్దేశింపబడిన కారాగృహమే యీ కేసులకు నేడు పవిత్రస్థానమై వెలయుచున్నది. పవిత్రస్థానముగ భావింపబడుట చేతనే, మనవారు స్వయముగ నన్నియమోనుచున్నార. జెయిలులో బ్రవేశించినతరువాత గాంధీమహాత్ముని మొదలు ఒక దినము కిక్కిబొందెడి ప్రచారకుడువరకు జెయిలునిబంధనలను సహించి అది కాలకులకు సంకలములు గలిగింపక మెలగుచున్నారు. అట్లుండెను. జెయిలుఅధికారులు తమస్వభావమును మానలేదు. గొప్పవారైనను, బుట్టిగిడులలో నుంచి వానికి తాళము వేయదురు. ఆచార్యులగారిని మొదటిదినమే ఒకగదిలో నుంచి తాళము వేరిరి. కాని యీ యాకాలతవాసమే ఆయనకు సుఖ ప్రదముగ నుండెను. “దేశమంతయు ఒక జెయిలు. మేమొక చిన్నగదిలో నున్నాము. బయట నుండువారు యజమానుడు వదలి వెట్టిన కుక్కలవలె నున్నారు. మేము ఇనుపశిలలలో నుండెడి పులులవలె నున్నాము” అను అయ్యతలంపు. ఆచార్యులగారికి అనేకులతో పరిచయము గలిగెను. ఆంధ్రులకై శ్రమము, కార్యతత్పరతను వారు మెచ్చిరి. మొదట కొలదిదినములు బెంటరిగ నుండినను తరువాత క్రమక్రమముగ నితరులతో సంప్రదించు నవకాళము గలిగెను. హిరసింగు నొక నిర్బంధితుడు ఆచార్యులగారికి

పరిచయపడెయ్యెను. మొదట సింగుకు 4 లక్షల రూపాయల ఆస్తియుండెను. అందులో సభికభాగమును ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనముజేసికొనిరి. మిగిలినసామగ్గిను వైవాహిక తీసికొనిరి. యుద్ధసారంభమైనపు డాతడు హంకాంగనం దుండెను. అతడు పని తినమునుండి కర్తవ్యము చేయుచుండెను. అక్కడనుండి కెడల గొట్టిరి. నెమ్మదిగ బంకాంగు, సింగపూరులమీదుగా పయనమై పంజాబులోని తన స్వగ్రామము చేరెను. అతనిని పట్టుకొని రాజ (ద్రావాపు) కుట్రచేయుక్రింద యావజ్జీవితము విధించిరి. అతడు హాజరై యెయిలునుండి తప్పించుకొనెను. మరల పట్టుకొని జెయిలులోనుంచిరి. అతడు ఆదనంపత్తరములు నూర్చుని చూడనేలేదు. అయినను, అతడు సుఖముగ నుండెను. జెయిలే తన యిల్లని సింగు ఆచార్యులగారితో చెప్పెను. వీరువురుకును “అహింస”నుగూర్చి చర్చ జరుగుచుండెను. ఏదేశమునకు గాని అహింసవలన, స్వాతంత్ర్యమురాదని సింగు తలచువాడు వాదించెను. ఆచార్యులుగారు అహింసామాహాత్మ్యమును బోధించి సింగును మరికొందరు నెనుకటి “విప్లవకారుల”ను సమాధాన ప్రదపరిరి. బయట నిరాకరణోద్యమమునందు పాల్గొనినందులకు జెయిలుకు ప్రవేశించి, జెయిలులోపల, అధికారులు వెట్టు హింసల కల లానుగావలెనని యీ నేకులు తలంచుచుండురు. పేలూరు జెయిలులోను, ఇట్టి నిర్బంధితులు కొందరుండెరి. వారి నందఱను చేర్చి ఆచార్యులుగారు కక్షికిరించి మహాత్ముని యాదేశమును బోధించెదవారు. జెయిలు నిబంధనలను సరిపెప్పించిరి. ని కొందరును, గౌరవభూలను సయ్యము, సుంకలలు చేయుటయే గాక, మలమూర్తి వికర్మల చేర్చిదిన ముంతలను కుళభము చేసి కొనవలసివట్టును విధించెరు. ఇది అత్యగౌరవమునకు భంగకరము నుండును. పేలూరులో సీపర్థి సవలంబించుట లేదని కొందరు తిరుగబడిరి. ఆచార్యులుగారు నెమ్మదిగ వారినిందరదులకొడ బరచిరి. మహాత్ముడు హుస్సేను నొకతోడినిర్బంధితుడు ఆచార్యులగారి కొక చిన్నికథను జెప్పెను. ఒక బ్రిటిషు ఉద్యోగి బహుమారుడు కొడుకులకు నటిక ఆటలను తెచ్చి బహుమారు నుకు బహుమతిగ నీతుగా పాదుషా చిరునవ్వు నజ్జెను. నొకరులు ఆ నిర్బంధితుడగు పాదుషాను వీల నన్నితరీర తరువాత కొంతసేపటి కడుగగా, వాకు బాధ కలిగించుటయే విశిధి యుద్దేశ్యము. అందువలన నేను దిశ్భుజును చూసినవో, అతని యుద్దేశ్యము నెఱవేరుటకు నేను సాయపడినవాడ నగుదునని పాదుషా ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. పాదుషా చిరునవ్వు నవ్వికొంటు, అధికారులు బాధ వెట్టుకొంటియు, మనమును ఉత్సాహముతో వానిని భరించుచు, ఆపందము చెందుచుండవలెనని ఆచార్యుల గారి యభిప్రాయము. “మనము స్వయముగ నరించుచు జెయిలుకు వచ్చితిమి. మనల సభికాకులు తట్టినను, పరిభవించినను, హింసించినను, అకలికక్షణము నంతను ఓర్పుతో సహింపవలెను. మనమే జెయిలు అధికారులు గ నుండి; ఈ కార్యములను జేసెడివారమే. మనము అధికారులను దయతో చూడుమని యడుగగూడదు. ఒకప్పుడు దయతో చూచిన, ఆయుత్తరక్షణమే వారు కండెట్టజేసి జెదరించుటయు తలచింపను.”

జెయిలులో నొంటరిగ నుండునపుడు, నిర్బంధితులకు తన బంధువుల విషయము, భార్యపుత్రుల విషయము జ్ఞప్తికి వచ్చుట సహజము. రాజగోపాలాచారిగారికిని ఈయనభవము కన్పించెదవారు. జెయిలుకు వెళ్లుటవలన, రాజగోపాలాచారిగారు విడ్డూరు చదువునలి వెట్టియుండురు. వారు ఏ విధముగ జీవనము చేయుదురా, అస్తిశిక్షణయి యీ నేకులకు కుప్పించు చుండును. కాని యాయాలోచనవలన, బాధ మేమున్నది? అట్టియూహలు పొడమినపుడు “అత్యవసరము”యే యుత్తమ ముక కార్యమని ఆచార్యులుగారు తలంచుచున్నాను. సంగీతమును అసమయమునకు తగియుండును. జెయిలుకు వెళ్లువారు సంగీతమునందు జ్ఞానముగలిగియో, లేక కనుంచి పాటలు పాడగలవారునో నుండుట యుపయోగకరము. సంగీతమునుండు ఎట్టియూలోచనయైనను మునిగిపోవును. జెయిలుకు వెళ్లునపుడు కొందరు పుస్తకములను అపరిమితముగ తీసికొని వెళ్లుదురు. కొందరు వెళ్లినతరువాతనైనను మరల వెట్టింపుకొందురు. పుస్తకములను చదువుటవలన, నష్టమేమియులేదు. కాని లాభమున ప్రస్తుతము విశేషముగ కన్పింపదు. “ఇంకను పొందజ్యము సుపాదించుకొనిన, నేమిలాభము? సామాన్యరూపి భునికలగాక, గొప్పపండితుడవై చతువు. అంతయుకాని, ఆ పొందజ్యము బయట సాహాయ పడుటకు నీకుపయోగపడదు. నీ ప్రవర్తనమును మార్చుకొనుటకును సాయపడదు. పుస్తకము చదువుచున్నానని గర్వపడుచువేగాని మరేమి? అంతకన్నను, ప్రయోజనకరమగు పని నేడైన చేయవచ్చు”నని ప్రతివారిని అనుభవమువలన తోచగలదు. గ్రంథపఠనమును మించిన పని యేదో, ఆచార్యులుగారు చెప్పియున్నారు. అదియే రాటము. ఆచార్యులుగారు దుర్బలులైనను, ఉబ్బస వ్యాధిచే పీడింపబడుచుండినను, ప్రతిదినమును నూలుచు గుడుచుండిరి. చేతులు నొప్పిపుట్టినపుడో, ఉబ్బసము వచ్చినపుడో, అప్పుడప్పుడు గ్రంథపఠనము నేయుచుండెను. ఆచార్యులుగారికి గాంధీమహాత్ముడొకయుత్తరము వ్రాసెను. ఆయుత్తరమునందు రాజగోపాలాచారిగారు తన యుత్తరమున యొసగబడెను. “మీరు (వాసిన యుత్తరమును

చూచి యానందించిరి. వార్తాపత్రికలు లేనందువలన, మీకు కొంత యేమియు గలుగదు. మీరు రాటమును త్రిప్పుచుండుటయు, రామాణమును పఠించుటయు విని యానందింపవలసినదైతిని.....మీరు తునిక తగ్గగూడదు. మన ఆంధరలో నే నేతెన్నున తునిక కలవాడ నని యనుకొనుచుంటిని. కాని మీరు నాకంటే 10 పానులు తగ్గినన్నోడించుచున్నారే! మీరు కావలసినంతపాట నిచ్చుచున్నారని తలంచెను. నేకు కొన్ని విషయముల నిర్ణయించెను. కావలసినంతపాట, కావలసినన్ని రసముగల పండ్లు-కమలాలు- వ్రాత-వొరక నేని, మియున్నవను లిగెను. మితునిక హచ్చును. దేవదాసు అలసోబాడులో నున్నాడు. కృష్ణదాసు, రామదాసు వాటిగూడ నున్నారు. ఏకాంతవాసము లభించినది మిగిలినకే గాదు. నుండవలసిన ఆశ్రయమునందు మానవ్రతములూని యున్నాడు. అతను చదివినది, జాప్తి, అలోచించినది తక్కువ. అతని మానమే అతనికి లాభించును. ఇట్లు, మో. క. గాంధీ.”

ఆచార్యులగారు స్వనివయమై జెయిలు అధికారులకు విన్నపముల గావించుకొనలేదు. అయినను, తోడినిర్బంధితుల కష్టములను తనకష్టములనుగనే భావించెను. జెయిలులో ఒక గది మోటుకార్యములలో ముఖ్యముగ ఉరితిపెడి విధానమును ఆచార్యులుగారు మిక్కిలి యేరగించుచున్నారు. “ఉరి తీయించువారికి ముందుగ చెప్పరు. అతని నెప్పుడు ఉరితీయుదురో, అతనికి తెలియనేలేదు. వారములకొలది నుంచుదురు. వైకారము అప్పిలు, స్థానిక, భారతప్రభుత్వముల కర్జీలు కొంతకాలము పట్టును. మొదట నే జరిగినవో, మనస్సునందు మార్పు గలుగును అట్లుగాక, వైవానివలన కాలముగడచును మరవిషయమును అలోచింపక, వైసప్రార్థన సలుపకయుండ, ఒకఉడడు మాతనిని తటాలన కాలసేతులకట్టి తలపై నొకటోపి యుంచి పీటపై నుంచి తటాలములో ఉరితీయుదురు. అనేకమారులు బంధువులకు గూడ తెలియు. కేసును తీసికొనుటకైనను రాదు. దిక్కులేని కేసుని నిర్ణయించి వైద్యకళాశాల కొరలకై పంపివేయుదురు. నిరంకుశాధికారులకు మరవిషయములే? ప్రార్థనలే?” ఆచార్యులుగారు జెయిలులో నుండ, ఇట్టి ఉరితీయలు కొన్ని జరిగెను. ఉరితీయువారికి సామాన్యముగ వారు కోయ ఆహారము నిచ్చిన బాగుగ నుండును. ఒకడు కోర్టు తీర్పుపై అప్పిలునైనను చేయలేదు. మరణమునకు సిద్ధముగ నుండెను. వరిశున్నము కావలెనని అతడెడలెను. కాని అధికారులు సందేహించిరి. అట్లు అడిగిన యాహారమును నిరాకరించుట ఇది చాల అక్రమమని ఆచార్యులుగారు ఆక్షేపించిరి.

ఆచార్యులుగారు జెయిలునందు స్వయముగ నెట్టిబాధలకునులోనుగారేదు. అనారోగ్యమువలన వైద్యుడు వచ్చి చూచుచుండెను. కాని యితరుల కష్టములను మాత్రము ఆయన గమనించుచు, తోడి నిర్బంధితులకు సామాధూతిపలకులను, జెయిలు ఉద్యోగులకు హితవాక్యములను బలపరుచు, వీరులతో, వైద్యవంతులతో, నెమ్మదిగ మూడుమాసములు గడపిరి. మార్చి 20 వ తేదీని విడుదలయై అప్పటికి పూర్వమే, మహాత్ముని నిర్బంధ వార్త ఆయనకు తెలిసియుండెను. తన నాయకుడును, తోడి నేపీ హితులును బయట తేక తానమాత్రము బయట నుండుటకన్న, జెయిలులోనే మరి కొంతకాల ముండనిచ్చిననే బాగుగ నుండునని ఆచార్యులుగారు తలంచిరి. కాని ఆయనకు నిరుత్సాహ ముదయింపలేదు.

కారాగృహమునందలి కష్టములు కష్టములే గావనియు, కారాగృహనుభవము క్రమశిక్షణను నొసంగుననియు ఆచార్యులగారి నిశ్చితాభిప్రాయము. చివరదినము ఆచార్యులగారికి జెయిలును నదలి వెట్టుటకు కష్టముగ దోచెను. “ఈ జెయిలునందు కాలముగడపుట కిదియే చిరదినము. తోడి గాజి మిర్బంధితులు ఇతర నేరకులు, శిక్షితు లగు వార్డులు, ఓవర్సీయరులు, ఇన్ అవార్డులు, జెయిలు ఉద్యోగులు, వీరు వారసనల, అందఱును చాల దయ, ప్రేమ, పశ్చాత్తాపము గలిగి ప్రవర్తించిరి. అందువలన వీరిని విడనాడి వెడలుట దుస్సహముగ నుండెను.”

మామరింబెండెంట్లు ఆచార్యులగారిలో ద్వారమువరకు వచ్చి జెయిలు బయటనుండి బాగుగ నున్నట్లుండ లేదా యని యడిగెను. “బాగుగ నున్నది. లోపలనైనను ఇతరులు తలంచునంత అసహ్యముగ నుండలే” దని ఆచార్యులగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఆచార్యులగారి తోడిసహవాసమువలన, పేలూరు నిర్బంధితుల ప్రవర్తనయందు మార్పుగలిగెను. అహింసాసిద్ధాంతము మరింత బోధపడెను. ఆచార్యులగారి కారాగృహనుభవము భారతీయుల కెల్లరకును ఆదర్శప్రాయమై యుండగలదు.

* [స్వరాజ్యపత్రికా కార్యాలయము (బాడ్వే, మదరాసు, వెల లడాలు 8).]

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షలు

(1922 ఫిబ్రవరి 18, 19, 20 తేదీల జరుపబడినవి)

ఫలితములు - ఉత్తీర్ణులు

Table with 3 columns: పేరు (Name), ఉత్తీర్ణము (Passed), వివరములు (Remarks). It lists names of students who passed the examination, such as మధిర యజ్ఞన్నగారు, తటపర్తి హనుమంతరావుగారు, etc.

శ్రీమాన్ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమూచార్యులు విద్యాపీఠ మంత్రి.

నీచుడు-మహాత్ముడు

[హిందూ పత్రిక]

నీచప్రవృత్తి గల మానవులకు ప్రపంచమునందు ముఖ్యము కొందరున్నట్లే స్ఫురింపదు. అహతికి అసరసపుటూహాలు బాగా ముచుండుట సహజము. ప్రజానందంబట్టె యోగ్యుడని ప్రసిద్ధి చెందినవాని నట్టి క్షుద్రుడు మోసగాడనియు కపటోపాయముల బన్చుటయు దారి తోసనాడనియు వ్యవహరించును. సగ్ మైకేలు ఓడ్యయరు పౌత్రచారిక్రము నెరింగినవారి కెవరును గాంధీమహాత్మునివంటి మానవునిగూర్చి అడుగు తెలిపెడియభిప్రాయము తెట్టినా యని నిరీక్షింపవలసరములేదు. ఓడ్యయరు యభిప్రాయము లపూర్వములు. మరియొకరి కట్టిని స్ఫురించుననియు గావు. ఆతడు మరల కొత్తగ వ్రాసిన రాజకీయగ్రంథమున అతని స్వభావమును మరియొకమారు చాటుచున్నది. దొంగల నీతి సిద్ధాంతములను, శ్రాత్తరకపు సత్యమార్గములతో గూడి గాఢి మృత్యుముల నైనను కరిగింప గలిగి నట్టిదిగను నున్నది. ఈమధ్య లండను నందలి మధ్యాసియా సంఘమునందు జరిగిన భాషా సభ వాలంటిను ఛిరాలు గాంధీని గూర్చి యుపన్యాసించెను. సర్. మైకేలు ఛిరాలు అభిప్రాయములతో "కేకీ భ విం ప క ఇంగ్లీషుమెన్ పత్రిక విలేజుకుడు వ్రాసినటుల "సభ్యులు కరతాళధ్వనులు గావించుచుండ, గాంధీ తెలివిగల కపట స్వభావు"డని వర్ణించెను. ఒకవరిపు దేశభక్తుడు కొన్ని మానములు భారతమునందు కాలముగ గడపి ఇంగ్లాండుకు వెళ్ళితరువాత తనతో నీక్రిందివిధముగ చెప్పినట్లు సర్ ఓడ్యయరు పలికెను: "భారతమునకు వెళ్లుటకు పూర్వము:కు గాంధీనిగూర్చి నాకు చాలమంచి యభిప్రాయముండెను. ఆతనిని నాకును ఎక్కువపరిచయముగలుగుట తటస్థించెను. అతనిని బాగుగ కనుగొన గలిగితిని. ఏమి తెలియని వారిని మోసముచేయుటలో ఆతడు గొప్పమేధావి. సర్ మైకేలు "అలిసోదరుల వంటివారి బద్ధవైరము నైనను నచ్చుకచ్చును గాని మనస్సులో వారిత కాభిప్రాయములు గలిగి బయటకు కొంతనికొరువారితల నటించెడి గాంధీవంటివారిని నచ్చురా"డని యనెను. ఆతని యుపన్యాస మను వినవలెంచిన యల్లులు హాస్తించి యుండుటయు మాకు వింతక కన్పట్టుటలేదు. గ్రెడ్డివారిని గ్రెడ్డివాడు జరుపుటకు నున్నది. ఇదియట్లుండ, సర్. మైకేలుతో నింత స్పష్టముగ కలసి గులాసగుసలా దిన అయిరిపువాడు ఎట్టి వాడుగ నుండు నా యని మేమాలోచించుచుంటిమి. తా ను చూపుచున్న తో కలసి మెలసియుండె నని అతడే స్వయముగ తెలుపుకొనుచున్నాడు. అకడెడో, సర్ మైకేలుమేధావికి తగినవాడుగ నుంపవచ్చును. తేదా సర్ మైకేలు సాహస్యముగ బలుకునట్లే, సమయమున కనుకూలించిన ట్టిమాటలను కల్పించి యుండవచ్చును. సర్. మైకేలు ఈకృతఘ్నుమగు దేశమునుండి దొంగతల కింపమకొని పారిపోయినది మొదలు, అతనినందరుబోతుకము నెవని ఆశ్చర్యముననింపుటలేదు. కాని ఆసీయని ప్రలాపము ఇంగ్లీషు ప్రజాభిప్రాయమువై కొంతమార్పు కలిగించిన కలిగింపవచ్చును. కూలివాడుతాను పుచ్చుకొనుకూలికి దండుగ నుండుటలేదు. ఈవిశ్వస నీయుడగు సేవకుడు ఫించను పుచ్చుకొని కృతఘ్నునివలె మారకయొండక రెండు దేశములకును గల సంఘర్షణ నింకను నానీచేయుటకు నిరంకరకృషి సలుపుచున్నాడు. భారతదేశపు ఉత్తమాత్రిమునివై మన్న గొట్టుటలో, ఆతడు సామ్రాజ్యమునకు విఘ్న నింకను తెచ్చిపెట్టుచున్నాడు.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి ఆన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన ఆంధ్ర గంధము లన్నియు ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి ఆన్డ్ కంపెని వారిచే విక్రయింపబడును. నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు. క్యాటలాగు ఉచితము

శ్రీత్యాగరాజ హృదయము సంగీతాభిమానులకు అగత్యముగా కావలసిన యొక గ్రంథము. ఇది సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులైన కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారిచే రచియింపబడినది. ఈ పుస్తకము సుమారు 580 పుటలుగల వాలుగు సంపుటములుగా మంచి గ్లెజుకాకిలములో ముద్రింపబడి మేలులైందు చేయబడి యుండునది. 4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4. మొదటి సంపుటము తయారై యున్నది. రెండురూపాయలు ముందుగా మా కంపెనీకి పంపి ఆర్డరును రిజిస్టరు చేస్తూ కొనువారికి ఒక సెట్టు 12 రూపాయల కివ్వబడును. తపోలాభిర్ను ప్రత్యేకము. ఇందలి విషయములు:—మనసీయులగు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యగారిచే రచియింపబడిన కీర్తనములలో 800 కీర్తనములను చక్కబఱచి వానికి అవతారిక, మూలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వర సాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నది. గాన భాగ్యం రెండు సంగీతకాస్త్ర రహస్యములన్నియును స్వరకాళములతో అనేక కీర్తనలును, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవిని పొనుటకై ఈ పత్రములును ఇందు గలవు. దీక్షకు శాగితములో ముద్రితమైంది. మంచి గ్లెజు కాకిలములలో ముద్రితమై మేలులైందు చేయబడినది. వెల రూ. 7—0—0. (147) ఎమ్. ఆది కంపెనీ, ఎన్.ప్లనేడు, మద్రాసు.

అతి మూత్ర వ్యాధికి తగిన ఔషధము తమవద్ద నున్నట్లు అనేకులు ప్రచురించుచున్నారు గాని, సంపూర్ణముగా వ్యాధిని రూపుమాపునట్టి ఔషధ మిదివర కెవ్వరును కనిపెట్టి యుండలేదు. గాన నమ్మకమైన ఔషధము అతిమూత్ర వ్యాధికి తమవద్ద గలదని ప్రచురణచేయుట గొప్ప పొరబాటు. మేము తయారుచేసిన ఆంటి-గ్లైకోసూరియా యనెడి ఔషధమును సేవించుటచే తప్పక గుణము గలుగును. ప్రతిబుడ్డి చుట్టును చుట్టియుండు కాగితమునందు మందు సేవించినవలసిన విధము, పత్యపానములు గలవు. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 4—8—0. బుడ్డి 1-కి రూ. 4—8—0.

డబ్ల్యు. స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంట్యురోడ్డు, మదరాసు W. E. Smith & Co., Ltd, Mount Road Madras.

పురాణోపాసనా సంగ్రహము ఇహపరముల విషయములు 840 ప్రధానాంశముల గురించి 18 పురాణములు, ఇతిహాసములు, భగవద్గీత మొదలగు గ్రంథములనుండి ఓపికచేసి ఎత్తి వ్రాయబడినది:— వెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 1-8-0 బుక్కుపట్టణం తిరుమల వెంకటాచార్యులు ఈ. రంగారావులు. పాతిరామన్న పేట, మచిలీపట్నం. (కృష్ణా డిస్ట్రిబ్టర్)

అమృతంజనము తలనెవ్వలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏదేదమైన నెవ్వలను కూడా మా అమృతంజనము వాగినంతి మృతమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు అమృతంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

సర్వరావుపేట

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

జూలై 18:— శ్రీ గవర్నరుగారి ఆంధ్రప్రదేశ్ పరిపాలన విషయమై యూనైటెడ్ కేంజీల ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 12 వ తేదీ రెండవ కాలములో సర్వరావుపేటలో జరిగిన సభలు వ్రాయుచు ముగిసిపోయితిమి. స్వాగత పత్రమునకు గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరములూ వ్రాసి ముగించితిమిగాని తదుపరి జరిగిన సభలు వ్రాయబడియుండలేదు. అవికూడా సమూహపత్రమున బాగుండునని తోచి మీరు వ్రాయుచున్నాను.

“7-1-22 తారీఖు సాయంత్రము 5 - 60 గంటలకు ముగిసిపోయి హైస్కూలులో ముగిసిపోయితిమి. సభ్యుల లాసగిన స్వాగతపత్రమునకు ప్రత్యుత్తరముల నొసగిపెట్టి శ్రీ గవర్నరుగారు సత్కరింపబడిన సభ్యులతోను సర్వరావుపేట యెక్కు జమీందారుల శ్రీ బ్రహ్మ కేంజీల సెలెక్షన్ గాపు బహదూరుగారి కోటకు వెంటాడుతూ వెళ్లిరి. జిల్లా కలెక్టరుగారు జిల్లా పోలీసు సూపరంటెండెంటుగారు తూడా గవర్నరుగారి వెంటనే యుండిరి. కోటలో జమీందారుగారు తమకోర్టు హాలులో (భిల్లాల్ ఖానాలో) వారందరికి స్వాగత మిచ్చిరి. శ్రీ వారి యొక్కయు వారి సతీమణియొక్కయు మెడలపై జమీందారు గారు పూలహారములైచి వారిని అత్తరపన్నీరు తాంబూలాదులతో గౌరవించిరి. అంతట శ్రీ గవర్నరుగారు వారి సతీమణియును కోటలోని పురాతన కట్టడములను వానివైపు వున్న చిత్రకవులను యెక్కువ క్రోధతోనున్న పుత్తానాము తోను చూచి చాలా ఆనందమును పొందినవారై గుంటకాలము అయిన తరువాత రయిలు స్టేషనుకు వెళ్లిరి.”

కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునకు తీలకు స్వరాజ్యనిధి క్రింద నమూనైన జాబితా:— (1-4-22 నుండి 30-6-22 వరకు).

తాడికొండ రామచంద్రరావుగారు 3, తమిళ సేనాపతి నెల్ల నూలు 72, బంగారు రంగరాజుగారు 15, బచ్చు వెంకట రత్నంగారు 25, రేపా వెంకటేశ్వర్లుగారు 25, దివాకర్ల నూర్య నారాయణగారు 21, చాగంటి నుబ్బారావుగారివల్ల నూలు 3, చేతుకపల్లి నల్లనారాయణగారు 1, ఎం. వి. వి. కే రంగారావు గారు 4, ఎన్. గుబ్బాచ్యగారు 1, ముట్నూరి గోపాలరావు గారు 1, కె. శరణ్ గోపాలరావుగారు 1, దేశాభిమాని 1, వెంకట బ్రహ్మయ్యకాశ్రీగారు 1, ఏతేశ్వరపు నుబ్బయ్యకాశ్రీ గారు 1, దువ్వూరి వెంకట్రావుగారు 1, దేశాభిమాని 1, బాబి పేయాజుల భావన్నారాయణగారు 1, పోంకి రామలింగేశ్వర్ల శర్మగారు 3, శరదాదా శేషగిరిరావుగారు 1, కొల్లూరి గోపాలం గారు 1, తాడిపత్రి హనుమానులుగారు 2, లక్కరాజు నుబ్బారావుగారు 10, దాట్ల కృష్ణారాజుగారి వల్ల నూలు 2, వర్మ వాటు రంగరాజుగారు 2, మొత్తం 198.

విలేఖరుడు.

సికింద్రాబాదు

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

అ హింస

జూలై, 18:— పరునాల్లు సంవత్సరములుగ ఆసాధ మాసములో గొప్పగా “అమృతాం” పేర జరుగు నవ్యాంధ్ర ఘోర కార్యంబగు పశుపదనివారణకై సికింద్రాబాదు “ఆర్యసమాజ” ము తరఫున నున్నవర్గ పండితులగు, అదిపూడి సోమనాథరావు గారు పాటుపడుచుండుట జనవిదితము. వై మహానీయుడు మా దురదృష్ట వశాత్తున తమ నివాసము పీఠికాపురంబు, మహారాజా గారి సన్నిధిలోనుండ మాధుర్యకొనబడే చాలానరకు వారికృషిచే, నణగిన అమృతాంపండుగ పేర జరుపు జంతుపద అట్టి మహాను భావుడులేని సమయముజూచుకొని, తలయెత్తి నిచ్చులవిడిగ తన పాపకార్యమును ప్రచారకమచు చుండుటచే, జై నమతా వశం నులు, గొప్పకర్తక శిఖామణులను పరోపకార పారిణులను సకలప్రాణుల ఆర్థస్థుని నాలకించి తనవలె దలంచు శ్రీమాన్ “లాల్” గారు దానకర్తలుగా ప్రసిద్ధిపడిన ప్రేమాన్యురూపు లగు దివాన్ జమాదురు శ్రీ నేటు రాంగోపాలు గారిసహాయ ముచే నాలుగు సంవత్సరముల క్రిందట “జీవరత్నా ప్రచారక” మండలి యను సమాజము స్థాపించి సత్పురుషుల సహాయముతో ప్రతిసంవత్సరము నేలకొలిది భవము వెచ్చించి వై సమాజమునకు సంబంధించి ననేక గ్రంథరాజంబులను అన్ని భాషలలో నన్ను త్రించి వుచితముగా పూరివారలకు ప్రీతితో బంతుచుండుట లోకవిదితము.

అట్టి మహామహుల మైత్రితో కేతబత్తెముల నొసంగి ప్రతినెలకు రెండుమూడు వందల వ్యయమునకులొనై పండితుల సేర్పాటుగావించి ప్రచారము గావించుచుండుట ప్రజలకై గాక ప్రభుత్వము వారలకుగూడ చిరపరిచయమే. ఈమధ్య అట్టి ప్రచారకులను నిష్కారణముగా అడ్డగించుచు లక్షలకొలిది మేకలబలినిచ్చు ఈదినములలోనే లేని సంజేహముతో సర్కారు వారు బోధకులను తొందరపఱచి ఇన్స్ పెక్టరుగారు వై పుద్గ యమును నిరసించుట చాలా అన్యాయము.

వై ప్రచారకులెప్పుడును, మత రాజకీయ విషయములతో నేలాటిజోక్యకలేక, ఆహింసమును, ఆశుభ్రత నివారణమునకు మూలమే, పాటుపడుచుండుట ప్రతివాకిని తెలిసిన విషయమే! అట్టి సార్వజనికాధారమున, పశు హింస ఫలముచే, కాకలిన, పాలుపెంకు దొణకకను, చలికాలమునకు కావలసిన, కంఠి గుడ్డుల దొరకకను, పంటలకెంతో, యువయౌగంబగు ఎరువు లు గూడ లభించక, మానవుల మలమునే యెరువుగా నుపయో గించునంతటి దురవస్థ సంప్రాప్తమైన నిట్టిసమయంబున, గొప్ప పరోపకారబుద్ధితో ప్రాణులరక్షణకై పాటుపడు ప్రచారకులకు తత్తుణమే స్వేచ్ఛ నొసంగ మా ఇన్స్ పెక్టరుగారు నమ్మకము గలవారిద్వారా, బోధకుల భావంబు గమనింప ప్రార్థించు చున్నాను.

ఇదివరకే బోలెడుదొడ్లగుండులు ఉపదేశకులయొక్క అభి ప్రాణముల నెన్నియోనిధముల పరిక్షించియున్నారు. అదియు నుగాక, కొన్ని దిండులకు పూర్వ మునస్సెక్టరుగారు సెలవొసంగినట్లు, పట్టిమగోడ్లలో సెంతమాత్రము ప్రచారము గావించక, నందు, గొండులలోను, ముఖ్యముగా హింసకు, నుత్సాహము జూపు, నిన్ను జాతులవాడలలోనే వైరారు మిక్కిలి పాటుపడు చున్నారు. భిక్షులెవ్వరైన భేదాభిప్రాయము కల్పించినయెడల, రక్షకుల నెల్ల విచారించి, మండలివారివల్ల నెట్టిలాభనష్టములు గలవో యోచించి, ఇట్టిభ్రమణములలో వారి ఉపదేశముల కవకా శంభాసంగినయెడల, జాతునకు సిద్ధపడుచున్న లక్షలకొలిది మేకలలో వేలైనను, విముక్తి జెంది, ఇన్స్ పెక్టరుగారినిన్ని, ప్రభుత్వమువారినిన్ని, ఆశ్చర్యదించగలవు.

విలేఖరుని నుండి

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

యూనియన్ బోర్డు

జూలై 18:— ఈ వత్సరము మా యూనియన్ బోర్డువారు, విద్యాధికులును, ధనాధికులును న్యాయపక్షపాదులును, (వెసి డెంటుగా నుండుటకు దగినవారును నగు మెంబర్లు జనులచే నెన్నుకొనబడిరి. నడదు మెంబర్లలో నొకరగు శ్రీమాన్ సము (చాల భావ్యకారాచార్యులగాని వెసి డెంటుగా నుండు నటులఁ బ్రోత్సహించి యంగీకరింపజేసి యేకగ్రీవముగా (వెసి డెంటుగా నెన్నుకొనిరి.

(వెసి డెంటు పదవి నిధివసించిన శ్రీ భావ్యకారాచార్యులవారు శ్రీ శ్రీ పితాపురము మహారాజావారి యాస్థాన విద్యాంబులు. పరోపకారపారిణులు, వీరియెడలఁ బ్రజలకు భిక్షి విశ్వాసములు మెండు. అట్టి వీరి కీపదవి గౌరవదాయకము కాక పోయినను ప్రజాక్షేమంకరణని చెప్పటలో సతితయొక్క రెండు. పన్నుల విషయమై పలుమారు తిరిగి పరాజితులై దండో పాముచే ధన మార్జించుచుండగా నాచార్యులవారు నేను (వెసి డెంటుగా నున్న పుడుకూడ పన్ను లిచ్చటలో నాలస్యము చేయుచుంటివా యను వచనమాత్రముచే నమూలుచేయుచుండిరి. ఇపుడన్ని దీపములు రాత్రియంతయు వెలుంగుచున్నవి. దీపముల నుఖ్య హెచ్చు చేయబడింది. ఇంకను వృద్ధి చేయబడు నని వినుచున్నాను. వీధులన్నియు పశుభ్రమగా నుంచబడుచున్నవి. దొడ్లు పశుభ్రమగా నుంచబడుచున్నవి. వీధులు నిశ్శబ్దముగా నుంచరించుట కనువుగా నున్నవి. ఇపుడు మెంబర్లు అందఱును తమవార్డులలోని లోపములను గమనించి (వెసి డెంటు గారి (వారములమున నివేదించుచు, నా లోపములను వెంటనే తొలగించుచున్నారు. పశువుల మార్చిట్టుతో (తాగుటకు నీర లేక అల్లలాడుచున్న జనులకు మా యూనియన్ సంఘమువారు నె 1 కి నుమారు 25-లు ఖర్చుపెట్టుచు మంచినీరు పోయించుచున్నందుల కెంతయు సంతసించుచున్నాను. (వెసి డెంటు గారును మెంబర్లును క్రొత్త గదాయని కొలిది మాసములు క్రద్ధ గాఁ బ్రజానుఖము నొనగూర్చుచు గొంత కాలము గడచిన తరువాత విసపు జెంది యుపేక్షింపక గడవు మాడు సంవత్సరములను నీవిధముగాఁ బనియొనగ్గ కలయునని కోరుచున్నాను.

(వెసి డెంటుగారు గ్రామ పారిశుధ్యాధి భారమునంతను మెంబర్లు మాత్రమే కలుగఁజేయక ఆయావీధులయందలి పెద్ద మనుష్యులవైకూడ నా భారము నుండించి వారు తమ యాశయములను విశేషపరుచుట కనునకు పాత్రము నొకదానిని నెన్నుకొనియుండు తగుమనుష్యుల చే ప్రోత్సహించి వారియాశ యముల నరయుచుండుట మంచిదని ప్రోత్సహించుచున్నాను. ఈ పురమునకు మరుగుదొడ్లు తక్కువ. అందువలన పురజనులు చాల చిక్కపడుచున్నారు. కావున యూనియన్ సంఘము (గ్రామము నభివృద్ధిలను స్థలములను సంపాదించి మరుగుదొడ్ల నెన్నుకొనవలెనని విన్నవించుచున్నాను. మఱియు నీపురమునకు మంచినీటి సదుపాయము తక్కువ. లేదనియే చెప్పవచ్చును. కావున చామగోట గోదావరికాలువనుండి నీరుతీసికొనివచ్చి గాని మరియొకవిధముగా గాని వైస్ సిస్టమ్ సేర్పాటుచేసి ప్రజలకు నీటిసదుపాయము కలుగఁజేయఁ గలందులకు నూచించు చున్నాను. శ్రీ ఆచార్యులగారి ముఖ్య కర్తవ్య మిదియే. వీరి యధికారమున నీప్రజోపకారము జరుగనియెడల నింతలో నీ పని సమకూరదని నాతలంపు. దీనికి ధనమవసరము. బోర్డులో దీనికి కలయుధనము లేకపోవుటయును వాస్తవమే. కాని దానకరు లని ప్రసిద్ధి గాంచినట్టియు, నూతనముగ మహారాజునిరదము నంది నట్టియు శ్రీ శ్రీ పీఠికాపురాధికర్యుల కటాక్షములన నా ధన లోపము తీరునని విశ్వసించుచున్నాడను.

వేడుక

సంపూర్ణ జీవితచరిత్రము
బోధనలు; చిత్ర పటములు
క గ్ర:—నంగూరి నుబ్బారావు.
(ప్రస్తుత న్యాయస్థానాధిపతి ఆసనములో న్యాయమూర్తి శ్రీ వేపా రామేశ్వరుగారు పీఠిక వ్రాసిరి.)
కష్టపడి సంపాదించి, ధన వ్యయము చేసి ముద్రించిన చిత్రపటములు వేమన్న వికలవు. వేమన్న స్థలము, కాలము, కులము, కుటుంబము, భాష, కవనము, శిష్యులు, రసవాదము మొదలగు 18 క్లిష్ట కలుగల 230 పుటల గ్రంథము. చిత్రపటపీఠిక, యిండిట్టు సమస్త వికలములు నున్నవి.

శ్రీమదలూపాధ్యాయ వేదం వేంకటరాయ శాస్త్రి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

నల్లూరు, 22-6-22.
“మా రత్నంబు జ్ఞప్తిపూర్వకముగా పంపిన వేమనచరిత్రము నందికొని యందుల విషయముం బరిశీలించితిని. ఆంధ్రకారదను దొడ్డబుణుములోఁ బెట్టితిని. మన భాషలో అరుదైన విషయమున అనల్పమయిన పరిశ్రమను నహించితిని. ఉపలబ్ధము ఇందు కయు ఉపహాసించును అగు నిట్టి విషయములలో కేవల సిద్ధాంతంబే గోచరించుట పుణ్యవశము. అట్టిదో మీరు ఓషికతో ఆరణియరసి నిరూపించిన వృత్తాంతములు మనోహరముగా నున్నవి. మనతేజపు జ్ఞానులలో నెల్ల వేమన పండిత పామర భేద ముక్కల లేక సకల జనులకు తన నూటి నూర్లుచేత ప్రత్యక్షగురుప్రాయుండు. ఇతని నూర్లును కొన్నిటి సేరి యెటుంగని యాంధ్రుఁ డుండఁడు. అట్టివాని చరిత్ర మగుటచే ఈ గ్రంథము ఆంధ్రుల కత్యంతప్రియ మని చెప్పవలయునా?”
(Sd) వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి.

కమలకుటీరము

మైలాపూరు - మదరాసు

పరిశ్రమ విద్య

942

చేతిపనులు శిష్యులనువారికి ఫోటో గ్రాఫరును, ఆంధ్ర పత్రిక ఆర్టిస్టు అయిన ఎన్. గోపాలస్వామి నాయునిచే ననుభవమును బట్టి వ్రాసిన తెనుగు గ్రంథములు. ఇం దనేక ప్రతిమలు పనులుచేయుటిని ఉండుటచే నెట్టివారును నితరుల సహాయములేక నేర్వవచ్చును.

భార్యగ్రహణతంత్రము 1 భాగము:— ఇందు ఫోటోలు తీయువిధము, డెవలపింగు రీటుచింగు పద్ధతులున్నవి. మెల 8 అణాలు డిబీ 2 వ భాగము 1 వ భాగమున అభ్యాసులకు కఠినము లని విడిచిన బ్రామె డెవలార్జి, ప్లాస్టోటైప్ విచిత్ర ఫోటోలు, చేతిగుడ్డలపై ఫోటోత్రేటుట, కంటికి కనబడకయుండి కావలసిన కనబడుటలు జేయు వివిధకళలము లున్నవి. మెల 8 అణాలు.

విద్యార్థులు 1 వ భాగం:— లోహముల జేయుట ముద్రాక్షర సిరాలు, గ్రాతసిరాలు, సబ్బులు, సెంటు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, బెత్, ఎలక్ట్రోమైపు, లైటు గ్లాసు, ఎచ్చింగ్, కొవ్వొత్తులు, అగ్గిపుల్లలు, మనమే చేసికొన శేర్పసు. మెల 8 అ. డిబీ 2 వ భాగం:— ఫోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ కనెక్షనులు, శ్రుతిపెట్టెలు, రకం వారి సబ్బులు, వివిధమైనసెంటు, సిరాలు, పన్నీరు, అత్తరులు, వార్నిషులు, బ్రెండింగుపనులు ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. మెల 8 అణాలు.

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అందు కంపెని, 7, వినాయకమొదటి వీధి, సామలకూడుపేట, మద్రాసు.

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

1. చిరట అసవ: సర్వజ్వరముల తప్పుక బరిహారు విశ్వావధము. సీసా రు 2. రు 1-4-0.
2. మధుమూత్ర భంజిని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, కుక్షనవ్దము, కుసుమగోగముల నిర్మూలము చేయు సుజీవీ సుధ తులం రు 15.
3. సిద్ధ ముకరధ్వజ: ఆకాల జరాప మృత్యుభయముల తొలగించు అమృతకల్పము 15 పా. రు 4.
4. శంకరతైల: కుష్టు చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు ఆనలాశ్రము రు 1.
5. మంత్ర కవచమ్: మహా ఋషిప్రాత్ర సర్వసిద్ధిదాయక మంత్ర వధరసాయనిక ప్రక్రియ. తానేజ 8 అణాలు.

ఈ కెటలాగు ఉచితము. చూచితీరవలెను. ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ, మేనేజింగ్ ప్రొఫ్రయిటరు. (182) మెస్సర్సు, బి. యన్. రావు బ్రదర్సు వాణి ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

ఆంధ్ర నాటకములు

హరిశ్చంద్ర	1-4-0	రుక్మాంగద	1-4-0
రామరాజు	1-4-0	చాందుబీబి	1-4-0
కుశలవ	1-4-0	దాపదీవస్త్రావహరణ	1-4-0
ప్రహళద	1-4-0	పాదుకాపట్టాభిషేకం	1-4-0
ఆంధ్రకృతాగస్త్య	బాల భారతము		0-12-0

ప్రహసనము
అన్యాయధన్యపురి మహిమము 0-3-0
నాచివార్రి 0-3-0
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము:—
యా ఆడ్రెస్సులలో నెవరికైనను వ్రాయుడు.
కె. శత్రుఘ్న రావు,
మద్రాసు ఏజంట్లు:— సివిల్ లైన్సు బల్లారి.
యం. పి. శర్మ అండ్ కంపెని,
(62) పోస్టుబాక్స్ నెం. 287 మద్రాసు

(3081) "కత్తికట్టలు"
తెదకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి.
1-కి రూ 4-కి 0.
దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులతో
కలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు
పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.
వెద్దాపురం (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగాటిక ఆడ్రెసు: "ఇంద్ర నీరు" వెద్దాపురం.

వ్యవసాయము-ఫలవృక్షములు

సఫోటా

సఫోటాచెట్టు, మనదేశములో కొన్నిచోట్ల మాత్రమే వైరు చేయుబడుచున్నది. బొంబాయిలోను, పశ్చిమతీరముందును, కలకత్తాలోను, విశాఖపట్టణములోను, ఆదయాల్లోను విశేషముగా వైరుచేయుబడుచున్నది. బొంబాయి, కలకత్తానగరములలో ద్రవ్యసంతులు ఎక్కువ వెలయుచున్న కొనుటలన పండ్లు, చాలాభాగము, ఆనాగములకు ఎరువుతీ చేయుబడుచున్నది.

సఫోటా పండ్లచెట్టు, పాలపండ్లచెట్టు జాతికి సంబంధించినది. పండ్లు బామపండ్లకంటె పెద్దవిగాను, తోలు గోళమువర్ణముగాను, లోపల కొంచెము పసుపువర్ణముగాను, ఒకటిగాని లేక రెండు నల్లని గింజలు గలిగియుండును. సఫోటాపండు చాల తియ్యగ నుండును.

జాతులు.

వీటిలో మూడునాలుగుజాతు లున్నవి. వీటిలో నొక తానిపండ్లు గుండ్రముగాను, మరియొకదానిని కొంచెము పొడవుగానుండును. కాని యీరెంటిలో పొడవుగానుండు జాతియే ఎక్కువ రుచికరముగా నుండును. ఈజాతికి ఒకవిచిత్రగుణమున్నది. పొడవుపండ్లజాతి చెట్టున కొన్ని నెలలందు గుండ్రని పండ్లు కాయును. కాని గుండ్రని పండ్లజాతి చెట్టు ఎక్కువ పెద్దవియు, ఎక్కువబలమైనవియుగా నుండును.

ఉపవృక్షములు.

మనదేశముందు పండ్లపండ్లమాత్రమే నుపయోగింతురు; కాని మెక్సికోదేశముందు చెట్లనలన జిగురు లభించును.

శీతోష్ణసిద్ధిగతులు

ఉష్ణదేశములందంతటను వృద్ధికి వచ్చును. కాని సముద్ర తీరముందును సముద్రతీరమునకు 10 మైళ్లలోపలను బాగుగ పెరుగును. దానిమ్మ చెట్టు వలె నే దీనికిని మిగత ఫలవృక్షముల కంటె నెక్కువసూర్యశక్తి యుండవలెను. కా బట్టి నీడయుండే ప్రదేశములలో ఎక్కువ బాగుగ పెరుగును. సముద్రమునకు చాలదూరముండుండే ప్రదేశములలోను సముద్ర తలము నకంటె 2000 మొదలు 2500 అడుగుల ఎత్తుకువెగా నుండే ప్రదేశములలోను సఫోటాచెట్టు పెరుగునుగాని ఫలించవు. పూర్వా, కడప మొదలయినచోట్లలోగాని నీలగిరి కొండలమీదగాని యీచెట్టు ఫలించవు. అంతేగాక, ఆసముద్రతీరమునకు దూరము గాలించెడి పండ్లకంటె సముద్రమునకు సమీపమున ఫలించెడి పండ్లరంగు ఎక్కువబాగుగా నుండుట వలన ఎక్కువ వెలకు అమ్మబడుచున్నది.

ప్రదేశము

ప్రతిఫలవృక్షమునకును, ముఖ్యముగా, సఫోటాచెట్టుకును దానిమ్మచెట్టుకును, బహిరంగముగాను మెరకగా నుండు ప్రదేశములు శ్రేష్ఠమైనవి. చెట్టు చిన్నదిగా నుండునప్పుడు కొంచెము నీడయావశ్యకమైనను, పెద్దవియైనతరువాత నీడ కొంచెమైన నుండకూడదు.

నీలము

ఎట్ట గజములును, ఇసుకగజములును సఫోటాకు శ్రేష్ఠతమమైనవి. కాని నల్ల నీలలలోను బంక నీలలలోను యీవృక్షములు పెరుగును. నీరు నిలుపుకొనెడి నీలలలో కంటె నీరు నిలుపుకొలేని నీలలలో బాగుగవృద్ధికివచ్చును. చెట్టును నాటుటకు ముందు, క్రింది నీల ఏ లో గు న నున్నది. తెలిసికొనవలెను. వైసేల రెండడుగుల లోతురకు సఫోటాచెట్టు మపయోగవధున వైనను, క్రిందినీల విశేష బంక పారుగాను, గట్టిగాను రాళ్లు మొదలయినవి గలిగియుండినయెడల, వేళ్ళు వ్యాపించజాలక పోవుటచేత, మొదటి మూడు నాలుగు సంవత్సరములు బాగుగనెరిగినను అటుతరువాత పెరుగక ఆటలు పనుపురంగునకు మారి, రాలి, చెట్టునశించును. కాబట్టి వేళ్ళువ్యాపించుటకును, నీరు ధారకముగా క్రిందికి పోవుటకును కొంచెము గరుపగా క్రిందినీలయుండవలెను. లేనియెడల ద్రవ్యమున కష్టమును వృధాయగును.

ఫలవృక్షములకు జలనిర్గమము ఎంతముఖ్యమైనదియు, ఎరువులను ఎప్పుడు ఎంతెంతవేయవలసినదియు, అట్లు ఏలాగుకట్టవదియు, ఎన్నివిధములకట్టవదియు. నీరు ఎప్పుడు కట్టవలసినదియు, వైసేలను మళ్లించుట ఎంత ముఖ్యమైనదియు, చెట్టును ఎప్పుడు నాటవలసినదియు, వివిధముగా నాటవలసినదియు, మొదలయిన విషయములను రెండవ, మూడవ, నాలుగవ వ్యాసములలో పూర్తిగా వ్రాసియుంటిమి. అలాగే సఫోటాకును చేయవలెను. మహున లేక ఇమ్మి మొక్కలకు సఫోటాకును అంటుకట్టుదురు! బాగాంతురమును సహితము దానికి కట్టవచ్చును.

చీడపురుగులు-వ్యాధులు

సఫోటాకు సాధారణముగా వ్యాధులుగాని చీడపురుగులుగాని యుండవు. కొన్ని సమయములందు ఎట్టగానుండే చిన్న పురుగు కొమ్మలలో రంధ్రము చేయును. అయితే గులభముగా దానికి కనిపెట్టవచ్చును. స్వల్ప ఇనుపతీగను రంధ్రములోనికి చొప్పించి బయటలాగియెడల ఆతీగమీద, రక్తమువంటి రంగుం దినయెడల పురుగుచచ్చినదని తీగ్గానియు కొనవచ్చును. రంధ్రము తీగ్గనగా యుండక వంకరలు తిరిగిన యెడల చంపుట కష్టముగా నుండవచ్చును. ఏలైనను ఫీనెలును నీటిలో కలిపి రంధ్రములోనికిపెచ్చికొనుట గట్టిగా కొట్టినయెడల ఆనీటివలన పురుగు చచ్చిపోవును. నాలుగుదినముల లోలో ఫీనెలు నీటిని సివికారు కొట్టిన యెడల పురుగు చావక తప్పదు. అటుతరువాత రంధ్రమునకు కొంచెము తారుపూయవలెను.

ఎప్పుడైనా యొకప్పుడు చెట్టుబోవె మీదగాని కొమ్మ మీదగాని కణతిలేక ముడి ఏర్పడినయెడల దానిని వెంటనే కొనివేయవలెను. కొనివేయుటలో మంచిభాగమువర కతీరా నముగా కొనిపారవేయవలెను. ముడిని గులభముగా తెలిసికోవచ్చును. ఉంగరములవలె యుగ్రగ నుండును. కాబట్టి ఆ భాగ మంతయును గులభముగా తెలియును. లేనియెడల ముడి దగ్గర నుండి వేళ్ళు మొలచును. కొనిన తరువాత ఫీనెలురాచిన యెడల గాయము మానిపోవును. కొన్ని నెలలలో తేలయాకులకు ఒక విధమైన వ్యాధివచ్చును. కాని ఇది చెట్టును బాధపెట్టుటలేదు.

అట్లుకట్టుటకు ముందు ఏచెట్టున అమితముగా ఫలితము లభించుచున్నదో చూచి అట్టిచెట్టును మాత్రమే అట్లుకట్టుచు వాటివల్లవృద్ధి తెచ్చిన యెడల తోటయంతయు ఒకేవంక మునకు సంబంధించియుండుట వలన అన్నియు లిల్లిచెట్టువలెనే ఫలించును. అందువలన లాభము ఎక్కువగా నుండును. చెట్టుఫలితమును యాలోచింపక చేసిన యెడల అట్లు రాశిగా నుండుట వలన కొన్ని చెట్టుమాత్రమే బాగుగ ఫలించువేకాని అన్నియు లాభకారిగా నుండవు. సర్వాపురములో నొక తోటలో కొన్ని సఫోటాచెట్టును చూచితిని. అన్నియు కలకత్తా నుండి వచ్చినవే. ఒకచెట్టున కుండినన్ని పండ్లు మిగత పది చెట్టుకు కలసి యుండవు. కాబట్టి జాగ్రత్తగా చూచి తేవలెను. ఈ విషయములో ఆదయాల్లోని జర్నానాలాగారు చేసినది వ్రాసెదను. వాడ బొంబాయిలో ఫలవృక్షముల తోటను కలిగి యుండిరి. ఈ వృత్తియందు గొప్ప నిపుణులు. వారు ఆదయాల్లో రాకముందు బొంబాయి తోటలలో విశేషముగా ఫలించుచుండే యొకసఫోటాచెట్టును చూచియుండిరి. ఆదయాల్లో గాగానే ఆనీలయు, సముద్రతీర సమీపమును సఫోటాకు శ్రేష్ఠమనితలంచి, బొంబాయికివెళ్ళి తానుచూచి యుండినచెట్టుకు అట్లుకట్టుకొని ఒక్కొక్క యంటుకు ఎనిమిది రూపాయలు యచ్చికెచ్చిరి. అంతవెలవెట్టి నందుకు ఇతరులు పరిహసించిరి. ఆయంట్లు ఆశ్చర్యవశ్చిరముల చెట్టు అయినవి. ఒక్కొక్కచెట్టువలన ప్రస్తుతము రు 10 వంతు లభించుచున్నది. ఇక నాలుగు సంవత్సరములలోగా చెట్టు ఒకటికి రు 80 లభించునని తెలియుచున్నది. ఈచెట్టుకు అట్లుకట్టి పదియొకరముల తోట చేయుచున్నాడు. ఇతరులు అట్లు 1-కి 10-0-0 యిచ్చెదర ననినను అమ్ముటలేదు. తన పదియొకరముల తోటయంతటికి అట్లుకు వాటిని తరువాత మాత్రమే యివరుల కమ్మునట. వ్యవసాయకుండు శాస్త్రజ్ఞానమును సమానముగా యుండుటవలననే ఆయన అంత నిపుణుడగా పనిచేయుచున్నాడు. సఫోటాకుగురించి మద్రాసు రాజధానిలో వారియంత తెలివకలవాడు లేరని కలంచెద. సఫోటా తోటలు వేసికొన దలచినవారు వాతతోటను చూచి, వారిసలహాను పుచ్చుకొనుట మంచిది.

దరిశి చెంచయ్య.

ప్రకటన
కురుక్షేత్రసంగ్రామము.
1922-23 సరి ఇంటర్మీడియేటును పరీక్ష గ్రంథము
ఇందు బాండ్పులకు రాజ్యాధికారము లేమి నిర్ణయంప
బడినది. మెల రు 1-0-0.
శంబుకవధ (నాటకము)
(ఉత్తరరామచరిత్ర)
రామాయణమువై నర్తకపురుషుడు విమర్శనము.
ముప్పది పుటల పీఠిక.
రామాయణ యుద్ధకాలము నిర్ణయంపబడినది. వెళ్ళు
నూకనాంకములు సవిమర్శకముగా డెబుబబడినవి. రామా
యణకథ నెఱిగినవా రెల్ల జనువడగినది. మెల 0-12-0.
వలయువారు: రైతు వెన్, మారిస్ పేట, తెనాలి.
(గుంటూరుజిల్లా)

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాలా ప్రసిద్ధి చెందినది. ఔషధము గా నేరయూ మొదలగు అన్ని విధములైన ములకు గ్యాంగ్రేట్ గా చెప్పబడినది. ఇది నువ్వులను బలములకలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మోతాదు నేనించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒకసేపామందు తెప్పించుకొని నేనించినపిదప రోగులకే అనుభవముచూపిన గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి రు 8-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే. [8458] ఈ త్రవములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యున్నవి.

D. Polines & Co.
Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane
Calcutta.

అగత్యోహము

రు 116 లు బహుమానము

తీయ, దగ్గు, ఒండుపు, ఉప్పునము, మొదలగు క్షేమ్య వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తీయరొగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పర్యవసరము, వారంగోజులలోనే చాలా భాగము దీనికణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాత్రం పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సుపహు చందకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం
(213) కొత్తపేట ప్రోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

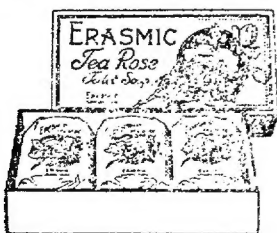
తెనుగు కాలికో బైందు

సివిల్ ప్రాశీదరు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రాశీదరు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీసల్ కోడ్	3	0	0
తతకరత్నావళి (క్లెజు)	2	0	0
సుమతీశతకము	0	2	0
వేమనరత్నములు	0	2	0
శృంగార రత్నశతకము	0	3	0
వేణుగోపాలశతకము	0	3	0
నరసింహశతకము	0	2	0

విక్టోరియా డిపో,

మెలాపూరు - మదరాసు.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ తెయోకు గులాబి సబ్బు

ముఖము, హస్తములు మున్నగువాని సహజపు అంగసౌందర్యమును చెడకుండ సురక్షించుకొని, సౌందర్యవతులుగా నుండు వారీమణుల కిది ప్రథమ సహాయము నిచ్చును మీ శరీరములకు కావలసిన సువాసన గల సబ్బు. (సి)

ఈ సబ్బుయొక్క ఉపయోగము నిరుపమానము. అన్ని దుకాణములలో దొరకును.

ఆంధ్ర దేశము

నిరాకరణము, కద్దరు

జొంబయి కానికొలు స్వకీయ విలేఖనడిట్లు వ్రాసెను:-
రాజమహేంద్రవరము, జూన్ 20:-ప్రతి ఆంధ్రుడును తనవ్యక్తిత్వమును గ్రహించియు, ఆంధ్రరాష్ట్రము వాస్తవముగానే ఏర్పడినదికలంచుచుండ, ప్రభుత్వము వారాంధ్రదేశము నింకను మద్రాసురాజధానిలోనే నుంచుట విచిత్రముగ నున్నది. మానా యకుడును పూజ్యుడునునగు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య స్థాపించినచారిత్రాత్మకమగు ఆంధ్రోద్యమము ఆంధ్రులయందు ఆత్మగౌరవమును సంపదనమును పురికొల్పెను. భాషాసాంప్రదాయముల ననుసరించి రాష్ట్రముల నిర్మించవలె నను నూత్రమును భారతదేశీయమహాసభ గుర్తించి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నొసగిన తరువాత ఆంధ్రోద్యమమునకు ముక్తిగలుగుట యయ్యెను.

నిరాకరణోద్యమము

రాష్ట్రవిభాగాందోళన జాతీయోత్సాహమును పురికొల్పెను. ఆంధ్రదేశమునందు ముఖ్యముగ గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలో జాతీయ విద్యకై పలు ప్రయత్నములు జరిగెను. రాజమహేంద్రవరమునందు, బందరునందు పెంట్ల జాతీయకళాశాలలు స్థాపింపబడెను. దురదృష్టవశమున రాజమండ్రి జాతీయపాఠశాల విజేషకొన్నత్యక్తి గాంచలేదు గాని బందరులోని కళాశాల మాత్రము దేశమునకంతటికిని అదృష్టప్రాయముగ నిలిచియున్నది.

కీ. శే. కోవ్వలి నానుమంక రావుసంతుట ఎం.ఎ. బి.ఎల్ గారు బందరుజాతీయ కళాశాలాధ్యక్షులుగ నుండి తన జీవిత సర్వస్వమును కళాశాలకు సమర్పించిరి. ఆ మహనీయుని కృషికి బందరుకళాశాల గొప్పస్థాయికి చేరినదియు నిలిచియున్నది. నిరాకరణోద్యమము ప్రారంభమైన తరువాత జాతీయ విద్య కింకను ప్రోత్సాహముకలిగెను. రాజమండ్రి జాతీయవిద్యాలయము సంస్కరింపబడెను. కాకినాడ, ఏలూరు, బెజవాడ, గుంటూరు, తెనాలి, ఒంగోలు మున్నగు ప్రదేశములందు నూతన విద్యాలయములు స్థాపింపబడెను.

శాసనసభా బహిష్కారము

ఈరాష్ట్రమునందు శాసనసభాబహిష్కారము మిక్కిలి జయప్రథముగ కొనసాగెను. ఈయంద్యమమువలన రాజకీయము లందు వెనువడియుండి జనసామాన్యమునకు రాజకీయవిషయములను బాగుగజేర్చింపటకు తగినయవకాశము లభించెను. జాతీయవాదులకు నభ్యర్థులైతరు శాసనసభల బహిష్కరించిరి. వోటు యలు నూటికి ఎనుబదియంది వోటు చేయుటకు నిరాకరించి పోలింగుస్టేషనులకు వెళ్లేదు.

ఆంధ్రప్రదేశులు బందరునికి వైగా తమ వ్యక్తులకు కట్టి వెట్టి జాతీయతేజును బూనుకొని, వారిలో నశేతులు ప్రస్తుతము కారాగృహమునందున్నారు. కాని పంచాయతులను స్థాపించుటకు మాత్ర మెట్టి గొప్పప్రయత్నములు జరిగి యుండలేదు.

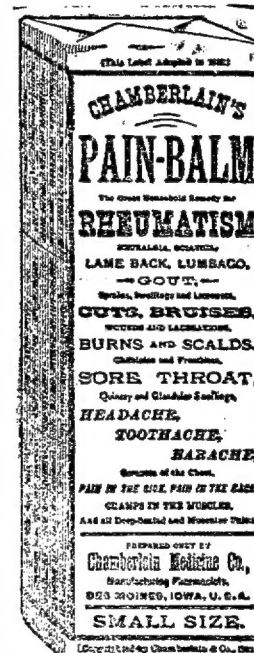
మద్యపాననిషేధోద్యమమునం దాంధ్రరాష్ట్రము గొప్ప విజయము గాంచగలిగెను. ప్రతివోటును, కంట్రాక్టులు యేలము పాడుటకు నిరాకరించిరి. రయితులు భూస్వాములు తమచెట్లను కల్లుగియుటకు బాదుగ కిమ్మటకు లేదనిరి. అందువలన త్రాగుడు చాలవలకు తగ్గెను. ప్రభుత్వమువారికి గొప్ప నష్టము కలిగెను. కృష్ణాజిల్లా నూజివీడునందు నిరోధము బాగుగ జరిగెను. నిరోధపరుల నేతలు కారాగృహమునకు బంపడిరి. నిరాకరణోద్యమమువలన ఆశేతులు త్రాగుబోతులు బాగుపడిరి. త్రాగుబోతులుగ నుండి తెలివి తెచ్చుకొనవారు స్వయముగ నిరోధమునకు బూనుకొనిరి.

కద్దరు

కద్దరులో ముఖ్యముగ ఆంధ్రదేశము ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. గాంధీమహాత్ముడు ఆంధ్రులు బాగుగ నూలువడకగలరనియు, వారిలో గొప్ప నేతగాండ్రు కలరనియు ప్రశంసించియుండెను ప్రతి నమ్మదిగ నున్నది. నూలునకుటయందును, బట్టలునేయుట యందును సుమర్థులు ఆశేతులుగలరు. కద్దరు ఇచ్చట బాగుగ నుత్పత్తియగుచుండెను. కొన్ని మాసములనుండి జొంబయి, మున్నగు ప్రదేశములకుగూడ ఎడమతిరుగుచుండెను. కద్దరు ఉత్సాహమున తమ కవశముచేసికొని జొంబయివారు ఆంధ్రదేశమునండి కావలసినంత తెప్పించుకొనుటకే కొంచెరాంధ్రనర్తకులతో కలిసి యొచించి కృత్రిమపు కద్దరునకు ప్రోత్సాహ మొసంగుచుండిరి. ఈవిధముగ మోసము వ్యాపించినది. ఏదిశుద్ధమైనదియో, ఏది మోసమైనదనియు కనుగొనుట యిష్టము దుర్లభమై నది. జొంబయి, ఆంధ్రనర్తకులిట్లు కృత్రిమపుకద్దరును ప్రోత్సహించి దేశమునకు మహాపరామర్శ గావించిరి. కాని భరల ఈయధ్యయోమోసమును తప్పించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇదివరకుకద్దరు ఉత్పత్తి యగుచుండెనేగాని వారువారు స్వయముగ జూనుకొను చుండిరి, మచిలీపట్టణపు ఆంధ్రజాతీయకళాశాలయూ, కాతవరము అంగలూరు (పల్న) ఈ విషయమై గట్టిగ బూనుకొనెను. గాంధీమహాత్ముని నిష్పంధానంతరము కద్దరు పరిశ్రమ నెడల ఆందరును పట్టుదల గలిగి పనిచేయుచున్నారు.

ముఖ్యప్రదేశములందు కద్దరు ఫ్యాక్టరీలు స్థాపింపబడుచున్నవి. రాజమండ్రియందు రూ 50,000 ల మూలనధముతో నొక జూనుంటు స్థాపన కంపెనీ స్థాపింపబడెను. ఒక కొలాఫతు డిపోనూడ స్థాపింపబడెను. మొదటి కంపెనీ పతమున 100 మగములును రెండవదిపోపతమున 25 మగములును పనిచేయుచున్నవి. ఒంగోలులో రూ 50,000 ల మూలనధముతో నొక కంపెనీ స్థాపింపబడెను. నెల్లూరునందు 5 లక్షల రూపాయల మూలనధముతో నొక కంపెనీ స్థాపింపబడుచున్నది. కాకినాడ గుంటూరు, తణుకు మున్నగు చోట్ల కొత్తవి ప్రారంభముగా నున్నవి. ఈ కంపెనీలు స్వచ్ఛమగుకద్దరు ఉత్పత్తికి తోడ్పడును. ఈ విధముగ ఆంధ్ర దేశమునందు కద్దరు పరిశ్రమ అధికముగ వాటుకొనినది కాని ద్రవ్యలోపమువలన అనుకొనినంత జరుగుటకు వీలులేదు. జొంబయి వంటి ధనికులతో నూడిన రాష్ట్రములు మాత్రమే దృఢింపబడిన ఇతర రాష్ట్రములలోనివారికిగూడ మేము బట్టలను సమృద్ధిగ బంపగలుగుదుము. 'మహారాటా' పత్రికయు, ఇతితలుకు కనుగొనదగిన విషయము మరియొకటి గలదు. ఇతర రాష్ట్రములు తమ యవసరములకు ఆంధ్రదేశమువై సాధారపడి యుండుటవలననే, ఆంధ్రనర్తకులయందు మోసము వ్యాపించుట కవకాశము గలిగినది. కనుక ప్రతిరాష్ట్రమును తన కవసర మగు కద్దరును కత్తికొలిది తానే యుత్పత్తిచేసికొనుట యుత్తము.

ప్రస్తుత మట్లు వీలుకాకుండిన, ఇతర రాష్ట్రములవారు స్వచ్ఛమగు ఆంధ్ర కద్దరును ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కార్మికులసంఘమువారి ద్వారా స్వయముగ తెప్పించుకొనుట సమంజసముగ నుండును.

చేంబర్లెన్ గారి వెయిన్ బామ్
వాత నొప్పులు, నడము నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.
అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)

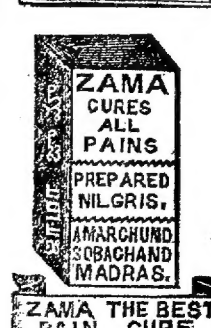
నవలలు	కథలు
శృంగారవాటిక - గొప్పనరల	1 0 0
వీరపూజ - గొప్పచరిత్ర	1 0 0
విజయనగరరాజుల కథలు	0 8 0
చిత్రాపురాణాల కథలు	0 4 0
దీక్షితకథల కథలు	0 4 0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0 2 0

0-8-0 అజాల పుస్తకములకు తక్కువ వందము. కలాభివర్ధని పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

రిజిస్టరు చేయబడిన మేల్లెన లక్ష్మీ బ్రాండు జమా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారిణి.
ఇంగువల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిక్ష్మణ్యము, పలు నొప్పి, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులకున్ను ఉపయోగము. వెల బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0

దజను 1-కి రు 2-12-0
గ్రాను 1-కి రు 80-0-0
అగ్రుతో ఆద్యాస్యపంపించవలయును. 8 గ్రాములు ఒకేదబా తియువారికి రైలుచా ప్యాకెంకు కర్కులు యివారి. మా యొక్క జామా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు అడ్రసు చూచి తీయవలెను. అమర్ చెందు, సోబా చెందు యింగ్లీషుమందు పలకరుకు

సల్ఫర్, నైట్రిక్ మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారములు. నెం 63, నైస్పవాయునివీధి, మదరాసు.

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.

Will be Given Without Interest and Without Security To 200 Bondholders Every Year.

Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders. For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon, 57, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఇ సా న షే లె

మలేరియా జ్వరమునకు ఆమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను.

అ ష్టా గ్ర

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, పోర్టు - బొంబాయి. Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు పోల్ ఏజెంట్లు.

ప్రోటలిన్

దంతవ్యాధి సంహారిణి

శరలరోగములను పోగొట్టు నొక కుటుంబౌషధము

ఈ లోషను 5 బొట్లు 2 బొట్లు నిక్కొల్పి కలిపి దినము రెండుపూటలు పుక్కిలింపిన పంటిరోగి, కంఠ జ్వరము, పంటినుండిరక్తము, చీము ప్రవించుట, దుర్వాసన, పండ్లు ఆడట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లునుగట్టిపరచును, నోటిని మువ్వనతో నుంచును. పండ్లను కుద్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.

సుఖినజాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్టుకు, నొప్పులకు రొమ్మనొప్పులకు, కాళ్ళచేతుల పట్టుకు, మెదనోప్పి, కంఠనోప్పి, చర్మముమీద మంటులకు, దగ్గులకు, కీలము, జలదోషము, విజ్వరములకు, నవమనోప్పి, కత్తిగాయములకు పోచ కాటుక, ఇతరవిష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైపుత, తైలము మొదలగునవి పూత పూయ నుకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం నెం. 1208, మదరాసు.

ఖ్యాతిచెందిన ఆంధ్రప్రముఖులచే పోషించబడుచున్నది.

THE ASIAN COMMERCIAL ASSURANCE CO., LTD., BOMBAY.

ది ఏషియన్ కమర్షియల్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

ఏషియన్ అను యాభీమా కంపెనీ పాలిసిదారులకు మితిలేని లాభములను, పోకర్తములను యిచ్చుచున్నది.

ఏషియన్ స్పెషల్ ఎన్ డామెంటు పాలిసి రెండువిధముల ఆధారముల కలగజేయవచ్చును.

మొదటిసారి మీ మునితనమునందును, మరెయొకసారి మీ ఆవంతరము మీ కుటుంబములకు ఎన్ డామెంటు (ఆధార ద్రవ్యము) యిచ్చబడును. భీమా చేయించుకొనగోరువారు ముందుగా ఏషియన్ కంపెనీ వారి నిబంధనల మున్నగు విషయములను సాకల్యముగా చదివి తరువాత తమ కిష్ట మున్నట్టి భీమా చేయించుకొన గోరెదము ఇతర వివరములను ఈ దిగిన విలాసములకు వ్రాసి పొందగలరు.

(1) జె. కె. రాజారావు పంతులు, కార్యదర్శి, మద్రాసు బ్రాంచి, పోస్టు గుంటూరు.

(2) జె. ఏ. ఎన్. రావు. బి. (Com) చీఫ్ ఆర్గనైజింగు ఇన్ స్పెక్టరు, మకాం సూభూరుపేట పోస్టు.

(3) తాడిమెళ్ల వెంకట్రామయ్య. బి. ఏ. ఎల్. టి. చీఫ్ ఏజెంట్లు, మచిలీపట్నము.

సిద్ధమకరధ్వజ (వైషజ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదౌషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చ కర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై గ్రంథములలోని యోగము ప్రకారము నిర్వహించి మన తయారుచేయబడియున్నది.

శ్లో॥ వైచ్యూతరవిహారో నకవాచిద్విషద్యతే । మేధాయాః కాంతిజనః కామోద్దీపకృచ్ఛహరః॥

బుద్ధిని, ఆయుర్దాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినీయును. హెచ్చుగా ధాతుపుష్టితేనే కామోద్దీపనము గలిగించును. అతిమాత్రము, తయ, సుఖరోగములు, మొదలగు ధాతుక్షయకరములకు వ్యాధులలో హెచ్చుగా నుపయోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. మె 25 మాత్రలు రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వనూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హాంస్ రోడ్డు హంటురోడ్డు, మద్రాసు.

నిర్వహ్యముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయౌషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాలిఫోర్నియా ఉచితముగా పంపబడును.

మశూచి (స్ఫటికము) కి మందు లేదా? కలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు (గౌతమ మెడికల్ హాల్) వారు కనిపెట్టిన "మశూచి సంజీవి" ఆమోఘముగా నా వ్యాధిని మాన్పటకును, ఇతరుల కది అంటుకుండ వాపుటకును, మంచి వస్తాడు. వెళ్ళుమాట లేల ఒక సారి తెప్పించి చూచిన నిశ్చింతి తెలియగలదు.

సీసా 1-కి తపాలఖర్చులు వగైరా గాక రూ 1-0-0

వలయువారు యిట్లు వ్రాసి:

భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.

కండక్టర్, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు ఔషధములు దొరకును. క్యాలిఫోర్నియా వ్రాసుకొనుదు.

నవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సకలము బంగారుతో తయారుచేయబడిన నకలవిధములు, కెండిసామానులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అర్జును యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యిచ్చబడును. నగలు శృంగీకరముగా లేనిచో వాచు తీసికొని వైకమియ్యబడును. (6)

కచ్చు-సాపు 198

టంకకాలపేడి పుద్రాను,

తెలిపాన నెం. 880

వరాపు శ్రీనివాసులు

నాయుడు, మునిరత్నం

నాయుడు అందునన్న

వలనరక్తములు 87 వైశాఖబారు మద్రాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా గృహం పడవలమీద రంగుననుంచి. టేకు కలక తెప్పించుటచే చతురగా ప్రకృష్టమైన టేకుమానులు కమ్మలు, మాలములు, రత్నములతోజుట్టిబిల్దరగానున్న, వర్తకులకు టేకు భరలనున్న విక్రయించుచున్నాము. చెన్నపట్టణం కేటకంపై మా కేట్లు తక్కువ, రయిలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కాకలిప్పి వారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపెనీవారికి

టేకు కలపకర్తలు, కాకనాడు.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరిటీ కేసు

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మేదన మోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్బరి

ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రీలు అందునన్న,

392, ఎన్ ట్లనేడు, చెన్న పురి.

కంటివిలాసము:- వావిళ్ల, పడరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2113-688) ఈ ఆపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారి, యోగ దృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక రిమా మాలు విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, బీముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన ఆత్మవృద్ధులముగా మేలిక చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనిపై రూ 4-0-0. త్వరపడుడు. శి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, హైదరాబాదు, గుంటూరుజిల్లా

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు చుక్కలతో ఊడి రాకముననే త్వరపడుదు.
అదేవచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడైపోవును.
అంతవరకు రానీయవద్దు.

నేడే

కామినీయూ నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు.

ఇది రిజర్వరు చేయబడినది.

వెంటుకల కట్టికోగ మున్నను, కోర మాంవ్య మున్నను,
యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలకు మరల యెప్పుడీ మెత్తనమును గల్గి పట్టు
కల నుండి మెరయించుదును.

ఈ కోజుననే దీనిని పరిశీలించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయూ లెహనానే నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిక జేయును.

కల బుడ్డి 1-కి 2-క రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలాను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి లక్ష్యముగా రందరివద్దనున్ను, నరకు లక్ష్యముగా

వాతవర్షము నుడ దొరకును, తేలికము,

హాటు యేకెంటు:-

ఆంగ్ల యిండియన్ డ్రగ్స్ కంపెనీ

కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్నామనీడు, బొంబాయి.

(126)

మీకు నావాసన (నవ్వుము, లేక అల్లెర కావలసినవచ్చును
"ఓటో దిల్ బహారు" కు వ్రాయుదు.

ఇది రిజర్వరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

1/2 బొట్టు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 బొట్టు " " 0-12-0

1/2 బొట్టు " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతి రమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాసన చుట్టుకొలక వ్యాపించును.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్య గారి చే

పేగు, కలరా మున్నగు ఘోర
వ్యాధులకును అతిమూత్రము,
మధుమేహము, నెగరోగము,
మూత్రము, మద మూర్ఛలు,
ముట్టుకుటు, క్షయము,
ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి,
మున్నగు వ్యాధులకును తగిన
ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర
స్త్రీలకును, పురుషులకును,
ఆరోగ్యదాయకములగు
లేహములు, సిరప్సులు,
తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద
దివ్యవధములు ఇందు గలవు.
క్యాటలాగు ఉచితముగా
సంపాదించు.

స్థాపించబడిన

తెలిగ్రాఫ్ ఆద్రసు:

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

నెం. 41, ఆచారప్ప వీధి, మద్రాసు.

మార్గోన బిల్డి

వేపచెట్టులోనుండు మంచి వైద్యగుణములు యందులో గలవు. చర్మరోగ మున్నీటికిని ఇది చాలామంచిది
దీనిని వాడుటచే ఎట్టి చర్మవ్యాధియు రాదు. వేపనూనెనుండి తయారు చేయబడినది ముత్యవర్ణముగా పోగొట్టును
కాస్మాల్, ఇతరవాసన సబ్బులకంటె ఇది మంచి గుణమిచ్చును. ఇందులోను మంచి నూనూనగలదు. ప్రతిదినము ఉప
3 బిల్లుగల పెట్టె 1-కి రూ 0-12-0
యోగించుటకు తగినది.

ఇందులో జంతువుల క్రొవ్వు కలియింపలేదు. హిందూ దేశమందు హిందువులచేతయారు
చేయబడుచున్నది.

THE CALCUTTA CHEMICAL COMPANY Ltd. FACTORY BALLYGUNGE, CALCUTTA.

ది కలకత్తా కెమికల్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) ఫ్యాక్టరీ, బల్లిగంజి కలకత్తా.

ఈ క్రింది వాసనలను యొక్కదాదొరకును!

- (1) మెసర్సు శ్రీ కృష్ణకాబ్రదర్సు, 323 రంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.
- (2) మెసర్స్, టి. ఎన్. రావు 19, డబ్ల్యూ. ఏ కుంపిల్ రోడ్డు బసవన గుడిపోస్టు, బెంగళూరుసిటీ.
- (3) మెసర్సు, పి. సర్వేశ్వరరావు, అందుసన్న రాజమండ్రి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నెజరు:- హెచ్. ఎడ్వీన్ జోన్సు.

శ్రీమంత్తు యొక్క 5,46,00,00 పైగానే యున్నది
1920-వ సంవత్సరము వందల

వరకుంది 91,06,338.0.11

ఇప్పుడు జరుగుచున్న అమ్మాయి
లెన్సుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3

మునుపటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి

దారులు వాటిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ లెక్కలను పనిచేయుటకు ఏకంట్లు
కావలయును. వారు అనుభవ శాఖలకు గురిక
నలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస

మునకు వ్రాయుదు. 673

Apply to:-

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన తరువాత ఈ
బొమ్మను వాడిన విషమును
తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి కల
రూ 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు
8 బుడ్డవరకు పోస్టేజి 0-8-0
రూ 4-8-0 మద్యారకు తీసిన
వారికి 1 బుడ్డబుడ్డు పోస్టేజి
లేకుండ పంపబడును.
పక్షివాతము, పిచ్చు, కుప్పము
కు యము, మూలము, అతి

మాత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి
సమృద్ధిమైన యావధములు గలవు.

క్యాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇవానుగా పంపెదము.

మీకు గల కాఫలను వ్రాసి మంచి యావధమును

జూయదు. (119-980)

Telegrams- Rajvaid Sri Bamanasaji Kaviraj

Rajvaid 152, Harrishn Road, CALCUTTA.

Calcutta.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి గామిశాస్త్రి

ఏ. కే. ఏ. సి. వారి

ఈ దివ్యాత్మకము కల్లులకు పాలను కృత్రిక
కరిగి తృప్తిని కలిగించును.

పిల్లలకు నుండివి. పర్యమ తని రుచిగల రసాయ
ము. వారి కృత్రిమిత్తు బుడ్డతో పులిరు. పిల్లలు, క
ల్లులు గుభవదురు. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చి జబ్బు
లు పోయి తేవాపుష్టి కలుగును. కల బుడ్డి 1-కి 1-8-0
(8347) వి. పి. కో కలసి రూ 2.

మానవ ముద్రాపితమును ఆయుర్వేదావధములు చిట్కమును
ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.